

MIRON RADU
PARASCHIVESCU

SCRIERI

2

TRISTELE
TĂLMĂCIRI

19 6 9

EDITURA PENTRU LITERATURĂ

jr 5^)3 Ud

TRISTELE

Barbarus hic ego sum, quia non intelligor illis.

(OVIDIUS, *Tristia V*, elegia X)

PREFAȚĂ

De s-ar putea, din toate câte-mi sînt
In preajmă, să descopăr o frîntură
Pe care dintr-un bulgăr de pămînt
Să o prefac cu propria mea gură
Și suflet să-i stîrnesc, să v-o dau vouă,
Așa cum mica pasăre-și clădește
Din boabe de noroaie și de rouă ,
Culcuș de taină vieții celei nouă
Ce din ființa ei o pregătește
Precum un astru, în planeți, urmașii
Gare-i vor duce zborul mai departe
Gînd stins va fi, să le asculte pașii
Rotați, cum suie viața peste moarte,
Atunci, senin v-aș da această carte...
Dar nu! ea nu e vasul pregătit
Ecoul unei vremi întregi să-l poarte,
Din tină și răsuflet împletit,
Ci doar o încercare nedibace
în care n-o să prindă vreun altoi;
Din tot ce sînt, numai atît pot face
Și-atît vă dau: o mîină de noroi
S-o modelați ori nu, dacă vă place.

COPILĂRIE

Copilărie crudă, tot raiul tău uitat:
Un car purtînd recolta grădinilor în el,
Re'nvii deplină iarăși, ca-n arcul de oțel
Al unui orologiu stîrnind, cînd sferturi bat,
Un timp ce nu-l încape cadranul său rotat.

Imagini migratoare, în stol foșnind aripi,
întoarse dintr-al undei fior în ochiul clar,
Cum steaua roabă pietrei se mîntuie-n amnar,
Fiți doar secunda primă ce, ștearsă de pe chip,
Egal se contopește în ceasul de nisip.

ULISE

încolăciți stau norii ca un trup
Din stinse veacuri și pierite forme,
Doar părul galben despletit: un stup
Pe care-albine scriu cuneiforme.
Țîșnește din havuzul de scînteii
Prin maxilarul stîncii o cascadă
Ce-și sfîșie în albi colți de stei
Fluida avalanșă de zăpadă.
Dar, leneșă, prin vifore cînd treci
O tînguire se destramă-n vid:
Tu strînge-ți pumnii pe orbite reci
La cîntecul sirenelor, perfid.

Pentru Gogu

Ca Filip al doilea în Escorial
Mă plimb tăcut prin sala de spital

Ingândurat și trist și strâns în mine:
Armada mea o fi ajuns ruine?

Imperiul luminat de veșnici sori
îmi zace măcinat de negustori,

Atâtea vămi deschise mi-l despică
Și Țările de Jos mi se ridică.

Iar când privesc prelung într-o oglindă
Văd toată dogma noastră suferindă.

Tu, rege-ntre jivini, necruțător,
Tu prin cruzime ești în fruntea lor;
Iubești a florii agonie lină,
Trufaș te-mpodobești cu ea, la fel
Cu negurosul trib care-și anină
în vîrf de pălimari, ca pe-un drapel,
Al semenilor cap, vînat de el.

Te ametește, beat, și te îmbie
Tot dansul florii în lumină, și
Zănatic de-a culorii veselie
Ce parcă dintr-o vrajă ar țîșni,
Cu ochi gelos și crunt că prea departe
De tine, este bucuria lor,
Le vrei aduse lîngă tine, moarte,
In răsfirate stoluri pe covor.
Captiv vrei cerul, din lumină resturi
In casa unde-ți place să te-aduni
Multiplicat printre oglinzi și gesturi
Ca într-o sindrofie de **nebuni**,

Dar nu vei ști, sărmane, să te bucuri
De tot ce floarea spune și vestește
Cînd, smulsă, o amesteci printre lucruri.
Ai pus-o glastră și încărunțește
Tribut lăsînd mireasma ei fugară,
Dar n-ai adus aici, între pereții
Odăii unde ea are să moară,
Pămîntul, care dete și scaieții

Și care mut răscumpărare-așteaptă
De jalea brazdei goale, cum rămase
Negru mormînt, prin mîna ta nedreaptă
Ce-atîta jaf făcu în sînul lui,
Dar toate, toate cu dobîndă trase
Cînd taina cărnii ai să ți-o descui
Dintr-ale tale desfrunzite oase.

CE LACURI

Ce lacuri mohorîte
Dormeau acolo sus
Nu știu; ci numai cîte
Din ele mi-au răpus
Seninul cer și norii
De miel și de zambile.

Creșteau printre florii
Tăcerii, alte zile
Și parcă
Inveșmîntînd o clipă
Acea icoană learcă
Și-a frunzelor aripă,
Suiiau pînă-n adîncuri
Eternul efemer,
Spărgeau în toamnă struguri
Care plîngeau din cer.

ESTIVALA

Vara-n dogorile ei mai mă-ncinge
Cu zeii pădurii, ȝiganii nomazi.
Soarele-n rîu e o aprigă minge
/ MultipHcată-n cerul din iaz
Iar cînd în prundișul de calcar mă-ntind,
\Ce vesel scheletul prin mine-1 surprind!

OMER

Un zid de lavă stinsă mă-nconjoară,
Ga ochii mei cei scurși și împietrit
Mă port cu el, jelind din țară-n țară
Și hărtănit, precum odinioară
De cozi de cai legați, zălogii sciți,
Potrivnice epoci mă despică
Și rătăcesc, și sunt legendă iară.

FINE DE VARĂ

De-așa prețioase poveri
Mi-e inima strîmbă,
Lăcustele ultimei veri
Îmi cîntă din drîmbă.

S-ar spune că totu-a fost ieri
Și calea de lapte
Foșnește în lungi scînteieri
Din trena-i de noapte.

Dar cum să te scapi de dureri
Ce susură șoapte?
Mai bine, mai bine-n tăceri
Pecețile — șapte!

SPRE TOAMNĂ

Frunza arsă mai trimete
Din mireasma ei pe prund
Unde-ntins ca niște bete
Zburdă rîul meu cel scund.

Ce nădejdi și ce viitoare
Se amestecă în ape!
Gerul se rotește-n soare
Echinocțiului aproape

Doar un chiot (de iubire?)
Mai răsună prin grădini.
Om setos de nemurire,
Căror zei te mai închini?

CLOPOT

Pierite chipuri, dintr-o ceață deasă
Memoria le vede prin perdele
Și ea atunci ca pe-un orfan mă lasă,
întreagă regăsindu-se în ele.

Nălucile-nviate să le dărui
Vreau, celor vii, dar mă cuprinde teama
Clădirile de fum să nu le nărui
Și, grea, tăcerea își pogoară vama.

Un clopot fără limbă, mut sunt, cărui
Doar vîntu-i sună uneori alama.

CORABIA

Și astăzi mi se-ntîmplă uneori
Să mă trezesc în vuiet de sirene
Și-n coapsa încă aburind de lene
Să-mi acosteze-o navă pînă-n zori.

Minunile din larguri ea le-aduce:
Și ploi și fulgeri, pulberi coralii,
Pe cînd matrozi bărboși ies din chilii
Și peste mine prind să se hurduce,
Bidoane, lăzi cărînd în prăvălii.

Hamali în cîrduri se-ntețesc să-mi sară
Pe punțile înguste și subțiri
De unde, în convoaie de martiri,
Deșartă saci cu magică povară:

Necunoscute-arome și culori
Din pîntecul de navă, dat cu smoală

Irump atunci prin pîcla înea domoală
Și-n ochi, fierbinți, mă-nțeapă uneori.

Dar vînturi tinere pornesc din larg,
Corabia îndată va să plece
Spre țări senine, goluri ce-au s-o-nnece,
Și-i trag pavilionul la catarg.

Pustiul port în urmă va rămîne
Visînd la negre coapse de corăbii.
Mi-or ciuguli doar gureșele vrăbii
Pe lespezi vechi, împrăstiate grîne.

FATĂ TRICOTINI)

Așteaptă, presimțit, un musafir
Pogorîtor din lună și din stele;
Amurgul i-a împrumutat un fir
De aur, petrecut printre andrele.

Sub fruntea ei, s-a împlinit rotundă
Cununa unui vis închipuit
Iar degetele-i trag ca dintr-o undă
Veșmîntu-n care suie dibuit
Un duh, răspuns oftatului tîrzi;

Mai șovăie p clipă, să aleagă
Din norul ei de scamă, fumuriu,
O formă din vârteje de fantasme:
Ca-n rugăciune, mîinile îi neagă
Curata ispitire printre basme.

URME

Rîvneam ca orice gest din cîte-aş face
Să fie plin, fremătător și cald
Și risipit prin plante, copii și dobitoace,
In pacea zilei clare să mă scald.

Scump chin! făptura asta zgrunțuroasă
Din vînt și ploi în slove o strămut
Cum morți blajini, topiți sub ierburi,
încolăcit, limbajul pietrei mut.

COLOANE

Albe surori, eu aş pleca din rînd...

oi.GA cABA

Coloane, albelor fecioare,
Duh exprimat în piatra goală,
Ce duh străin să mai doboare
Această veghe minerală?

Dacă un zeu gelos și crunt
Vă face uneori să scadă
Al numărului drept avînt
Care-l abdică din mister

Tot purității stați dovadă:
Și-n trunchiul celei ce s-a frînt
E un refuz de adulter.

HORĂ FLORALĂ

Fără de număr, pe tron de țărână,
Albe ori galbene, roșii, albastre,
Florile trec felurite și-ngîină,
Roată-mpletite în joc, mîină-n mină,
Multicolorele hore măiasăre.

Moartea pe-ntinderea toată-i stăpîină
Insă noi urme gelos se-nfiripă
In abureli colorate de-o zîină,
Care se nasc și dispar într-o clipă
Iar sub tăceri de amurg, cîrmezii,
Bate sfios sub plăpînda aripă,
Sufletul toamnii-ntr-al verii tîrzii.

Cerul alunecă, zboară ștafeta
Negrelor gînduri ce-n taină urzii,
Dar mi le-mprăștie stol violeta
Umbră a serii, în care se-aprind
Ochi de luceferi, pierduți din cometa
Florilor sîrînse-n celestul colind.

AURITUL DRUM DE MIJLOC

Der goldene Mittelweg...
(Dintr-o zicală germană)

Auritul drum de mijloc
Ce-l rîvnisem tot mereu,
Auritul drum de mijloc
Nu-l ținui vreodată eu

Auritul drum de mijloc
Ce odată mă-ncînta,
Auritul drum de mijloc
întu deznădejdea ta

Auritul drum de mijloc
Niciodată nu-l bătui,
Auritul drum de mijloc
Care este-al nimănuui,

Pe-auritul drum de mijloc
Care este-al tuturor,
Pe-auritul drum de mijloc
Mă visasem călător,

Dar

Pe-auritul drum de mijloc
Nici acum cînd sunt bătrîn,
Pe-auritul drum de mijloc
Nu-s în stare să rămîn.

SALUTUL

Sunt călător pe-un țarm pustiu rămas
Ge, melancolic, să se-mbarce-ar vrea:
Inima-mi bate, pasul nu-i cu ea,
De cîte ori pornește cîte-un vas.

Poate demult și eu aș fi plecat
Dar m-am temut în urmă să nu las
Doar guri strigînd, din care ștersul glas
In spații mari se pierde înneecat.

Spre voi, plecații către alte zări,
Vreau cîntul meu biruitor să-ajungă
Nu fluturarea mîinii ce alungă
Povara unei surde renunțări.

CINTĂREAȚA DE JAZZ
(ELLA FITZGERALD)

Se smulge vocea tinerei femei
Din pieptul palpitînd ca o aripă,
Dar n-o să cadă oare dintr-o clipă
într-alta, smulsă în afara ei
De vuitorul melodiei val
Zvîrlită în vârtejul inegal
Ce-o soarbe-acum și o redă întreagă,
Fără ecoul care să-i răspundă,
Nici golf propice care s-o culeagă?

Orbit rămîn de fiecă secundă
Și pustiit de apriga dogoare
Ce-o mistuie. Că eu o văd cum moare
Nemaiprimind napoi ce dăruise,
Sorbită-n constelația de vise
Ce în explozii i-o născuse cîntul,
Și-acuma, soare tînăr, scăpata.

Ci mîndră sta, ca o grădină-n vîntul
Din golul cărui s-ar înprospăta.

VIOARA

Cum stă-n sicriul ei cel mic culcată,
Vioara pare moartă înc-o dată.
încremenit, arcușul subțirel
I-a amuțit alătura și el,
Cel care sprinten alerga pe strune,
Și nici o melodie nu mai spune.

Voi știți prea bine că sunt o vioară
Prietenii, care cîntă să nu moară.

PARTHENONUL RENĂSCUT

**Un pur esprit s'accroît sous l'ecorce
des pierres**

GERARD DE NERVAL

Coloană, antică prinsoare
In paradisul virginal,
Multiplicată cugetare
Sub arcul cerului egal,
Voi, pietre, sîmburi și schelete
Pămîntului dintîi, pe cînd
Doar lavele pe îndelete
îl străbăteau, contur rotund
Turnîndu-i în fierbînta plasmă.

Dar vai, convoiul ploii și
Buimaca vîntului fantasmă
Lovind crestă din unghiuri patru
Ca-ntr-o bătaie reuși
Să-ndoaie omul idolatru
Ce v-a clădit zidindu-și rostul
în zeul inocent trufaș,
Să nu mai creadă-n trupul vostru
Frînt, decrepit ca de unchiaș,
Căzut sub revolte timpuri.

Voi, care-ați întrecut prin ere
Zvelți cipreși ca străjerii-n mantă
Și ale nemuririi nimburi
Le-ați pus pe frunțile stinghere
Sacrate de-a columnei plantă
Ce-în Acropolis leagă cerul
Printr-o săgeată, cu țărîna,
Voi, care ați deschis severul
Ochi de ogivă-n catedrale
Pe unde raza e stăpîna
Unor tărîmuri siderale
Cînd face lumea mai înaltă
Și harta norilor agale
O suie-n lumea ceialaltă,
Voi, sprijinind boltitul umăr
Arcadei avîntat întoarsă
Sunînd în unde fără număr
Ca tomuri vechi cu muchea arsă,
Voi, mute urme tumulare
Ori albe, mîndre propilee
Unind ultramarina zare
Cu mări și căile lactee,
Mai ieri doar adormite cioburi
Re-ntoarse-n matca de țărînă
Vertebre, cruste, cioturi, loburi
Inform multiplicare pînă
La jalea unor sparte oase,
Din slava naltă și păgîină
Acum luminii negeloase.

Ci geniul pietrei, ce ne-o lasă
Zăcînd în țandăra bătrînă
Ci mai degrabă-n praf întoarsă

Ori în fluid nisip, o mână
Să se topească-n plante și
In vietăți, ca să inspire,
Nainte de-a se prăbuși
în ciclul gingaș, prea subțire
Al vieții vii și animale,
Ceva din tot ce-i puritate
Păstrată-n ritmuri minerale,
Și-o clipă de eternitate
Să suie-n tot ce-i pieritor.
Iar omul viu și nemurit
Prin visul lui amăgitor
Nutrit din repetatul rit,
Prin tot ce umbra lui așteaptă
Și în meninge i se zbate
Să-și investească-n ceas și faptă
Un semn al dăinuirii poate,

j

La voi recurge, sacre stăvili,
Coloane, marmore rotate;
Recunoștința, duioșia
Nescrise-n nici un fel de pravili
Ce limitează omenia,
Mai hotărât și le abate
Decât spre tot ce-i este drag,
Spre voi, ciuntitele uitate,
Ca de pe-al disperării prag
Spre a vă smulge din pieire,
Pe el smulgându-se prin voi
Din abolite cimitire
într-un reînviat convoi
Al primei lui copilării
Când visurile de mărire

Ga zeii săi erau de vii,
Cu dînșii devălmaș aice
Scornind întâiul paradis,
Și-acum vrea iar să vă ridice
în largu-i, temerarul vis,
Ga dizolvații zei să vină
Din nou alătura de noi
Spre-a-i fi îndatorați în fine
Și-a nu îi mai purta război.

NAMAZ

Un hoge, bocetul stingher,
Prelung la țărml înserării,
Și-1 strigă-n vîrf de minarete
Gu lancea zveltă a mirării
înfiptă în același cer
Prin constelații de rachete.

CIȘMEGIU

în fundul toamnei, la cernite ceasuri,
Aleii de neguri cresc în Gișmegiu;
Poetul singur descifrează glasuri
Nelămurite-n evul cenușiu.

Cînd trece uneori pe-o cărăruie,
Mușchiul crescînd îi pare că-1 aude
Pe doi îndrăgostiți ca o statuie
Și-i vede goi sub sălciile ude.

Prin tîrgul plin de vuiet și lumini,
Un port de piatră-n miez de bărăgan,
Mai suie-n somn mireasma din grădini
Și-n crângi întors, un fluier de cioban.

BUFNIȚA

Căzută în țărână
Zvîrlită de furtună
O palidă lumină sosită de departe
In bezna casei noastre
Mi-a dus-o,
Și-n fereastră
Prea gingașa jivină
Cu aripile sparte
Mi-a pus-o.

Cu ochii mari, aproape
Holbați în ceasul zilei,
Topite chihlimbare cu nesfârșite ape,
Ea caută la mine precum în unda filei
Din brăcuite tomuri
Gat câteodată eu.
Penaju-n stinse tonuri
Curat îi e mereu.

Nu-i știu cochetărie
Nici n-o văzui să-și facă
Mai mîndră și ușoară mantaua fumur
Ce-n umbră o îmbracă.
Plecă. In înserare
Căzuse, flori de lotuși,
Zăpada pe trotuare,
Dar ea se duse totuși.

O lapoviță nouă s-a așternut
Și-atunce
Plimbarea ce-n trecut
Făcuse, fără-a-și fringe
Programul ei știut,
Ea și-l urmă. Și iată
Că lumea dintr-o dată
Îi pare-acum o altă;

Se simte mai înaltă
Față de ea, și încă
Mai iute și curată,
Spre zarea cea adîncă,
Se avîntă în zbor.
Aripa dezghiocată
Și rănile o dor.

Minunea mare însă
Tot se-mplini. Iar osul
Scrinit, intră la loc
In carnea ei pătrunsă,

în timp ce negurosul
Ger sur stătea pe loc.

Și, într-o zi, deodată
Cînd soarele-o irită,
Se suie pe pervaz;
Părea o ulceluță cu două foi, ciudată,
Pe care o invită
Amurgul de ceapraz
Să treacă peste toate,

Pe nesfîrșite valuri de nori și de urgie,
Să biruie tempeste.
Și-n zbor, cu-aripe încă
Bătînd încet, în zare
Pe-o dungă aruncă
Făgăduind aceste...

Și nu cred să revie.

AUTO-LAUDA

N-am să mă laud pe lume
Că sunt bogat, nici frumos.
Ploile cad pe legume
Ga și pe ulmul stufos,

Dar e-n văzduh o tăcere
Surdă și dulce ca-n vis;
Ei, peste spații și ere,
Sufletul meu i-e deschis.

Iar cînd lumini In zig-zag
Tremură prin giurgiuvele,
Tot ce mi-e mie mai drag
Este să pîlpîi ca ele.

Vineți, hulubii se plimbă
Prin fața porții, grăbit;
Pe cînd culorile-și schimbă
în îmbufnat gîngurit,

Eu stau mirat și mă dărui
Ceasului lor de răgaz
Și ca un vechi mur mă nărui
Peste-un covor de atlas.

Cînd, pe sub crăngi seculare,
Frîu liber inimii las,
Toate bătăile-i clare
Capătă viață și glas

Fiindcă atunci pe aleie
Văd pasul tău legănat:
Brînci prinde gîndul să-mi deie
Că sunt frumos și bogat.

CARNAVAL

Haine de gală ne-am pus.
Zdrențele noastre
Zboară acuma pe sus
în lumile-albastre.

Visul mereu ni-i stăpîn,
Visul ne leagă;
Doar eu de veghe rămîn
Viața întreagă.

Dar înspre zone de-adînc
Cine te cheamă?
Leagă, o, leagă de-oblînc
Masca de-aramă !

OLIMPIADĂ

Tineri, potop multiplicat în inși
Ce nu cunosc nici bezna, nici țarina.
Ga zeii trec, de vreme neatinși,
Și neschimbați vor fi întotdeauna.

Din ei își iau statuile modelul
Ga lumii, și podoabă și putere
Să-i dăruie, acesta le e țelul
Nebiruit de teamă sau durere.

O flacără îi poartă înainte,
Aprinsă de o tânără vestală.
I-a aurit lumina ei fierbinte
Prin iarba ca o ploaie vegetală.

INIMA

Ritm adunat prin cazne milenare,
Al unui sînge care nu-i al meu,
Fragilă confluență la hotare
De seminții, răzbind prin lutul greu,

Tu îplinești secreta împăcare
între amurg și zori abia deschise
Spre firmamentul mîndrei frunți în care
Veghează constelația de vise.

CONSOLARE

Pasărea mică, sfioasă,
împrăștiată în cînturi,
Ghearei tiparul i-l lasă
Scris în zăpezi și pămînturi.

Uită deci plînsul de salce!
Gîntecul iar să te poarte
Zonei ce nu au s-o calce
Frunzele pașilor, moarte.

VULTURI

Și astăzi, tinerii mei vulturi
Rotați la sferele de sus,
Deschise, aripile-scuturi
Zăgaz furtunilor mi-au pus.

în lacrima stîrnită-n geană
Cînd cerc văzduhul incolor,
Văd prin perdeaua diafană
înalțul salt din pana lor.

RĂSĂRIT

Porunci căzute, ape mari de fum,
Lungi agonii pierdute-n câmp și zare,
Cu foarfeci negre, corbii taie-acum
Perdeaua nopții peste înserare.

De-au fost aici cândva oștiri, castele,
Ce ore șterse, buhne moi să spuie,
Cînd spre înfrigurate, plînse stele,
Păianjeni rari de vaiere mai suie?

Cum zvîrli-n gropi a neființei carne,
Pierdutul vis vrea rîul de imagini
In matca lor de somn să le răstoarne
Cît nu-i rămîn doar trențe și paragini.

Vînat rănit, zburlit din vizuine,
Ajută-mă, tu, răcnete în sus,
Să-nnalț al ierbii fir peste ruine
Și lasă tot ce-i mort să doarmă dus.

FEERIE

Eterna lună, raza ei cea rece,
Fior coclit din cosmicul sicriu
Ori spadă fără sunet, și-o petrece
Prin spații largi, vrăjmaș pe tot ce-i viu.

Jupoaie piei de umbre și le-aruncă
De pretutindeni: turle, arbori, case,
Lăsînd schelete albe, calcaroase
Sub care viața-n somn pulsează încă.

Ci-n astrul mort ce, trufaș, ne împarte
Cenuși de zinc prin spații milenare,
Sclipesc mîinii cînd dulcea cîntătoare,

Privighetoarea mică, vrea să-i poarte
Zvîrlind prin trilul ei mărgăritare,
Truditei lumi, visarea mai departe.

RECITAL
(MONIQUE DE LA BRUCHOLLERIE)

Deși gătită-n rochia ei de gală,
Lîngă pian e o naiadă goală.

Își plimbă-ntîi și mîinile, și fața,
Să-nlăture, febrilă, toată ceața,
De parcă-n lacrimi țese la război;

Dar se smucește ca un ied, apoi:
Urzită vraja, plînsul și-a-ntrerupt,
Un fluviu calm vuia pe dedesupt.

Stropi scuturați din degete, cu teamă,
Pînza de tort și sunete-o destramă,
Ci iară se scufundă și rămîne
Plutind prin melodie ca prin grîne.

Cum dintre snopii razelor scăpată
O rîndunică apele săgeată,

Deschise palme filfîie pe clape,
Danț petrecut din depărtări, aproape;

Vin după ele-n goană căprioare,
Porumbi și veveri care-au prins să zboare
Străpunși de sulii aorii din soare...

Pe nesimțite, viața vegetală
O prinde-n tirania ei domoală:

Din brațe cresc liane, crăngi; obrazul
Mai luminează ca un nufăr iazul,

Reintră totu-n ordinea dintîi
A unui ritual de căpătîi

Cînd orice grai de-acuma înainte
E smuls din evul fără de cuvinte.

Cum printre roci o plantă se scufundă
În neagra și nemișcătoarea undă,
Sau ca-n rotunda apelor viitoare
Se pierde fermecata vrăjitoare.

Doar sunetele singure aruncă
Îndreptățirea lucrurilor încă.

SĂRUTUL
(după RODIN)

Veneau unul spre altul dibuind
Ca noi născuți, sau ca orbiți de pure
Lumini, ce-n carne uneori se-aprind
Spre a-i conduce forțele obscure
Ca ulmii-ncolăciți dintr-o pădure.

De nesfârșite drumuri prin pustie
Dogoarea pîrjolise buza lor,
Cînd s-au găsit acum. Și au să-și fie
In fine, unul celuilalt, izvor.

SPÎNZURĂTOAREA

Ca un pîndar de spaimă împunge depărtarea
Cu pliscul ei cel negru, de corb, spînzurătoarea
Aname potrivită ca stîrvul ea să-l țină
Departate de țărîină, aproape de lumină.

Cu gestul care meșterul ți-1 dete
Despici în bronzul tău o pelerină

Iar din armura surdă-ți mai răsună,
Zvîcnit și scurt, un țipăt de herete.

O, neagră, surdă, țeapănă statuie!
Din marșul viu, aprins al lumii mele,
Văd cum un ev întreg robi să-ți suie
Arătătorul aprig către stele.

Cînd noaptea, ritmic, pică din arțar
O frunză ostenită, ea deșteaptă
Printr-al mantalei oblic fald lunar,
Un foșnet stins, cît flutură o șoaptă.

Din barba ta, ca unui scamator,
Țîșnesc în stoluri vrăbii mici, rotunde,
Iar între fierul spadei și picior
Un porumbiel bolborosind se-ascunde.

Dar pe sub conul vînat de lumină
Ce-n străveziul clopot te adună,

CHEMĂRI

O, de-aș putea zvîrli condeiul,
Flecarul ăsta, gurii scut,
Șă-nvăț cu apele și steiul
Guvîntul încă nenăscut.

Pentru Gh. Ionescu

Glas cunoscut! ce bucurie
Mi-ar fi chemarea ta, dar cîte
Din ce arunci cu dărnicie
Nu-mi sînt de-atîția ani știute?

Și de aceea cînd chemarea
Ta, un răspuns din parte-mi cere,
Nu uit că-n ea e și dogoarea
Unui cuvînt, încă tăcere.

O urnă-mi pare că sunt toate,
Fiorilor căzuți în noi
Un veac, o zi, o oră poate,
Cuvinte, aurit gunoi!

Din zilele ce-mi trec aice
Printre coline, printre boi,
îmi pare vorba cicatrice
Pe floarea gurii, nu altoi.

APRILIE

Știrbe garduri, zvonuri de copite,
Pomi și case parcă dintr-o boală
Au ieșit, privind nedumerite
După-a iernii vînată năvală.

Soare alb cu spițele firave
Se rotește-ncet pe zări de fum,
Greu trag carul vitele schilave,
Iezii cruzi și țepeni sar în drum.

Iar prin satul fără de feciori,
Scoborînd pe coastă-n șiruri dese
Prunii sunt, în dantelate flori,
O procesiune de mirese.

IANUS

Un cer adoarme. Altul, pe sub noi,
Mai limpede se urcă-n dimineață;
A stelelor cenușă în convoi
Și-o scutură, schimbîndu-se la față.

Vezi semnul? Din durerile de ieri
O bucurie nouă se-mplinește
Precum ades, prin valuri de tăceri,
Din umbra mea, obrazul tău zîmbește.

PIETRE

Cum dorm culcate-n matca de țărână,
Cioplite de șuvoaie și de vînt,
Tăcerea lor cu-a stelelor se-ngîină
Din veghea mare-n somnul de pămînt.

Răspund în vegetala veselie
De-un țipăt ciunt, de bocetul stingher,
Și dușilor, și casei temelie,
Și stăvilarul umbrelor ce pier.

ARHEOLOGIE

**On vendit le chien, et la chaîne,
Et la vache, et le vieux buffet.
Mais on ne vendit pas la peine
Des paysans que l'on chassait...**

(Vîndură cîinele, averea...
Tot. Vaca, lanțul, scrinul sfînt.
Dar nu vîndură și durerea
Țăranilor zgorniți în vînt...)

MAURICE CAREME
(traducere: Ion Bănuț)

Ga pe-un copil născut din carnea lui
își apărase cu-ndărătnicie
Plăpîndul vis, ne-sclav al nimănu,
Atîta doar: o limpede secundă
Răpită din oceane de vecie.

Așa-ncepu mizeria fecundă
Cînd, rînd pe rînd, a trebuit să-și vîndă
Tablouri, haine, cărțile... Scheletul
Atîtor amintiri de care-acum
Se despărțea, uitîndu-se cu-ncetul,
împrăștiat prin ele ca un fum.

Dar n-a ajuns la fund decît atunci
Cînd și-a lăsat cu amanet unealta,
Ce-l învăță pe vremuri meseria,
Și cînd a început, din nou, pe brînci,
Din piatra goală să-și cioplească alta.

.Iar speța-și regăsi copilăria.

AUGUST

O, timp stagnant! Un singur fruct, cel plin,
Pocnit căzu din creanga lui întinsă,
Redînd mișcării sensul ei virgin
Spre inima pămîntului, aprinsă.

Vara sfîrși. Potecile adorm
Iar umbrele amanților, departe,
își prelungesc în fluviul uniform
Al nopții, legămîntul fără moarte.

l

I

t

Cînd seara cade-ncet peste grădini
Și încolțește-n zare prima stea,
Clavirul ce răsună din vecini
Șoptește parcă orelor să stea.

Iar negrii pomi, ca idolii păgîni
Păzesc aleia umbrelor ucise
Pe care-n hohot le bocesc fîntîni
Și florile, ca rănile deschise.

Domol se pleacă ramurile-n jur,
De umbre parcă spînzurînd mai grele,
Sub care visul dibuie contur;
Adorm ca fructe păsările-n ele.

FÎNTÎNI

(variantă)

Umblam demult. Un câmp tăcut în față,
Doar vîntul șuiera prin ierburi arse.
în valuri moi, țărîna ca o ceață
își depăna fuioarele întoarse.

Pămînt pustiu, nisipuri foșnitoare,
Falange frînte sună pomii ciungi,
Fîntîna singură își suie-n zare,
Subțire, ciocul cumpenei prelungi.

De toți departe, tuturor aproape,
Fapt pămîntean prin care-un ochi de cer
Ga duhul ce plutește peste ape
Veghează-n fund, zălog și prizonier.

I
f
|
%
I
I

Mergeam demult. Doar câmpu-mi sta în față
Și-un iute vînt foșnind prin ierburi arse.
în depărtări, țărîna ca o ceață
își legăna fuioarele întoarse.

Rîvneam ca orice gest din cîte-aș face
Să fie plin, nepăsător și cald
Și, risipit prin plante, copii și dobitoace,
în pacea zilei clare să mă scald.

Ga și făptura-mi, fapta zgrunțuroasă
își scie-aceeași urmă-tatuaj,
Cum numai morții îndărătnici lasă
Prin bălării, al pietrei sterp limbaj.

OGLINDA

Privesc oglinda și nu-mi vine-a crede
Că ochiul meu prin ochiul ei mă vede:
Obrazul vînăt-negru, de pămînt,
Mi se destramă-n ape ca un vînt.

Icoana amăgirii e-n cleștar;
Prin el un vis al ordinii străbate
Cînd, repetată-n unda lui, văd doar
Neliniștita mea singurătate.

In umbră cărțile, o floare, jețul
Și gestul meu prin lucrurile moarte,
O clipă numai, cît să le dea prețul,
Și pleacă mai departe.

SEPTEMBRIE

(variantă)

Suflet al meu, ce faci acu
Pierdut prin lucrurile toate?
Lăsîndu-și soarele-n bucate
Vara, catarg de foc trecu.

Un greier țîrîie mărunț
Prin cîmpul unde am umblat
Și ca un mort din somn sculat,
In toate pier și-n toate sunt.

Prin vîntul serii, glasul tău
Aștept să-mi pîlpîie și-acum:
O stea sclipind sub nori de fum
Tîrziilor păreri de rău.

Mai jos cad toate, pînă cînd,
Topit în ceasul cenușiu,
Nu te mai văd, nu te mai știu
Prin timpul ce-l aud sunînd

Cînd umflă toamna cea lăuză
In pere, țîțele zămoase
Sub frunza, șoptitoare buză,
Pocnesc sonore crăngi de oase.

O, suflete al meu, învie
In toamna asta grea de rod,
Să vezi crescînd într-alt norod
Nestinsa ta copilărie!

FOTOGRAFIE

Lianeî Grill

Cicatrice pe-un cîmp de hîrtie
De trecerea mea lăsată
Cu-a umbrei complicitate
Neprihănită pată,
Stafie
A clipei scăpate de moarte
Fotografie
Cenușăreasă-ntrearte
Ca fluturii, crinii
Document al luminii.

POARTA

Drumețu-n fața porții nalte
Stătea întrebător și mut;
O pasăre prindea să-i tresalte
Și pieptul profund i-a gemut.

Ar fi trecut desigur mai departe
De nu era închisă; parcă drumul
Se înfunda într-însa. Și cu pumnul
Lovi mărunț, stăruitor, de toacă.

Pasărea i-a zburat pe o cracă
De pom, la o parte.
Și se deschise poarta, ca o carte.

CÎMP LINIȘTIT

Se leagănă valuri de spice
în calea vîntului, pe cîmp.
O cruce scoate-un umăr strîmb
Din brazdă, ca o cicatrice.

Gîndva, un om o fi murit aici;
Pisania s-a ros de ploii și vînt.
Alături, dintr-un mușuroi, furnici
Țîșnesc un sînge negru din pămînt.

Ce răzvrătiți balauri vor să scape
Din pîntecul tău verde și afund,
Cînd fără preget se izbesc de prund
Sub încomatul catapult de ape?

Aceste iuți, spumoase proiectile
Stîrnesc în tine visul de cascadă,
Cînd tu rămîi o veșnică dovadă
De frumusețea trudei inutile.

Dar ochiul nu cunoaște vreo măsură
Să te ghicească sau să te pătrundă;
Preschimbă zarea fărîmata undă
Într-o perfectă, limpede epură.

Acel precis, tăios și clar contur
Pe care cerul își clădește bolta,
Închide-n el și truda, și revolta
Apelor iuți ce-i freamătă-mprejur.

O, arbori mîndri, înălțați spre cer,
Dormiți acum aici, culcați în stive,
Fii și colonne soarelui stingher,
Azi, lemn gospodăriei colective
Ce iarna este gata s-o înfrunte.

N-au mai rămas din voi decît schelete
Dar, j 'uiți de frunzele mărunte,
Tot n șoptiți domol, pe îndelete,
Despre lăstarii harnici, nalți din piatră
Ce împlinesc o tînără cunună
Știrbilor munți cu vrere idolatră,
Ne-nduplecați la vifor sau furtună.

O, mîndri arbori, voi dormiți acum
Răpuși. Dar mîine, sub toporul greu
Veți înălța ofrandă spre un zeu
Domestic, largi cununile de fum.

GRĂDINĂ ÎN PLOAIE

S-a prăbușit peste-ntreagă grădina
Tot cerul, din urna lui spartă
Și hohotind își deșartă
în cristale de lacrimi, lumina.

Verdele proaspăt născut
Se-nclină în arbori și iarbă,
Plînsul veciei să-l soarbă
Pămîntul statornic și mul-j.

De unde, în seara târzie
Propagă prin ramuri fiori:
în ele, mîine, ploaia străvezie
Aprinde carnavalul de culori.

DESGÎNT

Vast chin devin din cast balast
Cînd lung la plug alung pestelci
Declin suspin iconoclast
Sau smulg un fulg la șapte melci
Velină fină în desemn
Felină clină te îndemn
Să-nting în cină os de lemn
Cînd bun tăciun lăsă un semn
Și sting paing de untdelemn.

CONTRARII

Sînt scîrbă tot, și tot, întors pe dos:
Mi-e drag doar ce e bubă și putoare,
Mărul, nu rumen — putred, viermănos,
Muierea, tîrfă, acră de sudoare.

Șerpi de cenușă, vineți, mă pătrund:
Băloase gusturi, poftele de slugă,
Și mă ridic și mă cufund pe rînd
Sub neagra lor și blestemata glugă.

Iar cînd ajung numai pîrjol și clocot
De fumeg tot: un maldăr de ruine,
Ca-n turnul vechi neostenitul clopot,
Opt îngeri sună trîmbițele-n mine.

NU-I ÎNCĂ TIMPUL

Nu-i încă timpul... Ceasul de argint
N-a dat de veste ora ce-o presimt
Că peste leșul noștii-nvinse vine.

Nu-i încă timpul faptelor depline
Ce-și cresc în mine limpeziții grup
Precum vuiesc albinele în stup.

Nu-i încă timpul. Primăvara încă
Nu a topit a ghețurilor stîncă
Sub care dorm în matcă zeci de neamuri.

Doar florile zăpezilor pe geamuri.
Nu este ora. încă-i întuneric
Jur-împrejur, ce caut să-l desferjic

Ca pe o taină-n care dorm atâte
Răspunsuri, nume, gesturi ne-ncepute.
Nu este ora. Nu strica din grabă

Tăcerea clipei ceadintîie, oarbă,
Și care, miine poate, o să fie
Fereastra zării tale-n veșnicie.

Nu este ora. Lasă ne-nceputul
Să doarmă greu, ca-n miezul iernii lutul,
Nu-l tulbura, nu-l scormoni-n neștire,

întîi așteaptă buna lui vestire!
Iar după ce dureri și cazne grele
Te-or fi rănit ca grindini de măgele

Ce bat în floare pomii din livezi,
Atuncea, poate, dat ți-o fi să vezi
în miezul verii, cînd o să rămînă

Pe creanga lor bătută de furtună,
Un roșu fruct; și-n stupul din poiană,
în plîns de aur, mierea cea bălană.

OAMENII

De-aș trece pe lume și-n chip de strigo
Și tot mi-aș aduce aminte de voi,
De cei morți în pace, căzuți în război
Cînd urmele voastre mă-ntîmpină roi.

Vă cîntă-al pămîntului sferic cimpoi
Vă murmură vîntul cînd trece prin foi
Vă spune și umbra întinsă-n zăvoi
Și turma de nouri și turma de oi
Sirepii cei sprinteni și boii greoi
Și holdele pline de grîu, păpușoi
Zăpada din fluturi, beteala din ploi
Și luna rotundă cu umerii goi
Și steaua din ceruri și cea din noroi
Și ziua de astăzi, de ieri, de apoi
Cu toate-mi cuvîntă mereu tot de voi.

De pasul mi-e leneș, de-o ia înainte
Ca vîntul de zboară, ca apriga minte
Secretele semne îi ies înainte:

Și munții de gheață și câmpul fierbinte
Și hîrca rînjită cu albul ei dinte
Din slovele moarte aprinse cuvinte
De voi mi-aduc, oameni, într-una aminte:

Palatele albe și roșii ruini
Vînatul ce-l latră zăvozii haini
Mărețele baluri cu mii de lumini
Nămiaza din carne și nordul din pini
Și sîngele rozei, zălog între spini.

Un semn dintr-o mie ajunge să spuie
De soarele toamnei rămas în gutuie
De-un zîmbet pe buza arzînd de plăcere
De roua trecută în stropul de miere

De pîndeale voastre-n lacustrele case
De cruntele mutre teșite, păroase
De talpa desculță în smîrcuri miloase
De oastea pierită în vraful de oase
De albe corăbii pe valuri spumoase
De lungi caravane prin albiile secate
De paznici la veghe în vîrf de cetate
De viscole iuți pe țepoasele creste
De trîmbiți ce sună o tînă ră vestă
De mîini fluturînd o năframă-n ferestre
De ochi de copile, de guri de neveste

De trunchiuri zvîrlite ca hoituri pe maluri
De rîvne deșarte, de mari idealuri

De-o mumă albită, de-o soră ce plînge
De carpenu-n care un trăsnet se frînge
De neamuri trecute prin foc și prin sînge

De cazne și lupte de sute de ani
De robii-n spinare cărînd bolovani
De trușii despoți, de oameni sârmani
De berea băută călări pe butoi
De lași, tîrgoveți, și nebuni, și eroi
Adesea, iubito, de noi, și de noi.

De toți și de toate îmi trece prin minte:
De fruntea-ți culcată la pieptu-mi, cuminte
Și-mi bate sub coaste o undă fierbinte
Zvîrlindu-mă iarăși prin vreme nainte.

Adesea de voi mi-aduc, oameni, aminte
O, fraților veșnici, popor de morminte.

1

Nu e paingul univers intim!
De caut unul, mi-e mai scump în floare.
Surprinși între ce-am fost și ce-o să fim
Mai bine număr timpii în chilim
Și-i regăsesc în diafana boare,
Gă-n tot ce e rapace e-un infirm
Și nu-mi visez cu el asemănare.
Te dăruî sau apuci: e-ntregul rost
Citit de mii de veacuri pînă azi
Al firii, între mîine și a fost;
Printr-una sui, cît prin cealaltă cazî.
Detest făpturi cu-nfățișări de gheare:
Deși fragil, lipsit de apărare,
Decît cătina, crinul e mai tare.

Un gol imens e-n pofta fără sațiu,
Și-această neagră boltă, mută încă,
Prin mesagerii ce spre ea se-aruncă
Răsună ca un clopot peste spațiu.

Prea des se cască-n noi tăcerea mare
Ga să ne luăm la-ntrecere cu ea.
Și tu, și eu îi sîntem de mîncare...
Mi-e drag zefirul galeș în perdea
Și-un chip de fată, zîmbitor, printr-însa.

Un demon, vraci în deznădejdi, ascuns-a
Obrazul bucuriei, minții mele;
Dar nu mă string în nici o văgăună
Cînd singer tot de visele rebele
Ci mi le sui pe scripete de lună
Să ardă mai departe printre stele.
Iubito-mi stai alătura ca ieri,
Prietene, răsuni în glasul meu,
Voi, morți iubiți, striviți de temniceri,
Și lacrimi, re-ncepute tot mereu,
Doar m-ați răsfrînt oricare dintre voi
Și cînd ți-apropii ochii de cicoare,
Sau cînd răsuni, sau străluciți, sau cînd
Desprins de voi, pe muchea unei coaste,
Tăcerea voastră mă-mpresoară blind,
îmi regăsesc privirile mai caste
Și-aud o orgă-n inimă vibrînd.
O, viitoruri, eu vă vreau curînd !

4

în orice clipă-n care mă cufund
Cu tot ce este formă și culoare
în ochi, în lacrimi stropi, văd noi planete

Spre care tind, și-mi este fiecare
Icoana-n care vrea să se îmbete
Și ochiul meu, cel cărui sunteți soare.
Lumina voastră la pătruns, apoi
Sporit se-ntoarce, astru, pentru voi...

ULTIMUL ASEDIU

Nu, nu-mi vorbiți de umbră și jivină,
De cheagul stins, de morții sori, și nici
De țepii zgriburiturii arici
Cînd eu a mea te recunosc, lumină,
(Deși n-avui nicicînd de beznă teamă
Și nu o dată m-am lăsat cuprins
De gura ei vicleană, ce mă cheamă;)
Da' n hora ce cu alții am întins
Toți împreună îți slujim, și pînă
In funduri de abise nepătrunse
Peste neant tot tu vei fi stăpînă
Iar prin chemări răsfrînte și răspunse
De-un clopot viu cu ne-nteruptă limbă
In firmament genunea se preschimbă.

Memoriei lui Lucian Blaga

împrejmuiți, asediați aproape
De timpii muți, acei ce se vor naște,
Ca ei de muți ne-nchidem gînd și guri.
Prinși în tiptile revărsări de ape
Ne vom vedea și-n cețuri ne-om cunoaște
După ce oare? Nici măcar din uri
Ce ne-au hrănit cîndva, n-a mai rămas
Nimic decît cenușă și nisip.
Strîngîndu-ne prin palele fugace
Ne dă răspuns doar reîntorsul glas
Ciocnit de nori și lacuri, care-un chip
De noi străin, mai nepătruns ne face.
Deprinderi vechi într-ale căror stăvili
Ne-am claustrat sub iluzoriu scut,
Ne facem concesivi și maleabili
Răpuși nainte chiar de-a fi căzut.
Aici e semnu-nfrîngerii stăpînă
Ori a tăriei noastre certă probă?
Un umăr mai cătăm vecin, o mînă
Cînd unul dintre noi rostește-o vorbă
Sau o privire doar, ne-ar fi de-ajuns

Găci zîmbetul tot mai străin rămîne
 De ochiul no3tru tot mai nepătruns.
 Ne căutăm în pietre, ploi și grîne,
 în toate ce durează și grăiesc,
 în apa mării aspră și coclită
 în tot ce peste margini se dilată
 în roșul aurorii-mpărătesc
 în verdele umplînd pădurea beată
 Și solidari pornim ca-ntr-o ispită
 Chemați de cele ce nu ispitesc,
 într-un atac hotărîtor, cel care
 De veac și de materie ne-o rupe,
 O ultimă și grea despresurare
 Gînd vrem apoi cu-nvinse-ne-le trupe
 Să ne predăm uitării ce ne-așteaptă,
 Gu-atîta consolare sau mîndrie
 Că, pogorînd pe ultima ei treaptă,
 Nu sîntem anonimi în veșnicie.

TÎNĂRUL ZARAF

Zaraful cel tînăr
 în templu stătea.
 Acolo avutu-și ducea.
 O rază pe umăr
 de soare-i cădea
 și aurul vechi strălucea.

Cu-o mîină primea
 cu alta dădea
 zaraful cel tînăr
 dădea și primea
 talanți fără număr.

Bogaților le-mprumuta
 aurul care suna
 iar celor săraci le-arăta
 avutul ce-l tot aduna.

El număra, cîntărea
tot ce dădea
tot ce primea
iar pe săraci îi momea.

Aur avea el în saci
și argint fără număr
pe cînd cei săraci
priveau la zaraful cel tînăr
atrași ca de-un vraci.
El banii grămadă
în ladă-i punea
și furii stîrnea
în cei strîmtorați
că aur dădea
numai celor bogați.

Zaraful cel tînăr
ce-n templu stătea
cu saci fără număr
nimic nu vindea
și-o rază-i cădea
de soare, pe umăr
zarafului tînăr.

Bogații posaci
veneau și schimbau
pe cînd cei săraci
vedeau și rîvneau
ce aur în saci
străin la săraci.

Bogații posaci
primeau și tăceau
pe cînd cei săraci
se-ntorceau
și priveau
deși ei nimic nu primeau.

Zaraful cel tînăr
mereu scotocea
și-o rază pe umăr,
de soare-i lucea
o rază de soare
de aur și-argint.
Privea cel ce n-are
la raza de soare
cu jind.

Săracii cu duhul în templu veneau
în templu veneau
la zaraf se-nchinau
zarafu-i vedea
se mira și rîdea
și-un zîmbet de aur
în schimb le dădea
al zeilor faur
zaraful cel tînăr
cu pungi fără număr.

DIN GEAM

Îi ține loc privirea de cuvânt
Călătorind mereu cât duce drumul
Și se destramă-n amintiri ca fumul,
Icoană așteptării pe pământ.

I s-a desprins din streășină o pană
Prin care ceru-ntreg a coborât;
E proaspăt varul însă mohorât
Când pică doliul umbrei pe vădană.

Cum stă acolo mută în fereastră,
Ea e complicea orelor și știe
Gînd suie peste ulița pustie
Zoreaua-n taina serilor, albastră.

MĂRUL

Privește acest măr: e mai aprins
Decît obrazul tinerei fecioare
Și arcuirea lui ce dinadins
A rotunjit ispita în dogoare.

Avar în letargia lui lăuză,
Culoarea cea mai vie-n carne-o strînge
Gînd trage din pământ, ca o ventuză,
Al morților tăcut și spornic sînge.

Dintre acele
 14 821 de stele
 Care mi se urcă domol pe bretele
 (Fără să am nici o înțelegere cu vreuna din ele)
 Aripile, aripile fără curele
 Mă împînzesc cu sunete rebele.
 Armata aeronavelor mititele
 Scîncește aurul furat din inele
 Și peste pieptul blondei mele
 Și peste umerii din perdele
 Peste solzii atîtor ascunse lichele
 Mingile rotunde le simt pînă la piele.
 Ordinea curge din tavane ca niște betele
 Sub lampionul luminat de lalele
 Și nici o undă nu-mi mai rămîne-n podele.
 Aș putea oare
 (nu că mă doare
 prea tare)
 încerca doctoria aceasta pe cățele?
 Aș putea oare
 (nu că mă doare
 prea tare)

i

!

•

i

\

|

"

>

j

Să-mi bag briceagul pînă-n prăsele
 Să mă scobesc cu limba (lui) în măsele
 Să-mi descui poftetele lubrice și chele
 Și să mă folosesc de 24 de iele.
 O, aromelor fără șosele !
 O ultimă prevestire ce naște peste umbrele
 Dar orele sînt prinse-n vergele
 Și dacă vine din rînceda catapeteasmă de nuiete
 O singură urmă zvîcnită printre lulele
 Aceste degete vor plesni singurele
 Peste pămătuful de limpezi ereți prinși sub' oțele
 Și îmi zvîcnește sîngele-n pingele.

(Cu trei cuvinte corectate după transcriere)

CONJUNCTII

După ce-ngroapă
Fostele vieți,
Vine de-mi sapă
Pentru puieți.

Beci și fântână
Tot cu lopata
Harnica-i mină
Mi le-a dat gata.

Ăsta ni-i harul:
Bravi cetățeni,
Eu și groparul
De la Văleni.

Zice: „Cutare
Azi a murit”.
Eu scot țigare,
El dă chibrit

Timpul ca fumul
Cît se perindă,
Ne suntem unul
Altui, oglindă.

Și cu plăcere
Fumu-l sorbim
într-o tăcere
De țintirim.

N-avem hotare
Zile și luni,
Totul ne pare
Plin de minuni:

Lui, i-e pământul
Cert adăpost,
Mie, cuvîntul
Singurul rost.

ARC DE TRIUMF

După atâtea bătălii pierdute
Tocmai în pragul biruinței, stau
Ga un gorgan topit sub ierburi sau,
Răscumpărat din oase și redate
Ce-au înfruntat a focului coloană,

Mă las de liniști năpădit, de scrum,
De mușchiul spornic, moale ca o blană,
Și rînd pe rînd încep să-nvăț acum
Prilejul altor bucurii, pe cînd
învingătorii-n veci au să ignore
Ce arcuire suie-n mine blind

Cînd a negare clopote sonore
își pleacă ritmic frunțile în vînt
Blajine cum înfrînții singuri sînt.

CĂMAȘA DE FORȚĂ

Veșmînt inteligențelor de gală
în mînios și despletit avînt,
Tu îplinești ținuta ideală
A duhurilor rupte de pămînt.

Mai aspră decît pătura de pîslă,
Mai suplă ca oțelul din cătușe,
Tu prinzi, ca jocul apei într-o vîslă,
Corola unei flăcări sub cenușe.

Iar cînd îmbrac manșeta cînepie
Sunt un Ovidiu-n toga virilă, așteptînd
Pe malul getic, ultima solie
Să-i ducă-n Urbe întristatul gînd.

NIMIC DIN CITE SUNT...

Nimic din cîte sunt nu mă uimește:
Nici călătoare lumi sub cer egal,
Nici unda mlădiată într-un pește
Ori fluturată-n coama unui cal.

Neliniștea ce deseori mă-ncearcă
E poate clipa de singurătate
Ce nu mă vrea și cere să se-ntoarcă
Iar, în virgina ei eternitate,
Gînd fructe în grădini, de timp se-ncarcă.

Dar sub atîtea schimbătoare fete
O inimă în fiecare bate
Cum sună, peste seri și diminețe,
Acelaș timp, din turnuri depărtate.

HAINA

f
I

i

I

,

I

f

,

f

J

,

Purtăm ascunse vechi dorințe
Ce parcă le-au uitat în noi
Din alte vremi, niște ființe,
Iar azi vor să le ia-nnapoi.

Noi suntem urne vii, de sînge,
în care dorm trecute vieți,
Ci raza lor ne mai răsfrînge
Ecoul altei dimineți.

Cînd doruri vechi sunt deșteptate,
Gîte-am rîvniț și n-am avut,
Ga o aripă ni se zbate
Spre zare, străveziul lut.

Ce bucurii vin împreună
Și se-mpletesc în tine, parcă
într-o lentilă se adună
Lumina cîtă.o încearcă

Uzat pământ și ape clare,
Imaculatele zăpezi
Sau clipe frînte și amare
Ge-și cheamă sumbrele cirezi!

De-am învăța nescrisa taină:
Să strîngi în tine doruri noi
Și voci trecute, să fii haină
Celor ce-au fost, și de apoi.

LACUL

O, străluciri de ape stătătoare,
Nu vă clintiți, cu ochiul cît colinzi,
Egal sclipind sub lună ori la soare,
Capcane reci, placidelor oglinzi

In care sensul răsturnat străbate
Al lumilor din sferele de sus,
Cu apogee subteran curbate
Și răsăritu-ntors către apus.

Fiori străini deschid arare-n voi
Privirea străvezie de mirare
A unor orbi solari, cu ochii goi,
Ge-și schimbă nevăzutu'n așteptare.

SISIF (I)

La mine-n chilie, ca și alteori,
In largul fotoliu căzusem învins,
Ge-n vechile, roase rezemători
Gu o-mbrățișare, oftînd m-a cuprins.

Și-odaia în care de sute de ori
Intrînd, nici n-o luasem în seamă,
Mi-e plină acum de străini spectatori
Tăcuți, ce mă umplu de teamă.

O, vise-ale serii! nici nu-i încă noapte
Că voi ați și dat peste mine.
Acum conspirați viitoarele fapte,
Arvună a zilei ce vine.

SISIF (II)

De-ce acum, cînd drumul tău coboară,
Suișul ți se pare mai ușor?
Sau amintirea-l schimbă în povară
Și în sandale tălpile te dor?

Ți-ai și sfișit săracele merinde
Și, ostenit de cît te mai așteaptă,
Trecuții pași privirea ți-i cuprinde
Fără să vadă cea din urmă treaptă

Și nici să vrea. Sau mai curînd ți-ar place
Să iei tot drumul iar, de la-nceput.
Ți-e teamă de răgaz și nu-ți dă pace
Puținul ce-a rămas necunoscut,

PRIVEGHTU

Sub ziua care a-nceput să scadă,
Cum te privesc și îmi aduc aminte
De ochii tăi, de fruntea ta cuminte,
Ești alb și-ntins etern, ca o zăpadă.

O, vise reci, zădărnicii și goluri,
A luminării tremurată limbă
Doar plante moi de întuneric plimbă
Pe fața ta, stîrnindu-le în stoluri.

Ca un pămînt fecund în așteptare,
Cum crește mută iarba în cîmpii,
Taina pe care n-ai putut s-o știi
Urcă din tine ca o întrebare.

N-au fost acele zile inegale,
Pînde, mîhniri, regrete, bucurii,
Toamnele dulci, culese printre vii
Și focurile fructelor, bengale.

Gesturi zvîrlite-n grabă, fără rost,
Chemări și alergări nu erau haina
Și lacăte, să-ncui în carne taina
Mai neștiută, ca-ntr-un adăpost?

Și-acuma cînd sătul ești de nesații,
Suie din tine, tot necunoscută,
Cum se înalță peste gravitații
Lumina grea prin țeava de cucută.

Zadarnic limba luminării stiie
Pe chipul tău fragilele contururi,
Ce-ai ignorat vei ignora de-a pururi
Și-ți schimbă neștiința în vecie.

AUTUMNALĂ

pentru Malvina

Stau zilele lingave și moi, niște pisici
Pe care nici o maică nu-ncearcă să le cheme
La blidul alb de lapte, să-l lingă cu ochi mici
Și cu petale roze și burți de crizanteme.

Dar este vreo durere să n-o înduri tu singur?
Așteaptă deci un frate ce-o să te ia de mână
Gînd vom sorbi fiertura cu-n lemn cioplite linguri
Și-ți vei citi obrazu'n găleata din fîntînă.

Gă o să vină ceasul ce l-am rîvnit ades
Cu frunze veștejite și zornăind ca bani
Ge-i pierde turcul nostru din stacojiul fes
Printre coline vineți și triștii maghirani.

DIOGENE

S-ajung păstorul unei dulci ruine,
Dar netocit în ticuri și citate,
Să nu aleg ce-i rău de ce e bine
Și să adorm la umbră ca-n cetate.

Să-mi simt căldura proprie prin armă
De-ar fi să mă descopăr prea tîrziu
Pierdut, uitat de lume și-a ei larmă,
Și să mă văd în geamul străveziu

Al unui lac. Din care, ghiociei
Ieșiți sfioși să mă privească, poate
Mi-or aminti de pielița femeii
Cînd mă trezesc la soare în cetate.

JUSTIFICĂRI

O, scumpul meu stejar de aur,
O, târgul meu plin de livezi!
Ca tolănit pe sub un plaur,
Din ele nici nu te mai vezi

Prin câte ai trecut! Și totuși
Ga-ntr-o poveste s-ar putea
Din câmpul năpădit de lotuși
Să mai apară astăzi, ea?

Tulburi dorinți și ape clare,
Nedoveditele zăpezi...
Gît crezi în ele nu te doare
Nici pin' la brîu de te mai vezi.

ENDYMION

Acum doar spectrul lunii e stăpîn
Pe bolta înstelată și profundă,
Cînd neclintiții arbori îi rămîn
Fideli, și buhna care își cufundă
Lînosul foșnet în tapițeria
De frunze, pe cînd stîncile sub stele
Și-au prefăcut întreagă schelăria
In turle ruinate și castele.

Copiii ațipesc, în timp ce fumul
Și-a destrămat în fibre lungi perdeaua,
Topit în zări și împletit cu drumul
Iar vocea clară-și sună doar cișmeaua.
Noapte, lucidă patimă, în tine
Armonica respiră liniștit
Gînd se împarte-n zvonuri și suspine
Pînă ajunge pragul limpezit
Și se dizolvă-n rumeguș de greieri,
Ai beznei sîmburi. Inșă, pe sub pleoape,
Începi un drum feeric să cutreieri,

Tăcute sfere lunecă aproape
împodobindu-ți cristalinul arc
Sub razele, tremurătoare gene,
Tiară văduvită de monarc,
Mîndru păun abiselor, Selene.
E de ajuns ca secera să-ți treacă
Prin aștri ca prin grîne, și-o sclipire
De-a ta, prin recea punte semn să-mi facă
Spre a mă-ntoarce-n somn și în neștire
Să-ți dăruiesc ființa-mi ce n-așteaptă
Decît doritul tău sărut de gheață
Și, reîntoarsă-n minerala treaptă,
Să-adoarmă-n veci cu masca ta pe față.

DOJANA

Poetule, de ce-ți bagi versu'n timp?
De nu răcnești ori nu blestemi, n-atinge
Cu aripa vreo culme din Olimp
Gi-n laude festive se va stinge.

Cresc după ploaie albele ciuperci
Mărunte, mute-n moile cotoare.
De nu poți fi un trăsnet, vrei să-ncerci
Să fii numai o silă zîmbitoare?

SFÎRȘIT DE ODISEE

Păsări târzii mai zburau către sud
Toamna, când marea cea rece purta
Lespezi fluide ce-n goluri se-aud,
Vuiet prelung, pe când drumuri scurta,
Dornic să-ajungă acasă, Ulise.
Leagănă miei din căpșoare de flori,
Visul imens al grădinii de vise,
Lin răsuna și spiral scoica dulce
Dezlănțuind în șuvoaie fiori:
Fruntea pe ele nu-i chip să și-o culce.
Spintecă totuși viitoarea vorace
Fulgere lungi, printre care carena
Plină de ierburi zbură, iar dincoace
Stinsă, pe țărnul înalt, Melpomena.
Verdea Colhidă-n amurg amuțise
Sinx și turme, pe când Europa
Calmă broda la sfielnice vise
Ce le destramă-n tăceri Penelopa.

CĂPRIOARA

Pe munții goi și vineți, o neagră căprioară
Privește spre amurgul vestind din zeci de trîmbe
Că soarele și astăzi din nou are să moară
Iar peste piramide cu muchiile strîmbe,
Secunda săriturii în goluri o măsoară.

JUNGLA

Printre domestice fiare mă trec,
Care tăcerea mi-o latră.
Intru în pielea eroului grec
Sub o mască de piatră.

Sîngele-mi curge șiroaie atunci
Și purpurii constelații
Lasă-n țărîna sigilii prelungi
După cîte ablații?

Nu cer în trecerea asta decît
Noțtii să-mi țină aprinse făcliile
Și-n peștera unde m-am zăvorit
Un proaspăt răcnet, să-mi sperii stafiile.

OR.ACOL

Mă fură nu o dată ispitele blajine
In vreo-nserare dulce, cu umbre moi pe-aproape,
Gînd sfărîmat orgoliul din nou se-nchide-n sine,
Din cuiburi cade somnul pe streșini și pe pleoape.

Dar dimineața-n flăcări te mistuie, uitare!
Mă naște-a cîta oară lumina ei prea tare.

îmi strig atunci ca-n fața poporului de ape
Al mării, întrebarea spre-oracolii din altă
Epocă: e destinul ce vrea din mîini să-mi scape
Ori el ciopli din mine docila lui unealtă?

Sunt contopit cu țara aceasta cum e-n strune
Un bocet care schimbă durerea-n limpezi unde,
Prin depărtări și vîrste cînd face să-i răsune
Scurtă și cert, chemarea din viscere profunde.

ULTIMA RATIO

La patrie c'est la possession en commun
d'un antique cimetiere.
MAURICE BARRES

Te vreau soldat cu steag și jurământ,
Și nevăzute poți să ți le porți
Legat de lume, liber pe pământ
Și fără teamă de potrivnici sorți.

Deplin în tot ce faci și dăruit
Celor ce sunt și celor care vin
Să n-ai nici scut, nici cuget ciuruit,
Nici în pahar sau inimă venin.

&ă aperi viața tînără s-o știi
Ci sub al țării aprig trandafir,
Tu stăpînești de lungi devălmășii
Țărîna unui antic cimitir.

Minciuna, scîrba și fățarnicia
Nu-ți dau nici aripi, nici tărie, dar
In pieptul ce-ți respiră veșnicia
Fii sinuos și ferm ca un hotar.

EPISCOPIA RIMNICULUI

Sta cerul sus în seara lină
Fără să-l tulbure vreun vînt,
Lăsînd ostatec pe pământ
Prisosul ultim de lumină.

Vechi turle-n ceasul înserării;
Doar lor, un plîns pe clare strune
Izvoru-n taină le mai spune,
Și greieri, scripete uitării.

De prin clopotniți, lilieci,
Călugărești sutane-n zbor,
Inoadă-n filfiit sobor
Aerlenele poteci.

Tivit de soarele pe moarte,
Un zid poros, de vremi ne-nvins,
Muiat pe muchi în aur stins,
E un cotor străvechi de carte.

Decor sub vineți munți fundal,
în care-o dramă se întâmplă:
Drept, voievodul, sus, pe tîmplă,
în straiul mîndru, feudal.

Coroana, frunții i-e arcada;
Hrisovul slav îl ține drept
Cu stînga inimii, la piept,
Ci-n dreapta-l bizuie cu spada.

Ce scrise mîna, azi e ceață
Dar ce-a clădit, răspunde încă
Și stăruie prin noapte-adîncă,
Și-i rourat în dimineață.

i

|

I

CÎNTEC DIN BĂTRÎNI

Neuitatului Andre

Un cîntec vechi am să vă spui,
Și minunat din cale-afară,
Ce sub o creangă de gutui,
Demult, o tînără fecioară
îl îngîna cu dulce glas
în curtea unui han de țară.
De-atunci în suflet mi-a rămas
Deși trecură ani de-a rîndul,
Iar cîntecul, ca vinul vechi
Ce mai viclean își fură gîndul,
Tot îmi răsună în urechi
Și buza-mi tremură spunîndu-1.
Mi-aduc aminte ca acum
De seara ce pica domoală:
Plutea un abur ca un fum
Pe zarea lîncedă și goală
Și-ntregii firi, atîta preț
îi da cîntarea ei cea dulce l
întîrziat, cîte-un drumeț
Ce-a tras în gazdă să se culce,
Sub un întins șopron pătrat
Cu scîrțîit își mînă carul

Iar cu feștila, un hargat
Aprinde-n poartă felinarul.

l

La staul, vite rumegînd
Mugeau în ieslea foșnitoare
Și străbătea din cînd în cînd
Din crișmă, ciocnet de pahare.
In pacea care se-așternea,
Cu zvonuri stinse prin ferestre,
Cîntecul ei, fecioara mea
Și-l depăna ca pe-o poveste.

Ieșise luna — și încet
Urca pe-al cerului pridvor,
Din vârful unui nalt brădet
Să-și dea lumina tuturilor,
Iar cîntecul din pieptul tînăr
Vibra sub recile văpăi.
Spunea de lupte fără număr
Și de-un viteaz trădat de-ai săi
Că prea-l iubea întreaga țară.
De-abia șoptit am întrebat
Atunci, pe frageda fecioară,
Cine-o fi fost acel bărbat?

l

I

Trosni un ram, ea a tăcut.
Urcase-n fruntea nopții luna,
Iar cîntecul mi s-a părut
Că îl știam dintotdeauna.

Trecute vremi! de mult v-ați stins
Dar glasul vostru tot mai bate
In pieptul meu, unde-am cuprins
Fecioara, sărutînd-o poate.
Ci anii-n stol s-au dus de-atunci,
In țară multe se schimbară,
Dar prin răstimpuri cît de lungi
Aceeși vrajă mă-nfășoară:
Dumineci line, plaiuri verzi
Și flori în creanga foșnitoare
Gare-și strecoară prin livezi
Înmiresmată, cruda boare;
Sau zile triste, în furtuni,
Cu ploi și vifore prin crângi,
Gînd frînți se zbat bătrînii ulmi
Și-n neguri, stins, se-aud tălângi;
Ori, cînd pe drumuri lungi străbat
Rîpoase muchii, netezi șesuri,
Pe-al țării drag pămînt se-abaț
Mii zvonuri, pline de-nțelesuri.
Și azi, pe toate cînd le-ascult,
Făptura mea se înfioară
Ca-n povestirea de demult
Din curtea hanului de țară.

Că-n cînturi din bătrîni rămîne
Pecetluit cîte un semn
Ce poate fi, la cei de mîne,
Podoabă, pildă și îndemn.

Tîrgoviște, matcă de țară,
 Pămînt de țigete și livezi,
 în soarele tare de vară
 Prin straturi de timp te străvezi
 Cum pîlpîi cu țara întreagă
 în august douăzeș' trei:
 Gîrlova cu Labiș se leagă,
 Ruîni, bolți de timp, și temei
 Al aprigei zile de azi
 Prin care pătrundem nainte
 Spre libere zări și noi astre,
 Scîlpiți între pilcuri de brazi,
 Ruini, biruite morminte,
 Voi; rampe visărilor noastre!

în iarna asta fără de zăpadă
 Văzui cîndva, mai sus de giurgiuveni,
 Un camion în trap ca la paradă
 Tîrînd (cum pluta naiul de bușteni)
 Remorca uriașă cît o curte,
 Unde zăceau, ca feți doar expulzați,
 Prefabricații muri, în straturi scurte,
 Ce-aveau să fie reazim altor frați.

Uimit priveam această arătare
 De brontozaur îmblînzit, pe roți,
 Cînd deslușii spectacolul cel mare
 Ce te-ndemna căciula să ți-o scoți:

în coadă, nu lîngă volan, și nici
 Pe bot, unde-i vuia radiatorul,
 Prins la vedere între două șipci,
 Pe-un băț banal, îi exploda motorul

Căci steagul rupt, stropit de var, mortar,
Ge-și flutura în coadă roșul șters,
Părea helicea unui vas barbar
Ce împingea dihania în mers.

ZĂVOZII LUI NASTRATIN

Un pașa ce-avea mare livadă cu pomăt
Pe Nastratin al nostru și-l luase logofăt.
Zăvozi la curte-acesta îi puse, de nădejde,
Ca să-i păzească pașei avutul de primejde.

Și într-o bună zi, s-a întâmplat să vie
Chiar pe nepusă masă, pașaua la moșie,
Cînd vede cîinii-n zgardă lătrînd cu gură mare,
El îi făcu lui Hogeaa această întrebare:
— Cum, zice el, păi astfel îmi vezi tu de moșie,
Dulăi atît de harnici, în stare să sfișie
Un bou, îi ții în zgardă în loc să-i lași prin curte
Ca să alunge hoții, ce au picere scurte?
Iar Nastratin îi spune:

— Zăvodul bun, stăpîne,
Se ține-n lanț, că altfel, de-l lași de capul lui,
Se-apucă de-o răznește și umblă tot haihui,
Ba nici în bătătură să ți-l mai ții nu poți:
Se moleșește capiu, nu se mai dă la hoți
Și-n loc să ai de pază, cum trebuie, dulăi,
Ajung pînă la urmă doar javre și potăi,

Se gudură tot timpul, cerșesc și-și pierd din vlagă,
De-i chiu și vai atuncea de bieți urmașii tăi
Că din agoniseală nimica n-au să-aleagă.
Zăvodu-i paznic bun doar cui îl leagă.

ZĂVOZII LUI NASTRATIN
(variantă optimistă)

Un pașă cărui toate-i merseseră în plin
Drept logofăt și-l luase pe Hoge Nastratin.
Zăvozi la curte-acesta îi puse, de nădejde,
Ga să-i păzească pașei avutul de primejde.

Gînd, într-o bună zi, s-a întîmplat să vie,
Chiar pe nepusă masă, pașaua la moșie.
Zăvozii, neștiindu-l, s-au repezit la el
Să-l sfîșie, crezîndu-l că e vreun hoț mișel.
Noroc că logofătul ieși numa-n cămașă
De-a dat în cîini, că altfel mi țî-l mîncau pe

— Hei, zice ăsta, apoi așa-mi vezi de moșie,
Că pui dulăi ca lupii, ce stau să mă sfîșie?
S-au repezit, turbații, la barba mea de-a dreptul,
Nici nu mă ling pe poale și nici nu-mi dau respectul!

Iar Nastratin îi spune:

— Zăvodul bun și harnic

E aprig, prea-mărite, nu slugarnic!
— Ba, zice pașa, cată să pui altfel de cîini
Ga să se dea la alții dar nu și la stăpîni
Iar pe-ăștilalți prea aprigi, în lanț să-i legi, fă bine,
Că-au sfișiat aproape giubeaua de pe mine!

— Păi, zice logofătul, de pui numai potăi,
E chiu și vai, stăpîne, de bieți urmașii tăi
Că din agoniseală nimica n-au să-aleagă.
Zăvodu-i paznic bun doar cui nu-l leagă.

CĂTRE CITITOR

I

Aceste versuri frînte
nu-s lumii noi oglindă.
Nici melodii n-au vrut să-i cînte,
doar zvonul ei cercînd să-l prindă
cînd toate-i stăteau împotrivă.

Sunt spații albe printre rînduri:
citește-le, rogu-te, bine!
Acolo, ca printre șine
cadavrul strivit de-o locomotivă,
marele vis poate-ai să-l vezi
scris cu cerneala conspirativă
a lacrămii și-a tăcerii:
mladă rîvnind sub zăpezi
venirea primăverii.

II

Cojile vorbelor doar
Din tot ce-a fost în mine

Bucurie sau amar,
Rămîn aici ruine.

îmi pare totul uneori
Un joc de loterie:
Din milioane de fior
Nici unul pe hîrtie.

S-a dat aicea un război
Iar fila: cîmp de bătălie.
De-au căzut eroi, strigoi
In tine-au să învie.

LE GOCU

Și tocmai în clipa aceasta
Gînd simt că mă-nșeală nevasta
îmi vine să-mi iau la spinare
Ursuzele mele picioare
Mi-e dor, ah! mi-e dor de-o țigare,
Mi-ajunge cerșitul prin porți
Privesc cu binoclul la morți
Știu bine că n-am vreo salvare
Te rog ia măsuri, dom' primare,
Să nu-mi dea o doză mai mare
Cu stimă și multă onoare
Pierdută pe străzi timișoare.

PE CRIȘURI

Oglinzile-acelui apus
Mai limpezi erau, mai străine,
Gu cât mai departe de mine
Și nici un cuvânt n-am mai spus
De Crișul cel Negru răpus.

Era într-o vară prelungă
Pe malul limpedelui Griș,
N-aveam nici o para în pungă,
Nici pantalonii puși la dungă,
Mîncasem hămesit hașiș.

Și-apoi, ca o fată-morgană,
Vînam curios din tufiș
O dulce și roză codană,
Decis să o schimb pe-o havană.

Dar ochiul ei fără prihană
Atît de adînc m-a pătruns
Că pînă și-un zîmbet ascuns
(Chiar ultimul care-mi rămase)
în flori l-am sădit, vie rană,
Fugind printre casele joase
Ce Crișul ades **le-nnecase**.

MARINĂ

Ea-mi arată oglinda și mă-ntrebă
Gît va dura iubirea pentru ea?
(O, gestul leneș, strîns sub o perdea,
Gînd inimă și vîz n-au nici o treabă I)

Și cunoștință fără de cuvinte
Ga într-un vis ce-și dezvelește miezul
Cum țipă-n toiul nopții huhurezul
De care miine nu-ți aduci aminte.

Prin zîmbetu-ncărcat de-o grea iubire
Hainul ochi mi-l simt, care-o fură,
Și-ntipărit pe al ei chip dură
Etern, ca și fugara mea privire.

NOAPTE

Ea doarme-aiace lîngă mine,
Statuie prin milenii de ruine.
Doar fluturele pleoapei îmi spune că e vie
Și ca să nu-i desfigurez visarea
Sfială pun în gest, și gingășie
Cînd îmi întorc din drum și răsufierea
Pe care-n somn mi-o împrumută mie.

îmi șovăie și mîna care scrie:
Să nu-mi răsune, poate de cristal.
Tăceți, voi, mobili l taci și tu, hîrtie l
Din sînul ce-i palpită ca un val
Stîrnit de o marea subterană
Și teama care parcă mă emană,
Se naște versul, fiul natural.

Și-acel răsuflet care mă străbate
Precum Iahveh însuflețitul lut,
Dă țipetul incestuos și mut
Stîrnit de-o nouă vietate.

ALTĂ NOAPTE

Acum dorm toate liniștite. Doar
Făptura ei prin somn răsuflă rar
Ga să îmi spuie că aici e, parcă,
Și iară întru sine să se-ntoarcă.

Pisica moale a-ncetat să toarcă
Și adunată ca un melc, în blană,
Visează printre șoareci o prigoană.

In lumea de tăceri și-ntunecime,
Afară, singur am rămas, din mine,
Gînd, ostenite, mobilele doar
își amintesc de viața lor, și-arar
Pocnesc, ca sub secure despicate
Pe cînd erau copaci în libertate.

In toiul zilei nimeni nu le-ascultă,
Cînd e mișcare și lumină multă,

**Gînd ce e-n clipa asta unitate,
In fracții, larmă, prăștiat se zbate.**

Și tot ce văd acum e o bucată
Din începutul lumilor rămasă,
Ge ne-ncetat se-ntoarce și își cată
Pierduta ei, neprihănită casă.

Doar santinela, singură în posti,
Desparte ce va fi, de ce a fost.

DOUĂ OCTAVE

Din cuibul reavănului păr
Din pulpa dulcelui tău fruct
Și-a dăruitei tale guri
Ce m-a condus în adevăr
Pe care nu ai să mi-l furi
Vîrtej trecut prin apeduct
Din țipetul înalt crescut
Spre ierni aprinse în păduri.

II

Se arcuise mîndrul curcubeu
Intr-o apoteoză ca de vară
Dar mult prea plin (așa gîndisem eu)
Reci lacrimi nalte palid îl dublară

Și în arteziana lor curbată
Din miazănoapte plină către sud
Amenința tăria să-ți străbată
Prin ploile ce nu se mai aud.

HO

PLIMBARE

Să ne-mbrăcăm, iubita mea, de mare gală
Și-ntr-o călătorie s-ar putea
Să trag prin nori o rază de beteală
Și să-ți petrec spre inimă o stea.

O, brațul tău, atîtea dezmierdări
Și calde, și lunare, lunecate
In moliciuni de lebezi, ce brățări
L-au strîns cu-așa cătușe delicate

' Cînd tu îmi ești stăpîină iar eu sclavul
Sub neînduplecata legiuire
Supușilor sortită de burgravul
Cetății cucerite de iubire?

Doar vîntul stăpînește pe aici
Peste-un popor de crângi muiate-n zări
Și suflă frunze galbene și mici
Cum stingi în candelabre luminări.

Iubita mea, această promenadă
Prin parcul plin cu despuiți aluni
Te trece-n somnul lor ^ca-ntr-o baladă,
Să mai aprinzi în toamna mea minuni.

ECHINOX

Te-am așteptat atent. Știam că vii
Ghicită printre nopți și galaxii.
Al meu ți-e trupul răsunînd în mine
Ca o vioară-n pieptul cui o cîntă,
Lumina scapă ca să ne îmbine
Iar vîntul ca pe plante ne-nveșmîntă
Și-alungă dintre noi singurătăți.
Scheletul ni-i același, împărțit
Părelnic, între două entități.

A fost o clipă-n care ne-am simțit
Chemările suind către izvoare
Ce azi sînt fluviu unic și unit.
Tu, gurii mele gură-i ești, și boare,
Cu ochii mei vezi cerul de cicoare
Iar palmele și-au locul pregătit
Din vreme: ale tale pe-al meu umăr,
A mea, căuș pe sînul tău rotund,
Cealaltă-ncege coapsele domoale.
Cu tine-ncep și isprăvesc să număr.

în părul tău ca-n unde mă scufund,
Suntem topiți acelorași metale
Iar cînd ne-atingem în îmbrățișare
Același sunet naștem amîndoi.
Venim din depărtări ce-au fost egale:
Acum înfrînte se-ntîlnesc în noi
Și lor le proiectăm aceeași zare.

Ne suntem unul altuia altoi,
Aceeși veghe ne-a sporit apoi
Unind același lut și-același cer
In două mlădiate verticale.
Nici zîmbet, nici cuvînt avem stingher:
Tu visu-mi spui iar eu tristeții tale
Zîmbesc și-i rîd: ne-au împărțit vecii
Dar astăzi, cer, pămînt, și foc, și apă
Sunt ale unei vaste-mpărății
Unice. De aceea spre zenit
Cînd tu privești, privirea mea se-adapă
La pîntecul pămîntului rănit
Pe care-l sap prin tine mai departe
Și un vulcan ne zguduie nainte
De-a ne lua zborul dintre lucruri moarte
Sore-un tînăr astru, care ne presimte.

PLAJE

Ca pe argonatele zale
Ne azvîrlea iarăși marea
Darurile neliniștii sale
Vuindu-și chemarea.

Ca două scoici sau, mai bine,
Ca doi pescăruși stam în prund
Vorbînd și cu ea și cu mine
Sub cerul tăcut și rotund.

Era cald. Era bine
Și prin noi, ca niște copoi
Urcau, fierbinți și reci apoi,
Apeluri marine.

JURNAL

Mut îi rănim și astăzi, dinainte,
Acestei guri, pustie de chemarea
Pe care tot aștept să mi-o cuvinte.
Nici nu-mi mai recunosc înfățișarea

Decît în umbra care mi-o propagă
Lumina ta; docila pradă sunt
A așteptării ce mă soarbe-ntreagă
Ca un nisip în smîrcuri fără fund.

Numai tăcerea-n spectrul ei solar
Durerea mi-o absoarbe — și apoi
Smulsă fîșii, mi-o zvîrle înapoi,
Multiplicată-n sine însăși iar.

IDOL

Rămasă ziua scurtă la măsură,
îmi simt amărăciunea mai tăcută:
Ca floarea stelei lacrima de pură,
Cu umbra ei prin suflet petrecută.

îmi cînt din frunză, mai crestez în lemn
Vertebra lui cu golul la mijloc,
Atît răboj ce lasă-n vreme semn,
Un fluier frînt chemîndu-mă la joc.

Mirare mă cuprinde, și sfială,
Prin ce minune-n tine-au încăput
Și lut inert, și steaua de beteală,
Scump idol surd la cîntul ne-nceput!

SUSPIN

Stăteam cu tine sub un tei
Ce-n floare da.
Cuvintele nu au temei
Cînd nu spui: da!

Un tei prin noapte respira
Ca un plămîn,
Tu ai plecat, etcaetera,
Dar eu rămîn.

Un tei în noapte palpita
Ca un plămîn,
Tu ai zburat, cu gura ta,
Ca un lăstun.

i

\

█

Ții minte cînd stăteam sub tei
La ceas tîrziu?
Te oglindeai în ochii mei,
Acuma știu

4

1

Că scrisă mi-ai rămas în ei
Și de neșters.
Ții minte cînd șopteam sub tei
Un singur vers,

Că ești a mea de la-nceput
La nesfîrșit
Și să-mî răspunzi nici n-ai putut,
Doar m-ai privit.

I

GALANTĂ

De câte ori în brațe te cuprind
Și șoldul tău sub coapsă mi-l adun,
Simt niște mari motani cum se întind
Prin mine, cu o tihnă de stăpîn.

Ascuns izvor, ce neștiută vlagă
Mi-aprinzi în mădulare și în oase?
Te stăpînesc întinsă și întreagă
Doar cu țării din carnea-ți dulce scoase.

Cînd te destrami sub mine ca un ghem
Ori cînd scîncești cu glasul moale, mort,
Văd dragostea ce-ți port ca un blestem
Și nesfîrșita ură ce ți-o port

Că-ți sînt pe veci un infidel datornic
i Cu trupul tot și răsufllarea mea,
| Dar pot încremeni precum un ornic,
Stăpînă să-l întoarcă de nu vrea.

GA UN GARIMPEIRO...

Ca un garimpeiro bețiv și păgubos
De anii lungi, pierduți în căutări,
Mă uit acum în unda pîrîului, mai jos,
Să aflu-n ea incendiul altor zări.

Dar nu l Teleajenu-i secat și nu-mi arată
In apa lui, cînd tulbure, cînd clară,
Decît un chip neîmplinit de fată
Ce-l șlefuește și-l înneacă iară.

CERTITUDINI

Ascultă, ascultă bine ce-ți spun:
Mai repede ca ghiuleaua pornită din tun
Mai repede ca rîndunica peste ape
Mai repede ca piatra-n prăpastie
Mai repede ca fulgeru-n vînt
Mai repede ca visu-n cuvînt
Mai repede ca gușteru-n ruine
Mai repede ca seva prin cucută
Simt cum mă-apropii vertiginos de tine
Iubita mea (încă) necunoscută.

BLUES

Pe-al morții fluviu plutind
Pînă spre seară,
Brațul domol mi-l destind
Lîngă ghitară.

Vineți și iuți mi se-aprind
Pilcuri de stele
Pe cînd în zbor trec vuind
Gînduri rebele.

Toate și cite mai vin
Sunt ale tale,
Pieptul, ah, pieptul mi-e chin,
Inima — jale.

Fiindcă eu însumi sunt doar
Glas din păduri,
Paradă lăsată-n zadar
Fragedei guri.

LAMENTO ENDECASILABIC PENTRU TAM-TAM

Că nu sunt decît, între cer și dogori,
Un veșnic ceasornic prin care să ștn
Cu vînatul puls măsura veșniciei
Cînd nu mai poți stele și sori să mason.

Ah, setea, ah, setea aceasta fierbinte
De-a merge, de-a mergemereu înainte!...
(Dintr-o emisiune satelitică)

Degeaba, degeaba mă cer în Olimp,
Zadarnic visez al zăpezilor nimb,
Umorele suie, îmi cad, mi le schimb
în capricios, inegal anotimp.

O dată mă bucur, o alta regret,
Văd bine, văd bine într-una: nu sînt
Decît o fofeză furată de vînt
Și tot mă mai cred cîteodată poet.

Mă vreau dizolvat în tăceri, diafan,
Dar vai ce m-aș face pe alt continent
Străin și pierdut, la schimbări impotent,
Sub vitrege zodii și templul profan?

învie iubirea ucisă de dor
Cînd trece prin danturi, din lupte și cînt
în somnul adînc legănat, de pămînt,
Atuncea visez un pierdut Labrador

SCRISOARE FOARTE POSTUMĂ

Și pot să-ți atârne cam grei
Sunându-ți ca niște bani sau ca niște chei.

Scrisă în anul 1943.

Aș putea crede că totul a fost o-ntîmplare
De n-ar fi degetul care mă doare;
Muiat în memorie ca într-o rană,
In inima simplă și fără prihană.

Uneori cînd luna își trece umbra peste cap
Cum îți treci peste călcîi un ciorap,
Cînd plutește în moi rotocoale nătînge,
Cînd ar putea semăna cu tine, cu un ghioc sau cu un
hanger plin de sînge,

(Mai ales cu un hanger)

Mă-ntreb de nu te plimbi uneori cu ochii pe cer
Și mi-e dor atunci de douăzeci de anii mei
Pe care-i Urăști după tine, cercei,
Sau umbli-n buzunare cu ei

POST-SCRIPTUM

O, bietul meu stejar de aur,
O, povârniș plin de livezi!
Ca scufundat pe sub un plaur
Din ele nici nu te mai vezi.

Nu vreau să-alerg, mi-e greu, dar încă
îmi stăruie în ochi lumina
Din iazul ce sclipea în luncă
Iar azi pe-acolo crește tina.

La ce să cerc să zbor pe creste
Cînd nu îi e oricărui dat
Să fie-n vremurile-aceste
Și rău poet și bun soldat?

Dar dacă prin lumina stinsă
A unei ere de apoi,
Aș mai putea găsi ascunsă
A voastră urmă, s-o despoi,

Atunci desigur că mi-e bine
Chiar dacă n-om zbura-mpreună
Alunecînd pe drumuri line
Spre inefabila comună.

Să fiu chiar Miles Gloriosus
Și tot nu mi-ar păsa nimic
Dacă-aș putea, pe foi de lotus,
Să vă mai tălmăcesc un pic,

Trecute vremi și viitoare !
Aici, înscris cu mîna grea
De-o dragoste șovăitoare,
îmi pun și semnătura mea.

PIATRA

Un joc de fulgere e totul
IrTjurul meu; sunt într-un bal
In care mie-mi sunt plus-potul
Pe drumul larg și triumfal.

N-am învățat de-atîta vreme
Decît să fac ce-am mai făcut,
Nimica n-am de ce mă teme:
Condeiful meu e-aproape mut.

Din tot ce știe el să spuie
Nu e nimic ce s-ar putea
Să înfierbînte o statuie
Ori să clipească într-o stea.

De ce, cînd un nebun aruncă
O piatră, zece înțelepți
Sar toți în unda cea adîncă
Să cate-n urma ei peceți?

SPIN ȘI LEGE

Trăiesc cu spinu-n carnea ce mă doare
Atît de mut și de statornic iar,
Că-mi fac din piatra prundului altar
Și-aleg în apa lui mărgăritare.

Știu bine că din toate nu se-alege
Decît durata unui zbor afund,
Dar ca un fagur, învățat fecund,
Și din durerea mea aștept o lege

Pe care să v-o las neîntinată
Din antipozi și pînă în viitoare;
Clădirea de v-aș da-o terminată,
Trăiesc cu spinu'n carnea tot mai tare.

INFRÎNGEREA NOPTII

Nu vrem oracoli, nici însemne, nici
gîlgîitoare roiuri de furnici;
ne-ajunge-o fată limpede să vie
cristalul vocii sale să ne ție
acum și pînă-n veac tovărășie.

Stă tristă poarta, curtea e pustie.

Infrîntă, deci, fu noaptea.
Și acum
ne-om face umbră doar din nori de fum.

De negrul ei nu ne mai este dor.
O, de-ar veni domol măcar un nor
să ne vorbească despre seri și nopți.
Și strugurii, ah! strugurii nu-s copti!

Nu e nimic ! Pătruși de-o sfîntă lene
lăsa-vom să-i păzească Magdalene
și poate vrun dulău mai știrb de stîină
ce surd cu urlătoarea se îngîină.

Pătruși de timpu'nfrint, o creangă-n mîină
vom lua acum și-o să plecăm domol
departe într-al apelor ocol.

TĂLMĂCIRI

din 12 poeți europeni

... așa că, pentru poezia propriuzisă, e indiferent dacă o operă poetică e citită în gînd sau recitată. Ea poate deopotrivă, fără nici o vătămare esențială, să fie tradusă într-o limbă străină, ba chiar din versuri în proză. Raportul sunetelor poate fi astfel în întregime schimbat.

G.F.-W. HEGEL (*Estetica*)

...toate aceste poeme ale mele n-au nici o valoare, dacă nu pot fi scrise de oricare dintre oameni...

WALT WHITMAN (*Fire de iarbă*)

San Juan de la Cruz

(1542-1591)

Mios son los cielos, y mia es la tierra, mias son las gentes, los justos son mios, y mios los peccadores, los angeles son mios, y la madre de dios y todas las cosas son mias. Y el mismo dios es mio y para mi porque xpo es mio y todo para mi pues q pides y buscas alma mia tuyo es todo esto y todo es para ti no te pongas en menos ni repares en meajas que se caende la mesa de tu padre sal fuera y gloria te en tu gloria, escondete en ella. Y goca y alcancaras los peticiones de tu coracon.

El espiritu bien puro no se mezela con estranas advertencias ni humanos respectos sino solo ensoledad de todas las formas interiormente...

Sfântul Ioan al Crucii

(1542-1591)

Tălmăcirea autografului Sfântului Ioan al Crucii

Ale mele sînt cerurile, și al meu pămîntul; ale mele semințiile, cei drepti tot ai mei, și ai mei păcătoși, îngerii-s ai mei și Maica Domnului e-a mea, și toate lucrurile-s ale mele, Dumnezeu însuși e al meu și pentru mine, fiindcă Isus e al meu și totul pentru mine. Ce mai rîvnești și mai cauți, deci, suflete al meu? Toate acestea ale tale sînt și pentru tine toate. Nu te prețui mai ieftin, nu te împiedica de fărîmiturile ce cad de la masa Tatălui tău: ieși și laudă-te-n lauda ta, și ascunde-te-ntr-însa, și te bucură, și ai să împlinești rîvnele inimii tale.

Duhul preacurat nu se amestecă în părerile altora, nici în relații lumești, ci unul singur, însingurat în toate chipurile înlăuntrul său (în dulce hodină, vorbește cu Domnul, căci a lui cunoaștere e dumnezeiască).

Ros, ca mai toți marii mistici — și mai cu seamă cei spanioli — de patimile cărnii convertite în poezie și spiritualitate, Sfântul ne-a lăsat în Cîntarea Spirituală, subintitulată: „stihuri între suflet și mire”, toată măsura sincerității lui omenești și poetice, cu atât mai sensibilă cu cît transfigurarea mistică e mai degrabă în acest poem o convenție teologică, decît o realitate lirică, și ea păstrează toată puterea lumească a accentului pornit dintr-o memorie a cărnii, de dincolo de bine și de rău, dacă nu spunem o dată cu Platon că frumosul e tot una cu binele.

Micul Larousse ilustrat scrie despre San Juan de la Cruz doar atît: „Spaniol, fondatorul ordinului carmeliților desculți”.

Despre scrierile, predicile și versurile lui, nici un cuvînt. Și a fost doară, după cum ni-l prezintă și Armând Godoy, a cărui prelucrare după textul de față am consultat-o o dată cu originalul, un poet ce stă alături de Iov și de David, „poet înăscut... poet din prima tinerețe pînă cînd, ca un prunc, și-a închis, ca să adoarmă, «ochii dulci, osteniți de cîte au văzuU ... poet prin adorația față de Sfînta Fecioară... poet în viața pe care a dus-o, în lupta lui eroică pentru reformarea ordinului carmeliților, pe care a desăvîrșit-o împreună cu Sfînta Tereza din Adia, trecînd peste piedicile cele mai grele și peste cea mai dușmănoasă neînțelegere... Situat în miezul aceluia Secol de Aur cînd, cum spune unul din biografi lui, Teologia își desfășura toate puterile și Poezia toate aripile, cînd Spania făcea să răsune peste zgomotul armelor sale victorioase, glasul puternic al filosofilor ei și cîntările vrăjite ale trubadurilor săi, Sfîntul Ioan al Crucii a rezistat tuturor influențelor literare, celor mai covîrșitoare chemări ale maeștrilor zilei. Așa că personalitatea lui poetică strălucește pe cerul poeziei spaniole și universale ca o stea solitară care, împăcată în sine, nu aparține nici unei constelații.”

Bibliografie:

Poemes mystiques, text spaniol și versiune franceză de Benoit Lavaud, colecția „Cahiers du Rhone”, td. de la Baconniere, Neuchâtel, 1942.

Le Cantique spirituel, suivi de quatre poemes, adaptes par Armând Godoy, ed. de la Librairie de l'Universite, Fribourg, 1943.

£A DONDE TE ESCONDISTE?.

UNDE TE-AI ASCUNS?.

Esposa:

LA donde te escondiste
Amado, y me dejaste con gemido?
Gomo el ciervo huiste,
Habiendome herido,
Sali tras ti clamando y eras ido.

j Pastores, los que fuerdes
Allâ por las majadas al otero
Si por ventura vierdes
Aquel que yo mas quiero,
Decidle que adolezco peno y muero!

Buscando mis amores,
Ire por esos montes y riberas,
Ni cogere las flores,
Ni temere las fieras
Y pasare los fuertes y fronteras.

Mireasa:

O, unde te-ai ascuns
Iubite, de-am rămas îndurerată?
Ca un cerb mi te-ai dus,
M-ai lăsat sfîșiată,
Zadarnic strig și pasul meu te cată.

Ciobănași călători
Sus, pe zănoage și peste creste,
De-mi vedeți în zori
Dragul, fără veste,
Să-i spuneți că jale și plîns viața mi-este.

Dorul nu mă lasă
Ci tot rătăcesc pe munți și pripoare,
Nici de flori nu-mi pasă,
Nu-mi pasă de fiare
Și-o să trec de străji și peste hotare.

Pregunta a las creaturas:

¡Oh bosques y espesuras,
Plantados por la mano del amado,
^ [Oh prado de verduras,
De flores esmaltado,
Decid si por vosotros ha pasado?!

Respuestas de las creaturas:

Mil gracias derramando,
Paso por estos sotos con presura,
Y yendolos mirando,
Con sola su figura,
Vestidos los dejo de hermosura.

Esposa:

¡Ay quien podrá sanarme?!
¡Acaba de entregarte ya de vero,
No quieras enviarme
De hoy mas ya mensajero
Que no saben decirme lo que quiero I

Y todos cuantos vagan
De ti me van mil gracias refiriendo,
Y todos más me llagan,
Y dejame muriendo
Un no se que que quedan balbuciendo.

„Mas como perseveras,
Oh vida non viviendo donde vives,
Y haciendo por que mueras

întrebare către vietăți:

O, livezi, desișuri,
De mina acelui ce-l iubesc sădite,
Cîmpii și verzi șesuri
De flori smălțuite,
Spuneți voi, n-ați fost de-al lui pas strivite?

Răspunsul vietăților:

Gingaș a trecut
Pasul lui grăbit prin aceste lunci.
Cît ce l-am văzut
Și-am rămas de-atunci
Cu mai mîndre flori și roade mai dulci.

i

Mireasa:

Cine-o să-mi dea viață?
Vino, în sfîrșit, mi te-arată mie
Față către față
Că nici o solie,
Nici dorul, nici vorba ce rîvnesc n-o știe!

1

1

1

Orice-ntîmpinare
De mîndrețea ta îmi aduce-aminte
Mai tare mă doare
Și dor mă cuprinde
Mai amar din ale lor frînte cuvinte.

Cum nu te doboară
O, trai fără viață-n care viețuiesc,
Cînd spre tine zboară

Y pues me le has robado,
Por que asi le dejaste
Y no tomas el robo que robaste?

¡Apaga mis enojos!
Pues que ninguno basta a deshacellos
Y veante mis ojos,
Pues eres lumbre de ellos,
Y solo para ti quiera tenellos.

¡Descubre tu presencia!
Y materne tu vista y hermosura,
Mira que la dolencia
De amor que no se cura
Sino con la presencia y la figura.

¡Oh cristalina fuente!
Si en esos tus semblantes plateados,
Formases de repente
Los ojos deseados
Que tengo en mis entranas dibujados,

¡Apártalos, amado,
Que voy de vuelo!...

Și te ațintesc
Săgeți mii aprinse, și de el grăiesc?

Cum de nu te-nduri
Gînd inima-mi frîngi, fără de tîmadă?
După ce mi-o furi,
De ce-o lași să cadă,
La ce nu ți-o iei după jaf, drept pradă?

Potolește-mi chinul,
Gă nimica-n stare nu-i ca să-1 alunge!
Ochii mei, seninul
Nu ți-1 pot ajunge,
Ci le dai lumina ca să poată plînge.

Vino, mi te-arată!
Și de mă ucide a ta-nfățișare,
Suferința-mi toată
Află alinare
Doar în chipul tău, și-a ta arătare!

O, fîntîină lină,
Dacă-ntr-ale tale argintate unde
Raza-i de lumină
Din ochi i se-ascunde,
Cu al căror foc vintrele-mi pătrunde,

Te rog să mă cruți,
Că eu îmi iau zborul!...

Esposo:

¡Vuelvete, paloma!
Que el ciervo vulnerado,
Por el otero asoma,
Al aire de tu vuelo y fresco toma.

Esposa:

Mi amado, las montanas,
Los valles solitarios nemorosos,
Las islas extranas,
Los rios sonorosos,
El silbo de los aires amorosos,

La noche sosegada
En par de los levantes del aurora,
La musica callada,
La soledad sonora,
La cena que recrea y enamora.

Nuestro lecho florido,
De cuevas de leones enlazado,
En purpura tenido,
De paz edificado,
De mil escudos de oro coronado.

A zaga de tu huella,
Las jovenes discurren al camino.
Al toque de centella,
Al adobado vino
Emisiones de bálsamo divino.

Mirele:

Vino, turturea,
Că pe piscuri iuți,
Cerbul, rana grea
Doar în zborul tău si-o mai răcorea!

Mireasa:

Iubitul mi-e munte,
Plaiul singuratec și de codri plin,
Ostroavele multe,
Rîul cristalin
Și zefirul dulce murmurînd senin,

Noapte potolită,
Cînd zorile-n geana zării se anină,
Cîntare șoptită,
Singurare plină,
Și hodinitoare, drăgăstoasă cină.

înflorit ni-i patul,
De-a leilor peșteri tot încunjurat,
De purpur macatul,
în pace scăldat,
Cu talanți de aur, mii, încununat,

Pe calea călcată,
De-al tău pas, aleargă șiruri de fecioare;
Scînteia picată,
Din vinul cel tare
își naltă divina-mbălsămată boare.

En la interior bodega
De mi amado, bebi, y cuando salia
Por toda aquesta vega,
Ya cosa non sabia
Y el ganado perdi que antes seguia.

Alii me dio su pecho,
Alii me enseno ciencia muy sabrosa
Y yo le di de hecho
A mi sin dejar cosa,
Alii le prometí de ser su esposa.

Mi alma se ha empleado
Y todo mi caudal en su servicio,
Ya no guardo ganado,
Ni ya tengo otro officio
Que ya solo en amar es mi ejercicio.

Pues ya si en el ejido,
De hoy más no fuere vista ni hallada,
Direis que me he perdido,
Que andando enamorada
Me hice perdidiza y fui ganada.

De flores y esmeraldas,
En las frescas mahanas escogidas,
Haremos las guirnaldas
En tu amor florecidas
Y en un cabello mio entretejidas.

Băui din cămară
La iubitul meu, — și când am ieșit
în poiană-afară,
M-am fost zăpăcit
Și mi-am pierdut turma ce-aveam de păzit.

Inima mi-a dat
Când m-a învățat știința aleasă
Și lui i-am lăsat
Fetia culeasă,
Când m-am și legat ca să-i fiu mireasă.

I-am dat pîn'la urmă
Sufletul meu tot, și roabă i-am fost...
Nu-mi mai văd de turmă,
Nici nu am alt rost,
Doar iubirii lui să-i fiu adăpost.

Și dacă pe plai
Nu mai ies de-atunci, nici mai sînt zărită,
Spuneți că umblai
Tot îndrăgostită,
Pîn'ce-am rătăcit și am fost găsită!

Din flori și smaralde
Gulese-n răcoarea zorilor acele,
Vom face ghirlande,
Flori iubirii mele,
Cu un fir din părul meu țesut în ele.

...En solo aquel cabello
Que en mi cuello volar consideraste,
Mirástele en mi cuello,
Y en el preso quedaste
Y en uno de mis ojos te llagaste.

Quando tii me mirabas,
Tu gracia en mi tus ojos imprimian;
Por eso me adamabas
Y en eso merecian
Los mios adorar lo que en ti vian.

;No quieras despreciarme
Que si color moreno en mi hallaste!
Ya bien puedes mirarme
Despues que me miraste,
Que gracia y hermosura en mi dejaste.

Gogednos las raposas!
Que estâ ya florecida nuestra vina,
En tanto que de rosas
Hacemos una pina
Y no parezca nadie en la montina.

jDetente! cierzto muerto !
jVen, austro, que recuerdas los amores!
Aspira por mi huerto
Y corran sus olores
Y pacerâ el amado entre las flores.

J

1

...De-acel singur fir
Ge mi l-ai văzut pe grumaz, zburînd
Scurte clipe-n șir,
Și te-ai prins curînd
Doar într-o privire a mea, rob căzînd.

De cînd m-ai privit,
Farmecul tău ochii tăi l-au scris în mine;
De-asta m-ai iubit
Și li se cuvine
Să adore ceiace-au văzut în tine.

Ci nu mă scîrbi,
Dacă neagră piele pe mine-ai găsit!
Tot mă poți privi
De cînd m-ai privit,
Fiindcă frumusețe în mine-ai sădit.

Pe vulpi să le prinzi
Căci de-acuma-n floare dete via noastră I
Și-un des gard să-ntinzi
De răsuri, pe creastă,
Să nu vină nimeni la noi sus, pe coastă.

Stați, viscole reci!
Vin', austro, adă-ai dragostei fiori,
Prin grădină-mi treci,
Și-n mireasmă s-o-nfășori,
Fiindcă vreau iubitul să-mi ospătez în flori!

Esposo:

Entrándose ha la esposa
En el ameno huerto deseado
Y a su sabor reposa,
El cuello reclinado
Sobre los dulces brazos del amado.

Debajo del manzano,
Alli, conmigo fuiste desposada,
Alli, te di la mano
Y fuiste reparada
Donde tu madre fuera violada.

[|A las aves ligeras,
Leones, ciervos, gamos saltadores,
Montes, valles, riberas,
Aguas, aires, ardores
Y miedos de las noches veladores!!

jPor las amenas liras,
Y canto de serenas, os conjuro,
Que cesen vuestras iras
Y no toqueis al muro
P >rqe la esposa duerma mas seguro l

Mirele:

Iată, mireasa-mi veni
Unde mult rîvnita grădină se-ntinde!
După voie-și hodini
Fruntea ei cuminte
Pe brațul în care iubit-u cuprinde.

Sub ăst merișor
Fost-ai tu a mea mireasă curată I
Rod strălucitor
In creangă a-arată,
Iar nu-nșelătorul măr de altădată¹.

Păsări ușurele,
Lei voinici, cerbi iuți, sprinteni căpriori,
Munți, văi și vilcele,
Ape, vînt, dogori,
Și voi, nopți înalte, pline de fiori,

Pe lira gingașe,
Pe cîntul sirenei, vă înduplecați,
Să nu fiți iabrașe
Curtea să-mi călcați,
Al frumoasei mele somn nu-l tulburați!

¹ Aici, sensul versiunii românești e mai apropiat de versiunea franceza a lui Armând Godoy:

L'arbre, jadis funeste,
T'abrite désormais, ma tourterelle.
Une pomme celeste
Au lieu de celle
Qui fit la noire faute maternelle.

¡Oh, ninfas de Judea!
 [En tanto que en las flores y rosales
 El ámbar perfumea,
 Mora en los arrables,
 Y no querráis tocar nuestros umbrales]

[Escondete, carillo!
 Y mira con tu haz a las montañas
 Y no quieras decillo:
 ¡Mas mira las compañas
 De la que va por islas extrañas?]

La blanca palomica
 Al arca con el ramo se ha tornado
 Y ya la tortolice,
 Al socio deseado,
 En las riberas verdes ha hallado;

En soledad vivía,
 Y en soledad ha puesto ya su nido,
 Y en soledad la guía,
 A solas, su querido
 También en soledad de amor herido.

¡Gocémonos, amado!
 ¡Y vámonos a ver en tu hermosura,
 Al moate o al collado,

Mireasa:

O, iudee zâne,
 Numai cit mireasma floarea și-o împarte
 Și-n văzduh rămîne,
 Rămîneți departe,
 Nu ne treceți pragul casei, vă rog foarte

Iubite, te-ascunde
 Și întoarce-ți fruntea spre-a munților cline!
 Nimic nu-mi răspunde
 Ci vezi doar, cu cine
 E-acea călătoare prin insule străine?

Mirele:

Alba porumbea
 La catarg cu creanga-n plisc a și venit,
 Gînd o turturea,
 Tovarăș rîvnit
 Pe verzile maluri, și-a fost iscodit;

Singură trăia
 Și-n singurătate cuibul și-a-ntocmit;
 Și-i numai cu ea
 Singuru-i iubit,
 Și el, așa singur, de amor rănit.

Mireasa:

Să ne iubim, iubite!
 Să pătrundem într-a dragostei lumină
 Printre stînci tocite,

Do mana el agua pura,
Entremos mas adentro en la espesura!

Y luego a las subidas
Gavernas de la piedra nos iremos,
Que estân bien escondidas,
Y alli nos entraremos
Y el mosto de granadas gustaremos.

Alli, me mostrarias
Aquello que mi alma pretendia
Y luego me darias
Alli, tii vida mia
Aquello que me diste el otro dia:

El aspirar del aire,
El canto de la dulce filomena,
El soto y su donaire
En la noche serena,
Con llama que consume y no da pena.

Que nadie lo miraba;
Aminadab tampoco parecia,
Y el cerco sosegaba,
Y la cabelleria,
A vista de las aguas, descendia.

Izvorul suspină;
Să-i pricepem rostul și alui pricină!

Să mergem îndată
în cele vrăjite peștere adinei,
Pitite în piatră,
Să intrăm pe brînci
Și să gustăm zeama roadelor prea dulci!

Atunci să-mi arăți
Minunile toate, rîvnite de mine!
Dă-mi, ca-n alte **dați**,
Ce mi se cuvine,
Să zbor aurită ca grele albine,

Ca zefiru-n boare,
Ca ghiersul pierdutei, dulci privighetor
Valea foșnitoare,
Noaptea cu fiori,
De flăcări pătrunsă și de reci dogori.

Tăinuită clipă,
Nici zborul Satanei nu o va pătrunde.
A morții aripă
Și ea s-ar ascunde,
Năpădită de-ale ochilor tăi unde.

Charles Peguy

(1884-1914)

Se cam uitase de el. Mai bine zis, fusese uitat de cînd „dreapta” fascistă sau fascizantă, și nu numai din Franța, îl luase-n exploatare. Căci se face așa că un poet poate innobila și împrumuta din strălucirea poeziei lui numai acelor mișcări politice care luptă pentru cauza poporului, pe cînd simpla apropiere de celelalte îi întunecă și-i degradează chiar nimbul poeziei lui. Veșnicia se împlinește prin tot ce tinde spre veșnicie, dar se adumbrește în umbra pieritoare.

Astăzi, Peguy s-a reîntors acasă. Franța rezistenței și l-a regăsit și și-l apropie, patriotismul și catolicismul lui nu se întîlnesc cu șovinismul și rasismul, ci cu libertatea și încrederea în oameni. Iar poezia lui Charles Peguy strălucește mai departe pe cerul Franței, înseninat prin lupta ei din care poetul n-a lipsit și în care a căzut încă de acum cincizeci și cinci de ani, în 1914, în vîrstă de 30 de ani, pe cîmpia de la Villeroy.

„Peguy nu suferă nici apologie, nici pledoarie. Cine se hrănește din el, îl iubește. Asta e destul”, — așa își încheie editorul postum prefața la cărticica omagială pe care i-a tipărit-o N.R.F., la douăzeci de ani după moarte, în 1934, sub titlul „Prieres”.

Bibliografie:

Oeuvres Completes (15 vol.), Ed. N.R.F., Colecția „Bibliothèque de la Pléiade”.

L'ENFANT QUI S'ENDORT

Pour moi, dit Dieu, je ne connais rien d'aussi beau dans tout
le monde
Qu'un gamin d'enfant qui cause avec le bon Dieu
Dans le fond d'un jardin;
Et qui fait les demandes et les reponses (c'est plus sur);
Un petit homme qui raconte ses peines au bon Dieu
Le plus serieusement du monde,
Et qui se fait lui-même les consolations du bon Dieu
Or, je vous dis, ces consolations qu'il se fait,
Elles viennent directement et proprement de moi.

Je ne connais rien d'aussi beau dans tout le monde, dit Dieu,
Qu'un petit joufflu d'enfant, hardi comme un page,
Timide comme un ange,
Qui dit vingt fois bonjour, vingt fois bonsoir, en sautant
Et en riant et en (se) jouant.

PRUNCUL SOMNOROS

Eu unul, spune Dumnezeu, nu știu nimic mai frumos pe lume
Decît un ține ce stă de vorbă cu bunul Dumnezeu
Intr-un fund de livadă;
Și care singur se-ntreabă și-și dă răspunsuri singur (ca să fie
mai sigur);
Un omuleț care-i povestește păsurile lui bunului Dumnezeu
Cu aerul cel mai serios de pe lume.
Și care singur se-alintă cum l-ar alinta bunul Dumnezeu
Dar eu vă spun că aceste alintări pe care singur și le spune,
De-a dreptul și cu-adevărat vin de la mine.

Nu știu nimic mai frumos pe lumea-ntreagă, spune
Dumnezeu,
Decît un ținc dolofan, zvăpăiat ca un copil de Curte,
Sfios ca un înger,
Care spune de zeci de ori bunăziua, de zeci de ori bunăseara
țopăind
Și rîzînd și jucînd(u-se).

Une fois ne lui suffit pas. Ils'enfaut. Il n'y a pas de danger.
Il leur en faut, de dire bonjour et bonsoir. Il n'en ont
jamais assez.
C'est que pour eux la vingtieme fois est comme la premiere.
Ils comptent comme moi.

C'est ainsi que je compte les heures.
Et c'est pour cela que toute l'eternite et que tout le temps
Est (comme) un instant dans le creux de ma main.

Rien n'est beau comme un enfant qui s'endort en faisant sa
priere, dit Dieu-
Je vous le dis, rien n'est aussi beau dans le monde.
Je n'ai jamais rien vu d'aussi beau dans le monde.
Et pourtant j'en ai vu des beautes dans le monde.
Et je m'y connais. Ma creation regorge de beautes.
Il y en a tant qu'on ne sait pas ou les mettre,
J'ai vu des millions et des millions d'astres rouler sous mes
pieds comme les sables de la mer.
J'ai vu des journees ardentes comme des flammes,
Des jours d'ete, de juin, de juillet et d'aout.
J'ai vu des soirs d'hiver poses comme un manteau.
J'ai vu des soirs d'ete calmes et doux comme une tombee de
paradis,
Tout constelles d'etoiles.
J'ai vu ce coteaux de la Meuse et ces eglises qui sont mes
propres maisons,
Et Paris et Reims et Rouen et des cathedrales qui sont mes
propres palais et mes propres chateaux,
Si beaux que je les garderai dans le ciel.
J'ai vu la capitale du royaume et Rome capitale de la
chretiente.

Nu-i de ajuns numai o dată. Aşa se şi cuvine. N-are de ce
să-i pese.
Se şi cuvine să spună mereu bunăziua şi bunăseara. Nu li-i
destul nicicînd.
Fiindcă pentru ei, şi-a zecea oară-i ca şi-ntîiaşi dată. Ei
numără ca şi mine.

Fiindcă şi eu, ceasurile tot aşa le număr.
Şi de aceea veşnicia-ntreagă şi vremea cîtă e
E (ca) o clipă strînsă-n căuşul palmei mele.

Nimic nu-i mai frumos ca un copil care-aţipeşte făcîndu-şi
rugăciunea, spune Dumnezeu.
V-o spun eu, nimic nu-i mai frumos pe lume.
Nicicînd n-am văzut ceva mai frumos pe lume.
Şi doar văzut-am eu destule minunăţii pe lume.
Şi mă pricep la ele. Tot ce-am creat eu gîlgîie de minunăţii.
Atîtea sunt, că nici,nu ştii unde să le mai pui.
Am văzut milioane şi milioane de aştri rostogolindu-se sub
tălpile mele ca prundişurile mării.
Am văzut nămiezi dogorind ca flacăra,
Zile de vară, de iunie, de iulie şi de august.
Am văzut seri de iarnă căzînd ca nişte tundre.
Am văzut înserări de vară potolite şi dulci ca o cădere din
paradis,
Pe de-a-ntregul semănate cu stele.
Am văzut aceste maluri ale Meusei şi-aceste biserici ce sînt
chiar casele mele,
Şi Parisul şi Reims şi Rouen şi catedrale ce sunt chiar
palatele şi castelele mele,
Atît de mîndre că le-aş pune-n cer.
Am văzut cetatea-mpărătească şi Roma, cetatea creştinătăţii.

J'ai entendu chanter la messe et les triomphantes vepres.
 Et j'ai vu ces plaines et ces vallonnements de France
 Qui sont plus beaux que tout.
 J'ai vu la profonde mer, et la foret profonde, et le coeur
 profond de l'homrae.
 J'ai vu des coeurs devores d'amour
 Pendant des vies entieres,
 Perdus de charite,
 Brulant comme des flammes.
 J'ai vu des martyrs si animes de foi
 Tenir comme un roc sur le chevallet,
 Sous les dents de fer
 (Comme un soldat qui tiendrait bon tout seul toute une vie,
 Par foi,
 Pour son general (apparemment) absent).
 J'ai vu des martyrs flamber comme des torches,
 Se preparant ainsi les palmes toujours vertes.
 Et j'ai vu perler sous les griffes de fer
 De gouttes de sang qui resplendissaient comme des diamants.
 Et j'ai vu perler des larmes d'amour
 Qui dureront plus longtemps que les etoiles du ciel.
 Et j'ai vu des regards de priere, regards de tendresse,
 Perdus de charite,
 Qui brilleront eternellement dans les nuits et les nuits.
 Et j'ai vu des vies tout entieres de la naissance â la mort,
 Du bapteme au viatique,
 Se derouler comme un bel echeveau de laine.
 Or je le dis, dit Dieu, je ne connais rien d'aussi beau dans
 tout le monde
 Qu'un petit enfant qui s'endort en faisant sa priere
 Sous l'aile de son ange gardien
 Et qui rit aux anges en commençant de s'endormir;
 Et qui deja mele tout ca ensemble et qui n'y comprend plus
 rien;

Am auzit liturghiile și biruitoarele vecernii.
 Și-am văzut aceste poiene și văi resfirate ale Franței
 Care-s mai mîndre ca orice.
 Am văzut adînce mare, și pădurea adîncă, și adînce inimă
 omenească.
 Am văzut inimi sfîșiate de iubire
 De-a lungul unei vieți întregi,
 Pline de milostenie,
 Arzînd ca niște flăcări.
 Am văzut martiri atît de-nsuflețiți de credință
 Că neclintiți stăteau în chinuri, ca o stîncă,
 Sub țepi de fier
 (Ca un soldat rezistînd singur, încremenit pe poziție, o
 viață-ntreagă,
 Din credință
 Față de generalul lui (aparent) absent.)
 Am văzut martiri arzînd ca niște torțe,
 Pregătindu-și astfel cununi de-a pururi verzi.
 Și-am văzut țîșnind sub spinii de fier
 Broboane de sînge, strălucind ca niște diamante.
 Și-am văzut înflorind lacrimi de iubire
 Ce-or dăinui mai mult ca stelele pe cer.
 Și-am văzut priviri în rugăciune, priviri înduioșate,
 Pline de milostenie,
 Ce-or străluci pe veci în nopți și nopți de-a rîndul.
 Și-am văzut vieți întregi din leagăn pînă-n moarte,
 De la botez pînă-n groapă,
 Depănîndu-se ca un fuior frumos de lînă.
 Dar vă spun eu, spune Dumnezeu, nu știu nimic mai frumos
 pe lume
 Decît un prunc somnoros spunîndu-și rugăciunea
 Sub aripa îngerului său păzitor
 Și care zîmbește îngerilor cînd începe s-ațipească;
 Și care le-amestecă pe toate laolaltă de nu mai pricepe din
 ele nimic;

Et qui fourre les paroles du *Notre Pere* k tort et â travers
pele-mele dans les paroles du *Je vous salue, Marie!*

Pendant qu'un voile deja descend sur ses paupieres,
Le voile de la nuit sur son regard et sur sa voix.
J'ai vu les plus grands saints, dit Dieu. Eh bien, je
vous le dis,

Je n'ai jamais rien vu de si drole et par consequent je ne
connais rien de si beau dans le monde,
Que cet enfant s'endort en faisant sa priere
(Que ce petit etre qui s'endort de confiance)
Et qui melange son *Notre Pere* avec son *Je vous salue, Marie.*

Rien n'est aussi beau et c'est meme un point
Ou la Sainte Vierge est de mon avis
Lâ-dessus.
Et je peux bien dire que c'est le seul point ou nous soyons du
meme avis. Car generalement
nous sommes d'un avis contraire,
Parce qu'elle est pour la misericorde
Et moi il faut bien que je sois pour la justice.

Și care-mperechează vorbele din *Tatăl Nostru* de la un cap
la altul într-un talmeș-talmeș cu
Prea Sfinta Născătoare de Dumnezeu,

în timp ce un vâl îi pogoară peste pleoape,
Vălul nopții căzînd peste privirea și peste glasul lui.
I-am văzut pe cei mai mari dintre sfinți, spune Dumnezeu.
Ei bine, eu vă spun,

N-am văzut nicicînc' nimic mai minunat și nu știu așadar
nimic mai frumos pe lume,
Decît acest prunc somnoros făcîndu-și rugăciunea
(Decît această plăpîndă făptură ce adoarme de credință)
Și care-l amestecă pe *Tatăl Nostru* cu *Prea Sfinta Născătoare
de Dumnezeu.*

Nimic nu-i mai frumos, — și aicea-i chiar un punct
Asupra căruia Sfinta Fecioară e de părere cu mine
în această privință.
Și pot s-o spun cu drept cuvînt că doar în punctul ăsta
suntem noi amîndoi de-aceeași părere. Fiindcă-n deobște
noi suntem de păreri contrarii,
Pentru că ea e pentru îndurare
Pe cînd eu, eu sunt — precum se cuvine — pentru justiție.

Max Elskamp

(1862)

Poet belgian de limbă franceză.

Lucrul cel mai interesant pe care l-am putut afla din biografia lui este că se ocupa și cu gravura în lemn și și-a împodobit cu mina lui cartea cu Șase cîntece ale bietului om; ceva din acest spirit artizan, ca o prelungire a deprinderilor medievale afit de înfloritoare în Flandra lui natală, această migală pentru lucrul ieșit din aceeași minte și din aceeași mină, gustul pentru lucrul domestic, mărunț dar cu artă și rost încheiat, se recunoaște și în poezia lui Max Elskamp.

S-a născut la Anvers, din tată flamand și mamă franceză, la 5 mai 1862. Ultima știre pe care-o dețin despre el datează de acum 43 de ani, de cînd n-am mai întîlnit, nici prin presă, nici prin radio, vreun cuvînt despre acest poet al Flandrei, unde oamenii trăiesc mult ca și tradițiile lor de burghezi zdraveni și domoli, — și dacă n-a murit, cum zice basmul, mai trăiește și astăzi, numărînd 107 de ani; o vîrstă de patriarh care s-ar potrivi bine cu tonul nițel sfîtos, nițel zîmbitor din poezia lui.

Remy de Gourmont îi învinuiește poezia că ar fi „prea pretențioasă cele mai deseori, și scoborîtă printr-o naivitate ce are o conștiință prea precisă despre ea însăși”, ceea ce

poate fi în buna parte întemeiat, dacă-i considerăm întreaga operă, strunită cam la același diapazon.

Făcînd parte din familia spirituală a lui Francis Jammes, el aduce însă față de acesta un accent mai dramatic, o tulburare mai amară, o undă subtilă de venin ce-i străbate ca un fîor și o presimțire tablourile și peisajele pline de seninătate. Se adaugă apoi și o mare forță de a sintetiza într-un element, într-o figură, într-un gest, o întregă stare de simțire și de spirit, realizînd în versul lui acea forță de evocare cu adevărat poetică. Nu e doar o poezie „emblematică”, așa cum îi spune Remy de Gourmont, lăsîndu-se condus de faptul că semnele poetice ale lui Max Elskamp sunt toate ale acelei Flandre fericite căreia el îi rămîne unul din nu mai puțin fericirii cîntăreți, — dar lirica lui e și una de sens mai adînc, dramatic, asupra vieții rumene și voioase în aparență dar în care roade nevăzut viermele morții. Și de aceea cîntecul lui Max Elskamp o slăvește cu o și mai mare căldură.

Bibliografie:

Mai toată opera lui poetică se cuprinde în două volume: *Lauda Vieții (Le Louange de la Vie)*, apărută în 1898, în editura Mercure de France, — și *Enluminures*, tipărită în același an, la Bruxelles, în editura Lacomblez, cu gravuri în lemn executate de poet.

Trebuie menționat și *Alfabetul Doamnei Noastre Fecioare (VAlphabet de Notre-Dame la Vierge)*, cuprinzînd gravuri în lemn colorate, editat în 1901, la Anvers, în Ed. du Conservatoire de la Tradition Populaire.

HUIT CHANSONS REVERDIES

OPT CÎNTECE ÎNVERZITE

LES QUATRE QUI RIENT

LE MATIN

Et la premiere est d'un matin
Dit tout en bleu, dit tout en blanc,
Et la premiere est d'un matin
Ici pour le commencement,

De paix d'abord, cloches sonnans,
Et Flandre etant — Vive la Rose —
Douce â chacun â sa facon,
Suivant son bien, suivant ses choses.

Or Mai mettant des fleurs en cause,
Et la premiere est d'un matin,
Or Mai mettant des fleurs en cause^
El la premiere est d'un jardin,

Voici qu'il sent le rosnarin,
Et qu'on dirait — Vive la vie —
Voici qu'il sent la rosmarin
Ex qu'on dirait qu'on se mărie,

CELE PATRU ZÎMBITOARE

DIMINEAȚA

Și-i cea dintîi a dimineții
Cîntare albă, viorie,
Și-i cea dintîi a dimineții,
Cîntare de-nceput să fie

Și pace, clopotele sună,
— Trăiască Roza-n Flandra țară! —
Unde îți porți atît de dulce
Mărunta zilelor povară.

Mai e cu flori împodobit;
Cîntarea-ntîi, de dimineață,
Și Mai cu flori împodobit,
E a grădinii în verdeață,

De rozmarin îmbălsămată,
Să spui — trăiască viața sfînta! —
De rozmarin îmbălsămată
Să zici că-i cîntecul de nuntă,

Et la premiere est d'un matin
Ainsi de paix et d'ornement,
Avec du pain, avec du vin,
Ici pour le commencement.

L ' O I S E A U

Mais lors voici qu'un oiseau chante,
Dans une pauvre cage en bois,
Mais lors voici qu'un oiseau chante
Sur une ville et tous ses toits,

Et qu'il dit qu'on le voit le monde
Et sur la mer le pluie tomber,
Et des voiles s'en aller rondes,
Sur l'eau si loin qu'on peut aller.

Puis voix dans Pair plus haute montee,
Alors voici que l'oiseau dit
Que tout l'hiver s'en est alle
Et qu'on voit l'herbe qui verdit,

Et sur les chemins la poussiere
Deja, et les betes aussi,
Et les toits fumant dans la lumiere
Que l'on dirait qu'il est midi,

Și-i cel dintîi al dimineții
De pace, ca de bucurie,
Rodit cu pîine și cu vin,
Un cîntec de-nceput să fie.

P A S Ă R E A

Dar iată-o pasăre ce cîntă
In colivie, strimt locaș,
Dar iată-o pasăre ce cîntă
Peste streășini de oraș,

Spune că vede-n lumea largă,
Cum plouă ceru-n apa mării
Pe care pînzele aleargă
Rotunde, pînă-n geana zării.

Cu viers săltat în boare, sus,
Micuța pasăre vestește
Că iarna albă s-a fost dus
Și iarba crudă înverzește,

Se-nalță colb din povîrnișuri
Pe urma blîndelor cirezi,
Fumegă-n zare coperișuri
Ca-n ceasul caldelor amiezi;

Et puis encore sa voix montee,
Que l'air est d'or et resplendit,
Et puis le bleu du ciel touche,
Qu'il est ouvert le paradis.

LE NAVIRE

La troisieme, elle, est d'un navire
Avec tous ses drapeaux au ciel,
La troisieme, elle, est d'un navire,
Ainsi qu'ils vont sous le soleil

Avec leurs **mats**, avec leurs ancres,
Et leur proue peinte en rouge ou vert.
Avec leurs **mats**, avec leurs ancres,
Et tout en haut leur guidon clair.

Or la troisieme, elle, est dans l'air
Et puis aussi elle est dans l'eau,
Or la troisieme sur la mer
Est comme y sont les blancs bateaux,

Et les rochers, et les accores,
Et terre dure ou sable mol,
Et les rochers, et les accores,
Et les îles et les attols;

Și viersu-i urcă în tărie,
Că e văzduhul fermecat
Și-albastrul cer e mărturie
Că raiul s-a desferecat.

CORABIA

Cîntarea treia-i cu corăbii
Și cu năframe-ntinse-n zare,
Cîntarea treia-i cu corăbii
Care alunecă sub soare

Cu ancore și cu catarge
Văpsite ca de sărbătoare,
Cu ancore și cu catarge
Și cîrme-nalt strălucitoare.

A treia-i in văzduh, cîntare
Ca și pe apa, plutitoare,
Cîntarea treia e pe mare
Umblînd ca luntrile hoinare,

Cu stîncile și coastele,
Asprul prundiș, nisipul moale,
Cu stîncile și coastele,
Mărgenii și ostroavele;

Et la troisieme est seule au monde
En large, en long, en vert, en bleu,
Et la troisieme est seule au monde
Avec le soleil au milieu.

L'ANGE

Et puis apres, voici un ange,
Un ange en blanc, un ange en bleu,
Avec sa bouche et ses doux yeux,
Et puis apres, voici un ange,

Avec sa longue robe â manches,
Son reseau d'or pour ses cheveux,
Et ses ailes pliees en deux
Et puis ainsi voici un ange,

Et puis aussi etant dimanche
Voici d'abord que doucement
Il marche dans le ciel en long
Et puis aussi etant dimanche,

Voici qu'avec ses mains il prie
Pour les enfants dans les prairies,
Et qu'avec ses yeux il regarde
Geux de plus pres qu'il faut qu'il garde;

E-a treia singură pe lume,
în larg, în lung, neprinsă-n loc,
Chitare singură pe lume
Gu-aprinsul soare la mijloc.

ÎNGERUL

Pe urmă-i una cu un înger
Cu albe, viorii veșminte,
Cu ochii dulci, gura cuminte,
Pe urmă-i una cu un înger

Cu mîneci largi și lung veșmînt,
Cunună-n păr i-e soarele
Și-npăturite-aripele:
E cîntecul cu-un înger sfînt.

Și-n limpedea duminică
Plutind ușor, încetișor,
Străbate-al cerului pridvor
Și-n limpedea duminică,

Se-nchină el, cu dreapta lui,
Pentru copiii cîmpului,
Și ochii lui cei buni veghează
La toți pe cîți îi are-n pază.

Et tout alors etant en paix,
Chez les hommes et dans la vie
Au monde ainsi de son souhait,
Voici qu'avec sa bouche il rit.

Și fiindcă prea slăvită pace
Azi între oameni dăinuiește,
Și vrerea-i pe pământ se face,
Deschide gura și zîmbește.

LES QUATRES QUI PLEURENT

L A F E M M E

Mais maintenant vient une femme,
Et lors voici qu'on va aimer,
Mais maintenant vient une femme,
Et lors voici qu'on va pleurer,

Et puis qu'on va tout lui donner
De sa maison et de son âme,
Et puis qu'on va tout lui donner,
Et lors apres qu'on va pleurer;

Car maintenant vient une femme,
Avec ses levres pour aimer,
Car â present vient une femme,
Avec sa chair tout en beaute,

Et ses robes pour la montrer
Sur des balcons, sur des terrasses,
Et des robes pour la montrer
A ceux qui vont, â ceux qui passent,

CELE PATRU PLÎNGĂTOARE

F E M E I A

Dar vine-acuma o femeie,
Și dragostea în tine crește,
Dar vine-acuma o femeie,
Și iată lacrima-nflorește.

Cînd totul o să-i dăruiești,
Căminul tău și inima,
Cînd totul o să-i dăruiești,
în urma ei vei lăcrima,

Că vine-acuma o femeie
Cu buze roșii, de iubit,
Că vine-acuma o femeie
Cu trupul cald și înflorit

Și rochii ce-o împodobesc
Cînd se arată în pridvor,
Și rochii ce-o îmbodobesc
Să-ncînte ochiul tuturor,

Gar maintenant vient une femme
Suivant sa vie pour des baisers,
Gar maintenant vient une femme,
Pour s'y complaire et s'en aller.

LA VIE

Et lors la sixieme est aveugle
Comme un pinson tout *k* chanter,
Et la sixieme, elle, est aveugle,
Car voici qu'on est â aimer,

Est que des mets sont sur des tables,
Et que du vin coule de nuit,
Aux bougies brulant sur des tables
Oii sont des fleurs avec des fruits.

Or gestes alors qui se pressent,
Vins bus, paroles echangees,
Levres tendues, yeux qui se baissent,
Chair ici qui jette les des.

C'est temps alle qui se derobe,
Et la tete de Jean, coupee
Qu'emporte saignante en sa robe
Une fois de plus Salome,

Că vine-acuma o femeie
Ce viața-n dragoste-și petrece,
Că vine-acuma o femeie
Doar ca să-i placă — și să plece.

VIAȚA

Cîntarea șasea este oarbă
Ca pasărea cînd ciripește,
Acum, a șasea este oarbă
Că dragostea în tine crește.

Și de mîncare e pe mese,
Din cerul noștii curge vin,
Făclii de ceară ard pe mese
între gutui și rozmarin.

Cum te avînți atunci în grabă,
Ciocnești, prind vorbe să se-nchege,
Simți buze-ntinse, ochi ce-ntreabă,
Și-n carne-o soartă se alege.

Timp destrămat și oră goală,
Și capul lui Ion, tăiat,
Pe care îl aduce-n poală,
O Salomeie, încă-odat,

Car la sixieme, elle, est aveugle,
Comme un pinson tout â chanter,
Car la sixieme, elle, est aveugle,
Et puis voici qu'on a aime.

L E D E B O I R

Puis c'est l'heut et du temps qui passent,
Un jour qui part, un jour qui vient,
Pour â tout faire de la place,
Meme â la peine ou au chagrin,

Et yeux deja qui portent larmes
Pour le deboire qu'on attend,
Et fierte ici qui desarme
Lors plaie de coeur et plaie d'argent.

C'est de tous les jours de la vie,
Precaires, graves, soucieux,
Dans la maison qu'on s'est bâtie,
Que l'on se sent devenir vieux,

Et trois coups frappes â la porte,
Voici qu'il est entre l'huissier,
Et trois coups frappes â la porte
Que la septieme est de regrets.

Fiindcă a șasea este oarbă
Ca pasărea cînd ciripește,
Gîntarea șasea este oarbă,
Cînd dragostea se istovește.

P U S T I U L

Trec ceasuri, timpuri, la un loc,
O zi se duce, alta vine,
Pe rînd, de toate este loc,
Și de amar, și de rușine.

Ochiul e trist și parc-ar plînge,
Inima grea, deși pustie,
Trufia cade și se frînge,
De mult amar și sărăcie.

Din zile șubrede ce-apasă
Viața care se-nfiripă,
Simți în cămin cum ți se lasă
A bătrîneții grea aripă,

Dar trei bătăi se-aud în poartă
Și intră cămătarul tău;
Trei lovituri răsună-n poartă
C-a șaptea-i de păreri de rău.

LA NUIT

Et maintenant c'est la dernière
Et la voici et tout en noir,
Et maintenant c'est la dernière
Ainsi qu'il fallait la prévoir,

Et c'est un homme au feu du soir
Tandis que le repas s'apprete,
Et c'est un homme au feu du soir,
Qui, mains croisees, baisse la tete.

Or pour tous alors journee faite,
Voici la sienne vide et noire,
Or pour tous alors journee faite,
Voici qu'il songe à son avoir.

Et maintenant la table prete,
Que c'est tout seul qu'il va s'asseoir,
Et maintenant la table prete,
Que seul il va manger et boire,

Gar maintenant c'est la dernière
Et qui finit au banc des lits,
Gar maintenant c'est la dernière
Et que cela va mieux ainsi.

NOAPTEA

Cîntarea asta-i cea din urmă
Și mai cernită dintre toate,
Cîntarea asta-i cea din urmă
Precum ați bănuț-o, poate;

Cu-un om ce stă la focul serii
Așteptînd cina aburită,
Un om ce stă la focul serii
Și-și pleacă-n mîini fruntea trudită.

Cînd toți cu bine-au sfîrșit ziua,
A lui e goală, 'ntunecată,
Cînd toți cu bine-au sfîrșit ziua,
El rosturile și le cată.

Și-acum, cînd masa este pusă,
Singur în fața ei va sta;
Și-acum, cînd masa este pusă,
Tot singur se va ospăta,

Fiindcă acum-i cea din urmă,
Ce se termină-n pat, întins,
Fiindcă-i cîntarea cea din urmă,
Parcă sfîrșită dinadins.

Rainer Maria Rilke

(1875-1926)

De bună seamă, poetul cel mai poet, în înțelesul adine al acestui cuvânt pe cit de vag pe afită de pretențios totuși, fiindcă se lasă cel mai greu definit, ca și poezia. Căci Rilke exprimă cu vorbe ceea ce e mai gingaș de exprimat, simțiri și fulgere de gânduri pe care o singură atingere e de ajuns ca să le sfărâme în pulbere. Poezia lui are ceva din cotitura frântă și neprevăzută a zborului de rîndunică și ceva din înflorarea undei în care-și moaie vârful de aripă doar cit a zecea parte dintr-o clipă; la fel de imaterială, de nestatornică, tocmai casă atingă elementele vieții, încheieturile ei, să le cuprindă și să le exprime, ea e ceea ce se cheamă cu un termen la modă, dar care-i aparține lui Hegel, poezia „esențială”, de care lirica noastră contemporană pare să fie încă atît de însetată.

Tălmăcită în românește cu merit de Maria Banuș, precum și de forța unui talent care i-a împrumutat sunetul său original, cum e acela al lui Al. A. PMUppMe, poezia lui Rilke rămîne, ca și a lui Baudelaire, o permanentă invitație la meșteșug și ucenicie pentru poetul debutant, ca și pentru maiștri; invitația de a spune cu vorbe ceea ce pare că nu poate fi spus prin ele, dar și invitația de a descoperi chiar prin ele acest inefabil.

Lucru pe care l-am încercat și noi pe strunele a două din catrenele poetului ceh, din ciclul Poemes Francais (după traducerea lui Maurice Betz, deci o traducere din ȚaĂuce-re), scrise între anii 1923—1926, adică în ultima parte a vieții, așa că primul din ele, intitulat Fiindcă totul trece, capătă pecetia unor tulburătoare presimțiri și îndemnuri.

Bib liografie:

Poesies, traduction de Maurice Betz, ed. Emile-Paul 1942. *Les Cahiers de Malte-Laurids Brigge* (în aceeași traducere și editură); *Lettres à un jeune poete*, traduse și editate de Bernard Grasset, 1942 ; *Poezii*, traduse de Maria Banuș, ed. Fundațiilor regale; *Poeme*, traduse de Al. A. Philippide, în aceeași editură, 1940.

(Aceasta e, după cum se vede, numai o parte din bibliografia pe care i-o putem comunica cititorului și ea are și lipsa de a fi de mîna a doua. Mai ample referințe bibliografice se găsesc în lucrarea citată a lui Al. A. Philippide.)

ERNSTE STUNDE

Wer jetzt weint irgendwo in der Welt,
ohne Grund weint in der Welt,
weint über mich.

Wer jetzt lacht irgendwo in der Nacht,
ohne Grund lacht in der Nacht,
lacht mich aus.

Wer jetzt geht irgendwo in der Welt,
ohne Grund geht in der Welt,
geht zu mir.

Wer jetzt stirbt irgendwo in der Welt,
ohne Grund stirbt in der Welt,
sieht mich an.

CEAS GREU

!

\

Cine plînge-acuma undeva pe lume,
fără să știe de ce plînge-anume,
mă plînge pe mine.

Cine rîde noaptea undeva pe lume,
fără să știe de ce rîde-anume,
rîde tot de mine.

Cine umblă-acuma undeva, pe lume,
fără să știe încotro anume,
vine către mine.

Cine moare-acuma undeva pe lume,
fără să știe de ce moare-anume,
se uită spre mine.

PUISQUE TOUT PASSE.

r IINDCĂ TOTUL TRECE.

I
s

Puisque tout passo, faisons
la melodie passagere;
celle qui nous desaltere,
aura de nous raison.

Să facem, fiindcă totul trece,
și melodia călătoare;
aceea care-ți dă răcoare,
cu siguranță te va-ntrece.

Chantons ce qui nous quitte
avec amour et art;
soyons plus vite
que le rapide depart.

1
1

Să cînți tot ce te părăsește
cu meșteșug și rîvnă mare;
mai repede te dovedește
decît grabnica plecare.

O MES AMIS.

O mes amis, vous tous, je ne renie
aucun de vous; ni meme ce passant
qui n'etait de l'inconcevable vie
qu'un doux regard ouvert et hesitant.

Gombien de fois un etre, malgre lui,
arrete de son oeil ou de son geste
l'imperceptible fuite d'autrui,
en lui rendant un instant manifeste.

Les inconnus! Ils ont leur large part
à notre sort que chaque jour complete.
Precise bien, o inconnue discrete,
mon coeur distrait, en levant ton regard.

O, DRAGI PRIETENI.

O, dragi prieteni, eu n-am renegat
pe nime dintre voi; nici trecătorul care
din necuprinsa viață a-nsemnat
doar o privire dulce, deschisă, 'ntrebătoare.

Fără să vrea, un om de câte ori
oprește cu privirea sau cu un gest în pripă,
nelămurita goană-a altor muritori,
făcînd vădită nevăzuta clipă?

Necunoscuții își au stăpînirea
în soarta noastră, zi de zi-implinită.
Discretă trecătoare, vezi cît mai lămurită
inima mea distrată, cînd îți ridici privirea.

i e d e r i c o G a r c i a L o r c a.
(1899-1936)

I s-a spus „privighetoarea Spaniei”. Și era într-adevăr, căci el a împerecheat cum nu se putea mai fericit tradiția cîntecului popular andaluz, cu sensibilitatea, viziunea și limba poetului modern, trecut prin rodnică experiență a supra-realismului și investigînd astfel cu mai multă profunzime izvoarele vieții.

N-a fost numai poet, dar și un animator și om de teatru; a scris și a prelucrat piese din repertoriul clasic iberic, din Lope de Vega, Calderon, al căror text l-a adaptat spiritului democratic al vremii și credințelor sale; a întemeiat o trupă ambulantă de teatru, Barraca, nume ce pe românește ar veni: magazia, alcătuită din studenți/ne, cu care-a colindat prin satele și ținuturile spaniole ca să lumineze, să îndrume și să veselească poporul.

Acel popor alături de care a fost statornic în cele mai grele încercări ale lui, pe vremea războiului din 1936—1939, ceea ce i-a și atras răzburarea franchiștilor cars l-au prins și l-au făcut pierdut fără urmă, într-una din acele nopți de groază și masacre ce amintesc de „execuțiile” lui Goya și pe care le-a denunțat cu atîta sfîntă furie Georges Bernanos în cartea lui, Marile cimitire de sub lumina lunii, — într-una din nopțile anului

de sînge și de grație 1936, cînd Federico Garcia Lorca, „privighetoarea Spaniei”, împlinise 37 de ani.

CU privește ultima judecată enunțată sumar mai demult de către istoriograful G. Călinescu, după care Lorca ar fi un poet lipsit de interes, ea nu poate fi primită nici măcar sub beneficiul de inventar, ci de curiozitate hilară.

Cititorul se poate convinge mai bine singur cît de mare, nou și autentic e poetul spaniol care și-a putut înregistra propria-i moarte, cu o teribilă precizie a presimțirii ce ține, ca la toți adevărații poeți, de prevestire dacă nu chiar de profeție.

D i n B i b l i o g r a f i a

lui nu putem cita decît cîrticica intitulată *Romancero Gitan* și editată într-o colecție populară pentru luptătorii de pe frontul spaniol, cu mențiunea „Edicion de Homenaje Popular” (ediție omagială populară) — și cele două extrase în limba franceză însoțite de textul original, dintre care una a fost editată în 1939 de Guy Levis Mano, poetul cunoscut mai tîrziu în anii și poezia rezistenței franceze sub pseudonimul Jean Garamont. Am prelucrat și noi patru din aceste „romancero” jntr-o broșură intitulată *Cîntice țigănești* și editată la „Prometeu”, în 1941.

Micul vals vienezpe care-l publicăm aici l-am tradus după un text apărut prin 1937 într-o revistă străină.

PEQUENO VALS VIENES

En Viena hay diez muchachas,
un hombro donde solloza la muerte
y un bosque de palmas disecadas.
Hay un fragmente- de la mariana
en el museo de la escarcha.
Hay un salon con mii ventanas.

jAy, ay, ay, ay!
Toma este vals con la boca cerrada.

Este vals, este vals, este vals,
de si, de muerte y de conac
que moja su cola en el mar.

Te quiero, te quiero, te quiero,
con la butaca y el libro muerto,
por el melancolico pasillo,
en el oscuro desvân del lirio,

MIC VALS VIENEZ

Erau la Viena zece codane,
un umăr peste care moartea suspină
și-un veșted rînd de palmieri.
Zorile-și tîrau un crîmpei
prin sidefiul, de ceață, muzeu.
Era și-un salon cu mii de ferești,

Era cîndva, de mult l
Să dansăm acest vals cu buzele strînse.

Acest vals, acest vals, acest vals,
valsul de da, de moarte, de coniac,
cu poalele grele, pînă-n mare tîrșite.

Te iubesc, te iubesc, te iubesc,
laolaltă cu jilțul și cărțile moarte,
prin coridorul cel melancolic,
în mansarda cu umbre și crini,

en nuestra cama de la luna
y en la danza que suefia la tortuga.

iAy, ay, ay, ay!
Toma este vals de quebrada cintura.

En Viena hay cuatro espejos
donde juegan tu boca y los ecos.
Hay una muerte para piano
que pinta de azul a los muchachos.
Hay mendigos por los tejados.
Hay frescas guirnaldas de llanto.

i^y, ay, ay, ay!
Toma es vals que se muere en mis brazos.

Porque te quiero, te quiero amor mio,
en el desván donde juegan los niños,
sonando viejas luces de Hungría
por los rumores de la tarde tibia,
viendo ovejas y lirios de nieve
por el silencio oscuro de tu frente.

iAy, ay, ay, ay!
Toma este vals del „Te quiero siempre”.

în patul nostru-așternut către lună,
și-n dansul visat de țestoasă.

Era de mult, cîndva!
Să dansăm acest vals cu talia frîntă.

Erau la Viena și patru oglinzi
ce răsfrîngeau gura ta și chemările ei.
Era și o moarte-n bocetul pianului
învinețind băieții ușor,
și cerșetorii erau pe sub streășini.
Și bocete spînzură-n crude ghirlande.

Erau de mult, cîndva !
Să dansăm acest vals ce-n brațe mi se stinge.

Că te doresc, te doresc, draga mea,
în mansarda unde copiii se joacă,
pe cînd visul aprinde vechi lumini ungurești
în acordul tîrziului flaut,
cînd cerne zăpada de miel și de crin
pe fruntea-ți de liniști obscure.

Era cîndva, de mult!
Să dansăm acest vals al „eternei iubiri”.

En Viena bailare contigo
con un disfraz que tenga
cabeza de rio.

¡Mira que orillas tengo de jacintos!
Dejare mi boca entre tus piernas,
mi alma en fotografías y azucenas,
y en las ondas oscuras de tu andar
quiero, amor mio, amor mio, dejar,
violin y sepulcro, las cintas del vals.

La Viena cu tine aş vrea să dansez
cu capul mascat într-un fluviu.
Un țărnm de iasomie să am!
Gura-ntre coapsele tale mi-o lasă,
sufletul între fotografii și crini,
și-ntre obscurele unde-ale pașilor tăi,
dragoste, dragoste, vreau să-mi dai drumul,
mormînt și lăută, fișiile valsului.

Robert Desnos

(1899-1945)

A fost unul dintre fruntașii suprarealiști, dar în ultima lui culegere de versuri, intitulată Fortunes și apărută în 1942, adică pe vremea când Franța își organiza rezistența, el mărturisește: „Una din ambițiile mele este mai puțin de a face acum poezie, cit poeme cărora tovarășii mei și cu mine le negăm prin 1920 realitatea, pe vremea când eram de părere că, de la naștere pînă la moarte, un mare poem se elaborează în subconștientul poetului care nu poate scoate la iveală din el decît crîmpeie arbitrare. Astăzi cred că arta (sau dacă vreți, magia) care îngăduie o coordonare a inspirației, a limbajului și a închipuirii, oferă scriitorului un plan superior de activitate.”

Și își încheia acest curriculum vitae poetic cu următoarea mărturie: „Ce am să fac pe viitor? Dacă toate planurile nu s-ar măsura pe întinderea unei vieți, aș vrea să-mi reiau studiile de matematici și de fizică, lăsate în părăsire de un sfert de veac, să învăț din nou frumoasa lor limbă. Aș avea atunci ambiția să fac din Poetică un capitol al Matematicilor. E, de bună seamă, un gînd nemăsurat, dar reușita lui n-ar păgubi cu nimic nici inspirației, nici intuiției, nici senzualității. Poezia nu e și ea o știință a numerelor?”

Dacă toate planurile nu s-ar măsura pe întinderea unei vieți!...

Fiindcă tocmai zilele acestea, la început de an, ne-a sosit vestea că Robert Desnos a murit într-un lagăr de concentrare.’

în Robert Desnos moare cel mai mare poet modern al Franței la ora actuală, mare în înțelesul de cel mai dotat cu armele proprii meșteșugului poetic: simțire, putere de evocare și invenție, plasticitate, forță de asociere, inteligență, viziune și suflu liric, larg, avîntat, deschis, pe care poezia franceză modernă aproape că nu l-a mai cunoscut de cincizeci de ani încoace. E un ritm înaripat ce amîntește de versul lui Hugo și de toți romanticii cărora simbolismul le-a însemnat — tot înaripată, e drept — lunecarea spre tonurile din ce în ce mai șoptite, mai distilate.

Poemul său, The night of loveless nights, tipărit așa, cu titlul pe englezește, (probabil pentru prilejul de sinteză pe care-l oferă cuvîntul loveless — fără iubire, lipsit de iubire) și apărut prima oară la Anvers în 1930, într-un tiraj restrîns de 152 exemplare cu ilustrații de George Malkine, — rămîne mai ales prin finalul lui împăcat, o punte de trecere între decadentismul simbolist, năzuința suprarealistă către expresia unei noi sensibilități și către o nouă expresie a funcțiunii gândirii, și poezia luptătoare din ultimii ani ai rezistenței franceze, hrănită din seva tradiției, a cîntecelor de legendă și cavalești pe care le-a reînviat cu strălucire Louis Aragon. Poezia lui Desnos cuprinde cit trei epoci lirice laolaltă și, de n-ar fi decît nobila intenție a poetului de a da corp și expresie unei vârste de tranziție a poeziei, și ea tot ar putea fi consemnată ca un caz unic în lirica modernă. Oricum, de la Baudelaire pînă la Paul Eluard, Andre Breton și Louis Aragon, și cuprînzîndu-i pe toți laolaltă, Robert Desnos rămîne pînă azi cel mai mare poet al iubirii din ultimele trei sferturi de veac de poezie

) Prezentarea aceasta a apărut pentru prima oară în anul 1946 - M.R.P.

franceză și, poate, universală. Moartea lui de martir pentru cauza libertății Franței nu face decât să-i proiecteze și mai puternică strălucirea peste cețurile vremii noastre.

Noi prezentăm aici câteva fragmente din traducerea pe care am încercat-o după două poeme ale lui Desnos. Trebuie citit însă în limba franceză, pentru ca să ne putem da seama pe deplin de forța lui poetică, iar ediția de față înlesnește acest lucru.

Mai cu seamă două poeme din primul său volum, Corps et Biens, apărut în editura N.R.F., prin anul 1928, exercită de-a dreptul o putere magnetică asupra ascultătorului. Se și spune, în mărturiile lui Andre Breton despre el, că pe vremea aceea, Desnos își elabora poemele în stare de transă hipnotică, pe jumătate dormind, iar camarazii lui le copiau așa cum se nășteau, fără nici o modificare, amestecate cu visul, ca din gura unei moderne Pythii poetice. Unul din aceste poeme se intitulează J'ai tant reve de toi... și începe despletit și evocativ: „J'ai tant reve de toi, que tu perds ta realite; est-il encore temps d'atteindre ce corps vivant et de baiser sur cette bouche la naissance de la voix qui m'est chere?...” pentru ca toată această statuară evocare să realizeze cum nu se poate mai fericit acel climat, acea aură și vrajă fără nume, împletită din tăceri, din ecouri, din pînde și doruri nelămurite, din înfiorări și presimțiri, și care-i dă meșteșugului poetic puterea de a exprima ceea ce e mai anevoios de exprimat dintr-un suflet omenesc. Acest fior tainic al poeziei se desprinde din toate poemele lui Robert Desnos, iar în cele două traduceri pe care le publicăm aici, am căutat să păstrăm cit de cit ceva din forța de comunicare a originalului, abătîndu-ne cit mai mult de la litera lui.

A doua poezie intitulată 10 Iunie 1936, aduce dincolo de răcoarea unui optimism înșorit, un accent de tristețe înăbușită, o reflexiune în fața morții, ce se acordă ca o presimțire cu moartea lui Robert Desnos însuși, care, după ce a fost deportat de nașiști în lagărul de la Auschwitz pentru legăturile lui cu

mișcarea de rezistență, a murit anonim, istovit, exact în momentul când fusese eliberat de trupele americane, în vîrstă de 46 de ani. Identitatea i-a fost stabilită după numele ce-i era cusut pe cămașă. Urna cu cenușa lui a fost adusă la Paris de curînd, de către poeții rezistenței franceze, Louis Aragon, Paul Eluard și numeroși alții care i-au dat lui Robert Desnos ultimul onor în patria lui într-a cărei limbă a cîntat atît de inspirat. Căci limba lui maternă era poloneza, el însuși fiind de origine poloneză ca și Apollinaire.

În ce privește lucrul tălmăciului, el trebuie să-și mărturisească absoluta libertate pe care a-nțeles să și-o ia față de originalul ce i s-a părut comunicat de-un alter-ego. Puterea de-a sugera noi soluții și variante, i-a fost dată chiar de textul original.

Și astfel, Desnos răspunde încă unei admirabile definiții a lui Breton: „le poete est plutot celui qui inspire que celui qui est inspire”.

Bibliografie:

Corps et Biens, id. N.R.F.

Tteu.il pour Deuil, id. Simon Kra, Paris.

C'est les boltes de sept lieues cette phase „Je me vois”,
ed. Galerie Simon.

La Liberte ou VAmour, cd. Simon Kra, Paris.

Fortunes, c'd. N.R.F. Gallimard, Paris, 1942.

Le Vin est tire, roman, cd. N.R.F., Paris, 1942.

THE NIGHT OF LOVELESS NIGHTS

Nuit putride et glaciale, epouvantable nuit,
Nuit du fantome infirme et des plantes pourries,
Incandescente nuit, flamme et feu dans les puits,
Tenebres sans eclairs, mensonges et roueries.

Qui me regarde ainsi au fracas des rivieres?
Noyes, pecheurs, marins? Eclatez les tumeurs
Malignes sur la peau des ombres passageres,
Ces yeux m'ont deja vu, retentissez clameurs!

Le soleil ce jour-lâ couchait dans la cite
L'ombre des marronniers au pied des edifices,
Les etendards claquaient sur les tours et l'ete
Amoncelait ses fruits pour d'annuels sacrifices.

Tu viens de loin, c'est entendu, vomisseur de coulevres
Heros, bien sur, assassin morne, l'amoureux
Sans douleur disparaît, et toi, fils de tes oeuvres,
Suicide, rougis-tu du desir d'etre heureux?

NOAPTEA NOPTILOR

Noapte putredă și rece, înspăimântătoare noapte,
Noapte cu fantome slute și cu putrezite plante,
O, incandescentă noapte, oglindită în fântîni,
Cu nefulgerate bezne, cu urzeli și cu minciuni!

Din troznetul de pe maluri cine mă privește oare?
Înnecați, pescari, matrozi? Plesniți bube cu puroi
Care ați dospit sub pielea umbrelor rătăcitoare,
Acești ochi mă știu prea bine, — sfîrșiți, tînguiri, și voi!

Pe străzile tîrgului soarele culca pe atunci
Despletite pe ziduri umbrele castanilor, prelungi,
Steaguri își pocneau pe turnuri faldurile-n rotocoale,
Vara strîngea fructe grămezi pentru jertfele ei anuale.

Rotești în ochiul galben sleita uitătură
De sfînt și de tîlhar (la fel ajunși la fund),
Cînd sufletul, nici vorba, nici gestul nu-l ascund,
Biet scamator ce scoți șopîrlele pe gură!

Fantome c'est ma glace ou la nuit se prolonge
Parmi les cercueils froids et les coeurs degouttants,
L'amour cuit et recuit comme une fausse orange
Et l'ombre d'une amante aux mains d'un impotent.

Et pourtant tu n'es pas de ceux que je dedaigne
Ah! Serrons-nous les mains, mon frere, embrassons-nous
Parmi les billets doux, les rubans et les peignes,
La priere jamais n'a sali tes genoux.

Tu cherchais sur la plage au pied des rochers droits
La crique ou vont s'echouer les etoiles marines:
G'etait le soir, des feux â travers le ciel froid
Naviguaient, et, revant au milieu des salines,

Tu voyais circuler des fregates sans nom
Dans l'eclaboussement des chutes impossibles,
Ou sont ces soirs? O flots rechargez vos canons
Gar le ciel en rumeur est encombre de cibles.

Quel destin t'enchaîna pour servir les severes,
Gelles dont les cheveux charment les colibris,
Gelles dont les seins durs sont un fatal abri
Et celles dont la nuque est un nid de mystere,

Gelles rencontrees nues dans les nuits de naufrage,
Gelles des incendies et celles des deserts,
Gelles qui sont fletries par l'amour avânt l'âge,
Gelles qui pour mentir gardent les yeux sincerés,

Văd o fantomă în oglinda ce, lung, prin noapte mă resfrînge
între sicrie reci și inimi din care sînge pică lent,
îi pîlpîie-n priviri iubirea ca o făclie cînd se stinge
Și ca umbra mult doritei în mîna unui impotent.

Și totuși nu ești dintre cei pe care îi disprețuiesc,
Hai, frate, să te-îmbrățișez, întinde-mi firavele mîini l
Printre bilete dulci, pamblici, piepteni și fardul muieresc,
Genunchii nu ți i-ai mînjit pînă acum în rugăciuni.

Pe țărmul mării, printre stînci, cătai numai acele locuri
Unde cădeau din înălțimi strivite stelele marine;
Seara, pe cerul înghețat pluteau încet albastre focuri
Și cum te visai în mijlocul unor boite saline,

Ți se părea că vezi trecînd o flotă nemaiîntîlnită
Prin clocotul dezlănțuit de a mareelor beție
Cînd valul suie pînă-n cer sînul umplut cu dinamită
Și neagra norilor cortină un verde fulger o sfîșie.

Ce crunte zodii te-au robit numai amantelor severe?
Cele al căror păr vrăjește pasărea paradisului,
Cele cu sîni mai răcoroși decît e miezul visului,
Cele ce ascund sub bucle un moale cuib plin de mistere,

Cele-ntîlnite goale în nopți de naufragii,
Cele din incendii, din deșertul fierbinte,
Cele cu obrazul ars de ale dragostei ravagii,
Cele care-și fac privirea și mai limpede cînd minte,

Celles au coeur profond, celles aux belles jambes,
Celles dont le sourire est subtil et mechant,
Celles dont la tendresse est un diamant qui flambe
Et celles dont les reins balancent en marchant,

Celles dont la culotte étroite etreint les cuisses,
Celles qui, sous la jupe, ont un pantalon blanc
Laisant un peu de chair libre par artifice
Entre la jarretiere et le flot des volants,

Celles que tu suivis dans l'espoir ou le doute,
Celles que tu suivis ne se retournaient pas,
Et les bouquets fanes qu'elles jetaient en route
T'entraînerent longtemps au hasard dj leurs pas.

Mais tu les poursuivras â la mort sans repit,
Les yeux las de percer des tenebres moroses,
De voir lever le jour sur le ciel de leur lit
Et d'abriter leur ombre en tes prunelles closes.

Une rose â la bouche et les yeux caressants
Elles s'acharneront avec des mains cruelles
A tortuter ton coeur, â repandre ton sang
Comme pour les punir d'avoir battu pour elles.

Heureux s'il suffisait, pour se faire aimer d'elles,
D'affronter sans faiblir des dangers merveilleux
Et des toujours garder l'âme et le coeur fidele
Pour lire la tendresse aux eclairs de leurs yeux.

Cele tăcute, profunde, cînd trec cu pulpele lor,
Cele cu zîmbetul tainic, amețitor, și pervers,
Cele-a căror mîngîiere e-un diamant arzător,
Cele ce-și duc legămate șodurile pline-n mers,

Cele cărora chiloții le string coapsele rotunde,
Cele ce poartă sub rochie un alb pantalon strîmt
Ce-anume doar o palmă din carnea lor n-ascunde
între ciorap și poala dezvelită de vînt.

Cele urmărite cu speranță sau teamă,
Cele urmărite nu s-au întors spre tine,
Și care niciodată nu te-au băgat în seamă
Cînd te-au luat după ele hămesit ca un cîine.

însă pe urma lor pînă-n mormînt vei merge,
Iar ochii tăi prea tulburi de-ntuncimi și ceață
N-au să le vadă ziua, trezite-n dimineață,
Nici umbra lor sub pleoapele-ți strînse n-o să-alerge.

Purtînd o floare-n gură, cu ochii de pansele,
Cu degete subțiri, mîngîietoare, crude,
Inima ți-o vor rupe cînd bate pentru ele
Și mîinile le-or fi de sîngele ei ude.

Le-ai dăruit fidel gîndul, inima toată,
Erai mîndru să-nfrunți primejdii ca-n povești,
Din ochii lor un fulger ți-era prea mare plată
Și dragostea într-înșii voiai să le-o citești.

Mais les plus audacieux, sinon les plus sinceres,
Volent à pleine bouche à leur bouche un aveu
Et devant nos pensees, comme aux proues les chimeres,
Resplendit leur sourire et flottent leurs cheveux.

Gar l'unique regit l'amour et ses douleurs,
Lui seul a possede les âmes passionnees,
Les uns s'etant soumis à sa loi par malheur
N'ont connu qu'un bourreau pendant maintes annees.

D'autres l'ont poursuivi dans ses metamorphoses:
Après leurs yeux tres bleus voici les yeux tres noirs
Brilant dans un visage ou se fletrit la rose,
Plus profonds que le ciel et que le desespoir.

Maitre de leur sommeil et de leurs insomnies
Il les entraine en foule, à travers les pays,
Vers des mers eventrees et des epiphanies...
La maree sera haute et l'etoile a failli.

Quelqu'un m'a raconte que, perdu dans les glaces,
Dans un chaos de monts, loin de tout ocean,
Il vit passer, sans heurt et sans fumees, la masse
Immense et pavoisee d'un paquebot geant.

Des marins silencieux s'accrochaient aux cordages
Et des oiseaux geulards volaient dans les haubans,
Des danseuses revaient au bord des bastinages
En robes de soiree et coiffées de turbans.

Pe cînd cei îndrăzneți, meșteri în ale vorbei,
Pecetluiau pe gura lor un legămînt!
Fruntași în gîndul nostru, ca și himera provei,
Își flutură surîsul și pletele în vînt.

Căci doar amorul singur domnește peste lume
Și pătimăse inimi, cum vrea de ele-și rîde:
Cei ce i-au ascultat legile fără nume
Au cunoscut prin timpuri doar un sinistru gîde.

Alții i-au căutat fețele schimbătoare:
Aci sînt ochii negri, aci sînt verzi ca marea,
Mai arzători pe fața pălită ca o floare,
Mai adinei decît cerul și decît disperarea.

Stăpîn și peste visul și neodihna lor,
Profetic el îi mîna ca pe o seminție
Prin marea zbuciumată, deșertul arzător...
Dar fluxul va fi-nalt și steaua n-o să-nvie!

Știu povestea cuiva pierdut în ghețuri, cum
Peste spinări de munte, departe de vreo mare,
Văzu cum trece lin, cu hornuri fără fum,
Un mare transatlantic gătit de sărbătoare.

Matrozii muți urcau pe vîrfuri de catarg
Și gureșele păsări de apă-îi dau tîrcoale,
Pe punte dansatoare visau privind în larg
În mîndre rochi de seară, cu brațe albe, goale.

Les bijoux entouraient d'etincelles glaciales
Leur gorge et leurs poignets et de grands éventails
De plumes, dans leurs mains, claquaient vers des escales
Ou les bals rougissaient les tours et les portails.

Les danseurs abîmes dans leur mélancolie
En songe comparaient leurs desirs à l'acier.
G'était parmi les monts, dans un soir de folie,
De grands nuages coulaient sur le flanc des glaciers.

Un autre découvrit, au creux d'une clairière,
Un rosier florissant entouré de sapins.
Combien a-t-il cueilli de roses sanguinaires
Avant de s'endormir sur la mousse au matin?

Mais ses yeux ont gardé l'étrange paysage
Inscrit sur leur prunelle, et son cœur incertain
A choisi pour cesser de battre sans courage
Ce lieu clos par l'odeur de la rose et du thym.

Du temps où nous chantions avec des voix vibrantes
Nous avons traversé ces pays singuliers
Ou l'écho répondait aux questions des amantes
Par des mots dont le sens nous était familier.

Mais, depuis que la nuit s'écroule sur nos têtes,
Ces mots ont dans nos cœurs des accents mystérieux
Et quand un souvenir parfois nous les répète
Nous désobéissons à leur ordre impérieux.

Podoabele puneau o rece strălucire
Pe sîniilor lor, pe umeri cînd legănau domoale
Mari evantaiuri negre foşnind la vreo oprire
Unde lumini de bal împurpurau portale.

Iar dansatori căzuţi în grea melancolie
Îşi ridicau dorinţa cît piscurile tari.
Era prin munţi o seară de largă nebulie
Cînd norii imenşi pluteau încet peste gheţari.

Un altul rătăcise pe rîpi gonit de vînt
Cînd a găsit o tufă de trandafiri cu flori.
Cîţi va fi strîns dintr-înşii acolo, sîngerînd
Pînă ce-a adormit pe muşchiul moale-n zori?

Ştiu doar că poartă-n ochi vrăjitul peisaj
Şi că inima lui prea mult şovăitoare,
Şi-alese ca să bată mai plină de curaj,
Acel colţ îngărdit doar de mireasmă tare.

Din vîrste cînd cîntam cu voci răsunătoare,
Ciudatele tărîmuri şi noi le-am cunoscut;
Cînd îşi afla ecoul a dragostei chemare
În vorbele stîrnite dintr-un limbaj ştiut.

Dar de cînd noaptea-n vîriet ni se sfărîmă-n creştet,
Aceste vorbe-n suflet ecou de taină cheamă
Iar cînd o amintire vreodată le trezeşte,
Noi magica poruncă nu le-o mai !"ăm în seamă.

Entendez-vous chanter des voix dans les montagnes
Et retentir le bruit des cors et des buccins?
Pourquoi ne chantons-nous que les refrains du bague
Au son d'un eternei et lugubre tocsin?

Serait-ce pas Don Juan qui parcourt ces allees
Ou l'ombre se marie aux spectres de l'ampur?
Ce pas qui retentit dans les nuits desolees ,
A-t-il marque les coeurs avec un talon lourd?

Ce n'est pas le Don Juan qui descend impassible
L'escalier ruisselant d'infemales splendeurs
Ni celui qui crachait aux versets de la Bible
Et but en ricanant avec le commandeur.

Ses beaux yeux incompris n'ont pas touche les coeurs,
Sa bouche n'a connu que le baiser du reve,
Et c'est celui que reve en de' sombres ardeur
Celle qui ,le dedaigne et l'ignore et sans treve

Heurte ses diamants froids, ses levres sepulcrales,
Sa bouche silencieuse â sa bouche et ses yeux,
Ses yeux de sphinx cruels et ses mains animales
A ses yeux, â ses mains, â son etoile, aux cieux.

Mais lui, le cceur meurtri par de mortes chimeres,
Gardant leur bec pourri plante dans ses amours,
Pour un baiser viril, 6 beautes ephemerres,
Vous sauvera sans doute au seuil du dernier jour.

I Nu auziți cum suie pe munți cînturi de slavă,
j Pădurea cum răsună în corn ca marea-n scoică?
De ce ni-i vocea stinsă, de moarte și otravă,
Și ne jelim tristețea în cîntece de ocnă?

j Să fie Don Juan al cărui pas răsună
\
J Ca altădată inimi strivind sub roșii tocure
Pe-aleile deșarte unde-n nocturne jocuri,
Fantomele iubirii cu umbra se-mpreună?

\ Nu-i Don Juan cel care nepăsător coboară
J Pe scara năpădită de-a iadului splendoare,
j N-a spurcat el Scriptura cu vorbe de ocară
Cînd bea cu marinarii în port, la disperare.

I

I Privirea-i nepătrunsă în inimi n-a răspuns,
Pe gura lui fierbinte doar visul dogorește,
Dar tot la el visează în dorul ei ascuns
Frumoasa ce-l ignoră și îl disprețuiește
Cînd ciocnind, reci cleștare, buzele-i înghețate
De gura lui tăcută, de ochii înnoptați,
Ii tulbură în funduri largi apele rotate
De unde mîini albastre răsar, de înecați.

Dar el, cel sfîșiat de moartele himere
A căror cruntă gheară iubirile îi scurmă,
Aceste frumuseți atît de efemere
Le-o mîntui, desigur, în ceasul de pe urmă.

Le rire sur sa bouche écrasera des fraises
Ses yeux seront marques par un plus pur des Lin.
C'est Bacchus renaissant des cendres et des braises,
Les cendres dans les dents, le braises dans les mains.

Mais pour un qui renaît combien qui, sans mourir,
Portent au coeur, portent aux pieds de lourdes chaînes.
Les fleuves couleront et les morts vont pourrir...
Chaque an reverdira le feuillag^e des chenes.

Nulle etoile en tombant n'a fait jaillir l'ecume,
Rien ne trouble les monts, les cieux, le feu, les eaux,
Excepte cet envoi horizontal de plumes
Qui revele la chute et la mort d'un oiseau.

Et rien n'arretera cette plume envolée,
Ni les cheveux luisants d'un cavalier sauvage,
Ni l'ancre meprisable au fond d'un encier,
Ni la vague chantante et le grondant orage,

Ni le cou seduisant des belles miserables,
Ni la branche de l'arbre et le tombeau ferme,
Ni les bateaux qui font la nuit grincer les cables,
Ni le mur oii des cœurs par des noms sont formes,

Ni le chant des lepreux dans les marais austeres,
Ni la glace qui dort au fond des avenues
En refletant sans cesse un tremblant reverbere
Et jamais, belle neige, un corps de femme **mle,**

Zîmbetul îi va stoarce mai roșii fragi pe buze,
In ochi i-o străluci o soartă mai senină
Cînd Bacchus va renaște din flăcări și din spuze
In dinți scrișnind cenușa, cu flăcările-n mîină.

Dar cînd renaște unul, cîți alții nu plătesc
Tîrînd cătușe grele de inimă și glezne!
Și curge-ntr-una apa, și morții putrezesc...
Cu fiecare an, din tei cad noi miresme.

Nici steaua prăbușită în unde nu clinește
Cerul răsfrînt cu munții în apele stătute,
Cînd albă prin văzduhuri o pană se rotește,
Înalt mesaj de moarte al pasării căzute.

Nimic nu va opri o pană cînd coboară,
Nici călărețu'n goană sub strălucirea lunii,
Nici mucedo cerneluri pe fund de călimară,
Nici valul cîntător, nici mugetul furtunii,

Nici gitul cald și moale al tîrfelor frumoase,
Nici negrii chiparoși, nici albele morminte,
Nici cringul de catarge cu scîrțîit de oase,
Nici zidul scris cu inimi și mii de jurăminte,

Nici cîntecul de jale suind prin cețuri, rar,
Nici moartele vitrine pe bulevard-n noapte,
În care se oglindă un singur felinar,
Și nici zăpada crudă a fetei despuiate.

Ni les monstres marins aux ecailles fumeuses,
Ni les brouillards du nord avec leur plaies d'azur,
Ni la vitre oii le soir un femme reveuse
Retrace en sa memoire un amour au futur,

Ni l'echo des appels d'un voyageur perdu,
Ni les nuages fuyards, ni les chevaux en marche,
Ni l'ombre d'un plongeur sur les quais et les arches,
Ni celle du pave a son cou suspendu,

Ni toi Fouquier-Tinville aux mains de cire claire:
Les etoiles, les mains, l'amour, les yeux, le sang
Sont autant de fusees surgissant d'un cratere
Adieu! Cest le matin blanchi comme un brisant.

O mains qui voudriez vous meurtrir â l'amour
Nous saurons vous donner le plus rouge bapteme
Pres duquel pâliront le feu des hauts fourneaux
Et le soleil mourant au sein des brouillards blemes.

Les plus beaux yeux du monde ont connu nos pensees,
Nous avons essaye tous les vices fameux,
Mais les baisers et les luxures insensees,
N'ont pas eteint l'espoir dans nos coeurs douloureux.

Je vis alors s'ouvrir des portes de cristal
Sur le cristal plus pur d'un fantome adorable:
„Jetez dans le ruisseau votre cceur de metal
„Et brisez les flacons sur le marbre des tables!

Nici vietăți marine ai căror solzi scînteie,
Nici negurile vineți din Nord, cu plăgi de soare,
Și nici fereastra-n care visează o femeie
Gercînd prin amintire iubirea viitoare,

Nici chemarea vreunui drumeț întîrziat,
Nici ochiul lunii-n fruntea nopții, de ciclop,
Nici norii nestatornici, nici caii în galop,
Nici umbra de pe maluri a celui înecat,

Nici mîna de femeie a unui crud tiran
Gînd păsări, mîini, iubire, stele, priviri și sînge
Țîșnesc ca artificii pe-o gură de vulcan
In dimineața care pe geamuri se prelinge.

O, mîinile ce vor iubirea s-o sugrume
Le vom muia adînc în roșia porfiră
Față de care focul furnalelor apune
Cum soarele agonic prin cețuri se respiră.

Ne-au citit gîndul ochii cei mai frumoși din lume
Și viciile tari le-am încercat pe rînd,
Dar nici o preacurvie și nici o spurcăciune
N-au sugrumat speranța ce arde-n noi afund.

Părea că de cristale o poartă sună-n cer
Ciocnind cleștarul rar al unei dulci fantome
Ce-mi poruncește: „Smulge inima ta de fier
Și zvîrle-o-n fundul bălții cu veștede arome!

„Grevez vos yeux et vos tympanes et que vos langues
„Par vos bouches crachees soient mangees par les chiens,
„Dites adieu â vos desirs, bateaux qui tanguent,
„Que vos mains et vos pieds soient meurtris par des liens !

„Soyez humbles, perdez au courant de vos transes
„Votre espoir, votre orgueil et votre dignite,
„Pour que je puisse encore augmenter vos souffrances
„En instituant sur vous d'exquises cruautés".

C'est elle qui paria. G'est aussi l'amoureuse,
C'est le cœur de cristal et les yeux sans pitié,
Les plus beaux yeux du monde, o sources lumineuses,
La belle bouche des dents de carnassier.

Enfonce tes deux mains dans mon cerveau docile,
Mords ma levre en feignant de m'offrir un baiser,
Si la force et l'orgueil sont des vertus faciles,
Dure est la solitude â l'amour imposee.

Je parlais d'un fantome et d'un oiseau qui tombe,
Mon reve perd les mots que ma bouche employait.
La prairie ou je parle est creusee par les tombes
Et l'echo retentit du bruit clair des maillets.

On dresse l'echafaud dans la prison prochaine.
Le condamne qui dort dans un lit trop etroit
Reve des grands corbeaux qui survolaient la plaine
Quand il y recontra le deșir et l'effroi.

Din cap să-ți sară ochii și să-ți plesnească timpla,
Să-ți scuipi din gură limba, la cîini, să ți-o mănînce,
Nici o mînie sfîntă să nu își umfle trîmba
Și nici o rîvnă-n tine zborul să nu și-l urce.

Să-ți fie searbăd gustul și lîncedă visarea,
Nici mîndrele vedenii să nu-ți mai dea tîrcoale,
Să bată ca un crivăț prin tine disperarea
Și nici o semeție să nu te mai răscoale!"

E glasul mult iubitei. Tot el mă și dezmiardă
Și ochii ei aceeași lumină împresoară
Cum nu-s pe lume alții să-ncînte și să ardă
Cum altă gură nu e, de floare și de fiară.

Ia-mi de pe frunte craniul cum scoți o pălărie,
Jupoaie-mă-n sărutul pe care l-am cerșit,
Cînd pulpa ta rotundă arterele-mi sfișie
Sculînd prin carne furii de tigru hăituit.

Vorbeam de o fantomă și-o pasăre căzută.
Prin vis îmi pierd cuvîntul pe care gura-l știe.
Vîlceaua mea e plină de brusturi și cucută,
Și doar eoul singur tăcerea o sfișie.

Se-nalță eșafodul alături de-nchisoare
Iar osînditul doarme, în patul lui strivit,
Visînd funebrii corbi ce croncăneau la zare
Cînd pofta și desgustul în față i-au ieșit.

Ces deux spectres zeles cheminaient cote à cote
Dechirant leur manteau et leur face aux branchages,
De faux amants frappes sans merci par leur faute
A leur suite faisaient un long pelerinage.

Des incendies sifflaient sur les toits des hameaux.
Les poissons attires par de celestes nasses
Montaient avec lenteur à travers les rameaux.
Des bucherons sortaient de leurs chaumieres basses.

Le condamne qui dort parlait avec l'un d'eux,
Plus spectral que le chene ou se plantait la hache
„Ecoutez, disait-il, mugir au loin les bœufs
Le vent qui souffle ici brisera leur attache".

Ecoute jusqu'au jour la voix de la cruelle,
Sa bouche a la saveur d'un fruit empoisonne,
Le ciel et la montagne ou les troupeaux s'appellent
Viennent de se confondre à nos yeux etonnes.

Charme par les oiseaux et par l'amour trompe,
Dans de noirs corridors, sous de sombres portiques,
L'amant recherchera la marque de l'epée
Qu'Isis au cœeur de feu dans son cœeur a trempee...

O lame au fii parfait sceur des fleuves mystiques l

El vede cum coboară pe-al vîntului arpegiu
Aceste două spectre ținîndu-se de mîină
Și-n urma lor încheie un nesfîrșit cortegiu
Falșii amanți pe care-i zdrobi a lor minciună.

Suflau ca păru-n vînt văpăi pe coperișuri
Gînd, amăgiți de steaua ce pînă-n lac scînteie,
Peștii suiau agale prin verzile frunzișuri
În timp ce pădurarii ieșeau de prm bordeie.

Osînditul vorbește prin somn cu un lemnar
Mai străveziu ca urma securii într-un plop:
„Auzi prin depărtare bivoli mugind arar
Și caii prin furtună în dezvățat galop".

El pînă-n zori aude vocea iubitei crude
Cu poama gurii plină de-arome otrăvite,
Cum printre nori chemarea cirezilor se-aude
Cînd munții-nfig în ceruri albi colți de stalagmite.

De pasări fermecat, cu dragostea trădată,
Prin coridoare negre, sub bolți întunecoase,
Amantul cată urmele săbiei ce-odată
În inima lui vîrful aprins și-l înmuiase...

O, viforul, ce spadă în noțtile geroase!

L'oiseau qui chantait pour elle
Dans sa cage ne chante plus
Et la reine des hirondelles
Ne tourne plus, ne tourne plus,

Un jour j'ai rencontre le vautour et l'orfraie.
Leur ombre sur le sol ne m'a pas etonne.
J'ai dechiffre plus tard sur des remparts de craie
L'initiale au charbon d'un nom que je connais.

Un vampire a frappe ma vitre de son aile:
Qu'il entre, couronne des algues de l'etang,
Avec son beau collier de vives coccinelles
Qui predisent l'amour, la pluie et le beau temps,

Goucher avec elle
Pour le sommeil cête à cête
Pour les reves paralleles
Pour la double respiration

Coucher avec elle
Pour l'ombre unique et surprenante
Pour la meme chaleur
Pour la meme solitude

Coucher avec elle
Pour l'aurore partagee
Pour le mi nuit identique
Pour les memes fantomes

Nu mai cînți, pasăre mică,
Pentru ea în colivie
Și regina-rîndunică
N-o să vie, n-o să vie.

Zburau deasupra-mi uliul cu pajura-mpreună
Rotindu-și umbra mare pe câmpul ca un scut,
Cînd am citit pe-o stîncă trăsniță de furtună
Parafa unui nume ce-mi este cunoscut.

îmi bate un vampir cu aripa-n fereastră;
Să intre-mpodobit de-a algelor cunună
Unde s-a aninat gîngania măiastră
Care vestește ploaia, iubirea, vremea bună!

Să dorm cu ea
Pentru somnul alături
Pentru visele paralele
Pentru dubla respirație.

Să dorm cu ea
Pentru umbra unică, neașteptată
Pentru aceeași căldură
Pentru aceeași singurătate

Să dorm cu ea
Pentru zorile împărțite
Pentru același miez de noapte
Pentru aceleași fantome

Coucher coucher avec elle
Pour l'amour absolu
Pour le vice, pour le vice
Pour les baisers de toute espece

Coucher avec elle
Pour un naufrage ineffable
Pour se prostituer l'un â l'autre
Pour se confondre

Coucher avec elle
Pour se prouver et prouver vraiment
Que jamais n'a pese sur l'âme et le corps des
amants
Le mensonge d'une tache originelle,

Toujours avoir le plus grand amour pour elle
N'est pas difficile
Mais tout est douteux pour les coeurs de feu, pom les coeurs
fideles

Toujours avoir le plus grand amour
Y a-t-il des trahisons involontaires
Non la chair n'est jamais menteuse
Et le corps du plus vicieux reste pur

Pur comme le plus grand amour pour elle
Dans mon seul coeur il fleurit sans contrainte
Nulles boue jamais n'atteignit l'image de celle
La seule aimee dans le coeur de l'amant.

Să dorm, să dorm cu ea
Pentru iubirea deplină
Pentru viciu, pentru viciu
Pentru sărutările toate

Să dorm cu ea
Pentru nespusa scufundare
Pentr-a ne desfrîna amîndoi
Pentru-a ne topi laolaltă

Să dorm cu ea
Pentru a-mi dovedi și-a sta mărturie
Că niciodată n-a apăsât pe sufletul și trupul
celor îndrăgostiți
Minciuna unui păcat originar.

Nu este greu
Să-i port cea mai mare dragoste mereu
Dar totul e îndoielnic pentru o inimă arzătoare, pentru o
inimă credincioasă.

Nimic nu-mi stă-mpotrivă
Să-i port cea mai mare dragoste mereu
Chiar cînd fără voie păcătuiesc.
Nu, niciodată carnea nu minte
Și trupul celui mai scîrbav rămîne fără prihană

Neprihănit ca iubirea cea mare pentru ea
înflorită-n voie în inima mea
Și nici un strop n-a atins icoana acelei
Ce singură-i iubită în inima iubitului.

"Nulle boue jamais n'atteignit le plus grand amour pour elle
C'est pour sa pureté qu'on admire le diamant
Nulle boue ne tache le diamant ni le cœur de celle
La plus aimée dans le cœur de l'amant

Le plus sincère amant capable du plus grand amour
N'est pas un chaste ni un ascète ni un puritain
Et s'il éprouve le corps des plus belles
C'est qu'il sait bien que le plus beau est celui de l'aimée

Le plus sincère amant est un débauché
Sa bouche a connu et éprouve tous les baisers
Se livrerait-il à tous les vices
Il n'en vaudrait que mieux

Car le plus sincère amant s'il n'est pas aimé par celle qu'il
aime
Peu lui importe, il l'aimera
Éternellement désirera d'être aimé
Et d'aimer sans espoir deviendra pur comme un diamant.

Tout son corps ne sera qu'une proie décevante
Pour les fausses amantes et pour les faux amours
Et sans pitié
L'amant le véritable sacrifiera tout pour celle qu'il aime

Qu'importe s'il a toujours le plus grand amour pour elle
Au jour de la rencontre désirée

Nici un strop n-a atins iubirea cea mare pe care i-o port,
Pentru limpezimea lui e rîvnit diamantul
Nici un strop nu-l mînjește pe el, nici inima celei
Ce este mai iubită în inima iubitului.

Iubitul cel mai credincios, de cea mai mare dragoste în stare
Nu e nici cuvios, nici ascet, nici sihastru
Și cînd atinge trupul celor mai mîndre femei
El știe bine că-al iubitei sale e între toate cel mai mîndru.

Iubitul cel mai credincios e un scîrbav
Gura i-a cunoscut tot soiul de săruturi
Și cu cit s-ar lăsa mai mult întinat
Cu-atît mai mult ar prețui.

Celui mai credincios iubit, dacă aleasa nu-l iubește
Nu-i pasă, el o va iubi
Și-n veci li va rîvni iubirea
Și-n veci iubind-o, cu disperare, ajunge împede ca dia-
mantul.

Tot trupul nu-i va fi decît o pradă-nșelătoare
Zvîrlită ibovnicelor și prihănitelor iubiri
Și cel îndrăgostit cu-adevărat fără cruțare va jertfi
Totul pentru iubita lui.

Ce-i pasă, dacă el îi poartă-ntr-una iubirea cea mai mare,
Și-n mult rîvnita zi cînd va vedea-o

Il sera plus pur que l'aube et le feu
Et pret pour l'extase

Toujours avoir le plus grand amour pour elle
Il n'y a pas de trahison corporelle
Et que ton coeur batte toujours pour elle
Que tes yeux se ferment sur son unique image.

Etre aime par elle
Nul bonheur nulle felicite
Desir pas meme
Mais volonte ou plutot destin

Etre aime par elle
Non pas une nuit de toutes les nuits
Mais a jamais pour l'eternel present
Sans paysage et sans lumieres

Etre aime par elle
Ecrit dans les signes du temps
Malgre tout contre antan et futur
A jamais

Mais pour etre aime par elle
Faut-il perdre jusqu'â l'amour,
La vie n'en parlons pas
L'amour l'amour non plus

Mai pur va fi ca zorile și focul
Și gata de minuni.

Cînd porți mereu iubitei dragostea cea mai mare
Nu-ncape nici o trupească trădare
Și inima îți bate într-una pentru ea
Și ochii ți-i închizi numai cu ea în gînd.

Să fii iubit de ea
Nu-i nici noroc, nici fericire
Nici chiar dorință
Ci o voință doar, sau mai curînd o soartă

Să fii iubit de ea
Nu doar o noapte între noți
Insă pe veci, pentru un veșnic azi
Fără de zare, fără peisaj

Să fii iubit de ea
E scris în semnele vremii
Oricare-ar fi, trecute, viitoare,
De-a pururea.

Dar ca să fii iubit de ea
Pînă și iubirea cată să ți-o pierzi
De viață, nici nu mai e vorbă
Nici de iubire, nici de ea.

Etre aime par **elle**
G'est inevitable
Pas de chants pas de cris
Nul sentiment

Etre aime par elle
Marbre impassible Mers figees Ciels implacables
Mais attendre, attendre longtemps, attendre encore.
Attendre? nie par l'eternite.

Mourir apres elle
Est le role devolu â l'amant
A lui seul le droit supreme
De graver un nom sur une pierre perissable

De graver un nom sur un arbre perissable
Et de s'eteindre pour jamais
S'eteindre lui apres elle
Mais l'amour le plus grand amour
Brulera comme une flamme eternelle.

Depuis de si longs mois, ma chere, que je t'aime
Pourquoi ne pas vouloir connaître mes travaux?
Si mes jours sont soumis â de mornes systemes
Mes nuits sont escortees par de nobles prevots.

Dois-je veiller encore un bucher renaissant,
Si vif que le Phenix ne pourrait y survivre,

Să fii iubit de ea
E inevitabil
Nici cîntec, nici chemări
Nici un sentiment.

Să fii iubit de ea
Stîncă nepătrunsă. Mare-ncremenită. Ceruri neclintite.
Dar să aștepți, să aștepți vreme lungă, și tot să mai aștepți
Să aștepți mereu!
Cu veșnicia împotriva-ți.

I
<
!
Să moară după ea
E soarta cuvenită iubitului
E numai al lui acest drept suprem
De a ciopli un nume pe-o piatră pieritoare

De a săpa-n deșert un nume pe trunchiul unui pom
Și de-a se stinge pe vecie
De a se stinge-n urma ei
Dar dragostea, cea mai mare dragoste,
Va arde ca o flacără veșnică.

• Iubita mea, de-atîta vreme de cînd mi-ești dragă
Cum de n-ai vrut să știi nimic din truda mea?
Dacă lucrări posace îmi umplu ziua-ntreagă,
Îmi strălucește dorul prin noapte ca o stea.

Mereu voi sta de veghe și ca un rug voi arde
Dar din cenușa mea Phoenix n-o să învie;

Ou dois-je, naufrage, vers les vaisseaux passant
Effeuiller sans raison les pages de ce livre?

Dois-je m'aneantir pour eteindre ma foi?
L'univers de mon reve exalte ton image
Mais les pays fameux que j'ai cree pour toi
Seront-il traverses mieux que par ton mirage?

S'il faut mourir au pied des idoles rivales,
Je suis pret. Confessant ta cruelle grandeur
Je mourrai si tu veux pour n'etre en tes annales
Que l'echo faiblissant d'une inutile ardeur.

Je donne tout pour toi jusqu'au cceur des fantomes
Soumis â mon fatal et deliciaux tourment
Quitte pour disparaître en deux lignes d'un tome
Et sans etre invoque le soir par les amants.

Je suis las de combattre un sort qui se derobe,
Las de tenter l'oubli, las de me souvenir
Du moindre des parfums emanant de ta robe,
Las de te detester et las de te benir.

Je valais mieux que ga mais tu l'as meconnu.
Un jour d'entre les jours de soleil sur les roches
Souviens-toi de l'amant dont le cceur etait nu
Et qui sut te servir sans peur et sans reproche.

Ori, naufragiat pe-un țarm zvîrlit departe,
Voi răsfoi o carte cuprins de nostalgie.

In timp ce nave triste plutesc spre țări străine,
Poporul meu de visuri ca-n ape te răsfrînge
Și mîndrele tărîmuri scornite pentru tine
Vedenia ta mută în zbor le va atinge.

De sînt doar fumul strîmb al jertfei neprimite
Care nici un mesagiu spre ceruri n-o să poarte,
Sub ochii tăi de idol și buzele-mpietrite
Mărturisindu-ți faima, stau pregătît de moarte.

Iți voi aduce-n dar un suflet de strigoi
Dacă blestemul negru e scris să mă lovească,
Pierdut voi fi-ntr-o carte cu gălbejite foi
Și pe sub seri amanții n-au să mă pomenească.

Am obosit să lupt cu-o soartă ce mă minte,
Am obosit să uit ori să-mi mai amintesc
Parfumul ce prin carnea ta dulce se aprinde,
Obosit să te blestem ori să te preamăresc.

Adevăratul preț nu mi l-ai cunoscut,
Dar soarele va pune cîndva pe munți beteală
Și-ai să-ți aduci aminte că eu ți-am fost, tăcut,
Iubitul fără teamă și fără de greșeală.

Attends-tu que j'aborde â de lointains rivages
Pour dire en regardant tes genoux desertes:
„Qui done s'en est alle j'ignore son visage
JVlais pourquoi s'en va-t-il seul vers sa liberte?

„Il faut le retrouver serviteur infidele
L'enchaîner a mon bagne apres l'avoir châtie
Et qu'il me serve encore avec un coeur fidele
Sans meme pour sa peine eprouver ma pitie.

„Je connais pour les coeurs des prisons fantastiques:
Que l'amant fugitif y retourne au plus tot
Car il me faut ce soir de nombreux domestiques
Pour cirer mes souliers et m'offrir le manteau."

A quoi bon? L'evade connaît bien sa prison
Sans doute a-t-il choisi de trop precieux otages
Pour vouloir â nouveau te payer sa rancon;
Les tresors d'un coeur pur ne souffrent pas partage.

Evade-toi de l'eau, des prisons, des potences
Adieu, je partirai comme on meurt un matin.
Ce ne sont pas les lieux qui feront la distance
Mais ces mots: Je l'aimais! murmures au lointain

Adorable signe inscrit dans les eaux mortes,
Profondeurs boueuses
O poissons qui rodez autour des algues
Oii est la source que j'entend couler depuis si longtemps
Et que je n'ai jamais rencontree
Qui ferme sans cesse des portes lourdes et sonores?

Ci eu voi fi de mult pe-un țarm îndepărtat,
Cînd tu, rotind în jur privirile mirate,
Vei spune: „Nu știu bine chipul celui plecat
Care-a fugit de mine, pe mări, spre libertate!

Aduceți-o-napoi pe sluga nesupusă
Iar pentru vina lui, să fie pus în fiare,
Să mă slujească iară cu inimă supusă
Cît nu-i voi arăta un semn de îndurare!

Pentru aceste inimi, știu grele închisori;
Vreau repede iubitul fugar napoi să vină,
Că-mi trebuie-astăseară cît mai mulți servitori
Pantofii să mi-i șteargă și-oglinzile să-mi țină

Dar evadatul singur își știe închisoarea
Și dorul lui rămîne cel mai de preț chezaș,
Într-însul se adună întoarcerea, plecarea,
Ci taina lui adîncea nu suferă părtași.

Fugar din ștreangul meu, din închisori, din ap»
Voi pleca într-o zi cum aș muri în zori
Iar verzile savane îmi vor fi mai aproape
Decît chemarea ta țipată prin cocori.

Un semn neprețuit înscris în ape moarte
In mocirle fără fund,
Peștii mîngîie-ncet firele de alge,
Unde-i izvorul ce-l aud de-atîta timp curgînd
Care nu mi-a ieșit în cale niciodată?
Cine trîntește uși grele și sonore?

Eaux mortes Source invisible

Criminel attends-moi au detour du sentier parmi les grandes
cigues.

Pareilles aux nuages les soirees sans raison naissent et
meurent avec ce tatouage au dessus du sein gauche:

Demain

L'eau s'ecoule lentement par une felure de la bouteille ou
les plus fameux astrologues viennent boire l'elixir de vie

Tandis que l'homme aux yeux clos ne sait que repeter

„Une cigogne de perdue, deux de retrouvees"

Et que les cigues se fanent dans l'ombre du rendez-vous

Et que demain ponctuel mais masque en costume de

prudhomme

ouvre un grand parapluie rouge au milieu de la prairie ou
seche le linge des fermieres de l'aube.

Blemes effigies fantomes dressees de marbre dans les palais
nocturnes

Une lame de parquet craque

Une epee tombe seule et fiche dans le sol

Et je marche sans arret *k* travers une succession de grandes
salles vides dont les parquets cires ont le reflet de l'eau.

Il y a des mains dans cette nuit de marais

Une main blanche et qui est comme un personnage vivant

Et qui est la main sur laquelle je voudrais poser mes levres

et ou je n'ose pas les poser

Il y a les mains terribles

Main noircie d'encre de l'ecolier triste

Main rouge sur le mur de la chambre du crime

Main **pale** de la morte

Mains qui tiennent un couteau ou un revolver

Mains ouvertes

Ape moarte. Izvoare nevăzute.

Ucigaşule, aşteaptă-mă în cotul potecii, printre cucutele
înalte!

Fără rost, ca norii, serile se nasc şi mor purtînd pe sînul stîng
un tatuaj:

Mîine.

Apa se scurge-ncet printr-o crăpătură a ulciorului de unde
magi vestiţi vin să bea elixirul vieţii

Pe cînd omul cu ochii închişi repetă mereu:

„Pentru o barză pierdută, două cîştigate".

Iar cucutele se veştejesc la umbra întîlnirii

Şi mîine, punctual dar deghizat în portărel, voi deschide o
mare umbrelă roşie în mijlocul preeriei unde se usucă-n
zori rufele fermierilor.

Pălitate efigii, stafiile de marmură-nălţate în palatele noc-
turne.

O şipcă trosneşte în duşumea

O sabie cade şi se-nfîge-n pămînt

Şi eu merg într-una prin sălile goale al căror parchet lustruit
luceşte ca apa.

Prin noaptea asta de mlaştină sunt mîini nenumărate

O mîină albă ca o făptură vie,

E mîina pe care vreau să-mi lipesc buzele şi nu îndrăznesc,

Sunt mîini teribile

Mîina mînjită de cerneală a unui trist şcolar

Mîina roşie pe zidul din odaia crimei

Mîina palidă de moartă

Mîini care ţin un cuţit sau un pistol

Mîini deschise

Mains fermees
 Mains abjectes qui tiennent un porte-pluroe
 O ma main toi aussi toi aussi
 Ma main avec tes lignes et pourtant c'est ainsi
 Pourquoi maculer tes lignes mysterieuses
 Pourquoi? plutot les menottes plutot te mutiler plutot plutât
 Ecris, ecris car c'est une lettre que tu ecris â elle et que ce
 moyen impur est un moyen de la toucher
 Mains qui se tendent, mains qui s'offrent
 Y a-t-il une main sincere parmi elles
 Ah je n'ose plus serrer les mains
 Mains menteuses mains laches mains que je hais
 Mains qui avouent et qui tremblent quand je regarde
 dans les yeux
 Y a-t-il encore une main que je puisse serrer avec confiance
 Mains sur la bouche de l'amour
 Mains sur le coeur sans amour
 Mains au feu de l'amour
 Mains â couper du faux amour
 Mains basses sur l'amour
 Mains mortes ă l'amour
 Mains forcees pour l'amour
 Mains levees sur l'amour
 Mains tenues sur l'amour
 Mains hautes sur l'amour
 Mains tendues vers l'amour
 Mains d'oeuvre d'amour
 Mains hereuses d'amour
 Mains â la pate hors l'amour horribles mains
 Mains liees par l'amour eternellement
 Mains lavees par l'amour par des flots implacables
 Mains â la main c'est l'amour qui rode
 Mains pleines c'est encore l'amour
 Mains armees c'est le veritable amour

Mîini închise
 Mîini netrebnice care țin un toc.,
 O mîina mea, și tu, și tu
 Mîina mea, cu toate liniile pe caTe le ai în palmă (și totuși
 așa este)
 De ce să-ți mîzgălești tainicele linii
 De ce? Mai bine cătușele, mai bine să te tai, mai bine,
 Mai bine.
 Scrie, scrie fiindcă asta e o scrisoare pe care i-o scrii ei și
 acest mijloc impur este un prilej ca s-o atingi,
 Mîini ce ți se-ntind, mîini ce ți se oferă,
 E printre ele o mîină sinceră?
 Nu mai îndrăznesc să string mîinile,
 Mîini mincinoase, mîini trădătoare, mîini pe care vă urăsc,
 Mîini ce spun totul și tremură cînd privești drept în ochi
 Mai e vreo mîină pe care s-o pot strînge cu încredere?
 Mîini pe gura iubită
 Mîini pe inima neiubită
 Mîini la focul iubirii
 Mîini tăiate de neubire
 Mîini netrebnice-n iubire
 Mîini moarte de iubire
 Mîini sugrumate de iubire
 Mîini ridicate asupra iubirii
 Mîini ținute deasupra iubirii
 Mîini cerșind iubire
 Mîini de lucru-n iubire
 Mîini poruncind iubirii
 Mîini fericite de iubire
 Mîini de-ajutor în afara iubirii, groaznice mîini,
 Mîini înlănțuite în veșnică iubire
 Mîini spălate de iubire, de nestăvilite valuri
 Mîină-n mîină, iubirea dă tîrcoale,
 Mîinile pline, tot iubire
 Mîini înarmate, adevărata iubire

Mains de maître mains de l'amour
 Main chaude d'amour
 Main offerte â l'amour
 Main de justice main d'amour
 Main forte â l'amour!
 Mains Mains toutes les mains
 Un homme se noie un main sort des flots
 Un homme s'en va une main s'agite
 Une main se crispe un coeur souffre
 Une main se ferme 6 divine colere
 Une main encore une main
 Une main sur mon epaule
 Qui est-ce?
 Est-ce toi enfin?
 Il fait trop sombre ! quelles tenebres !
 Je ne sais plus â qui sont les mains
 Ce qu'elles veulent
 Ce qu'elles disent
 Les mains sont trompeuses
 Je me souviens encore de mains blanches dans l'obscurite
 etendues sur un table, dans l'attente
 Je me souviens de mains dont l'etreuse m'etait chere
 Et je ne sais plus
 Il y a trop de traîtres trop de menteurs
 Ah meme ma main qui escrit
 Un couteau l une arme ! un outil l
 Tout sauf ecrire.
 Du sang du sang
 Patience ce jour se levera.
 Eglantines fletries parmi les herbiers
 O feuilles jaunes
 Tout craque dans cette chambre
 Gomme dans l'allee nocturne les herbes sous le pied

Miini de stăpîn, miini de iubire
 Mîna fierbinte de iubire
 Mîna întinsă iubirii
 Mîna-a dreptății, mîna-a iubirii
 Mîna-puternică-n iubire!
 Mîini, mîini, toate mîinile.
 Un om se îneacă, o mîna iese din valuri
 Un om pleacă, flutură o mîna
 O mîna se crispează, o inimă suferă
 O mîna strînge pumnul, o, **sfinta** furie
 O mîna, încă o mîna
 O mîna pe umărul meu
 Cine e?
 Ești tu, în sfârșit?
 Întuneric l Ce beznă!
 Nu mai știu ale cui sînt mîinile astea
 Ce voi-
 Ce spun
 Mîinile sunt înșelătoare
 îmi amintesc de mîini albe-n întuneric întinse pe o masă
 așteptînd,
 îmi amintesc de niște mîini a căror căldură mi-era scumpă
 Și nu mai știu
 Sunt prea mulți trădători, prea mulți mincinoși
 O, chiar și mîna aceasta a mea care scie,
 Un cuțit, o armă l o sculă!
 Orice, afară de scris
 Sînge, sînge l
 Răbdare, se va lumina de ziuă!
 Flori de măceș veștejite-n ierbare
 O, frunze galbene
 Totul foșnește în odaia asta
 Ca pe aleea nocturnă, frunzele sub pași

De grandes ailes invisibles immobilisent mes bras et le retentissement d'une mer lointaine parvient jusqu'à moi
Le lit roule jusqu'à l'aube sa bordure d'écume et l'aube ne paraît pas

Ne paraîtra jamais

Verre pile, boiserie pourries, rêves interminables, fleurs fleuries,

Une main se pose à travers les ténèbres toute blanche sur mon front,

Et j'écouterai jusqu'au jour improbable

Voler en se heurtant aux murailles et aux meubles l'oiseau de paradis,

L'oiseau que j'ai enfermé par mégarde

Rien qu'en fermant les yeux.

Jamais l'aube à grands cris bleuisse les lavoirs

L'aube savonneuse trempe dans l'eau des fleuves noirs

L'aube ne moussera sur cette nuit livide

Ni sur nos doigts tremblants ni sur nos verres vides

C'est la nuit sans frontière et fielle des sapins

Qui fait grincer au port la chaîne des grappins

Nuit des nuits sans amour étrangère du rêve

Nuit de sang nuit de feu nuit de guerre sans trêve

Nuit de chemin perdu parmi les escaliers

Et de pieds retombant trop lourds sur les paliers,

Nuit de luxure nuit de chute dans l'abîme

Nuit de chaînes sonnant dans la salle du crime

Nuit de fantômes nus se glissant dans les lits

Nuit de réveil quand les dormeurs sont affaiblis

Sentant rouler du sang sur leur maigre poitrine

Et monter à leurs dents la bave de l'angine

lis caressent dans l'ombre un vampire velu

Et ne distinguent pas si le monstre goulu

N'est pas leur cœur battant sous leurs côtes souillées

Urișe aripi nevăzute îmi prind brațele și vuietul îndepărtat al mării vine până la mine
Patul își rostogolește marginea până-n zori și zorile nu se mai ivesc

Nu se vor ivi niciodată

Sticlă pisată, lambriuri putrede, visuri neîntrerupte, flori veștejite

Prin întuneric o mână foarte albă mi se așează pe frunte

Și voi asculta până-n ziua îndoielnică

Cum zboară lovindu-se de pereți și de mobile pasărea paradisului

Pasărea pe care din greșală-am închis-o

Doar închizându-mi ochii.

Zorile nu vor țîșni strălucitoare în geamuri,

Zorile jilave scame splnzurlnd de ramuri,

Zorile nu vor foșni peste cortina nopții mpale

Nici peste mâinile crispate, nici peste paharele goale;

E-o noapte lungă, fără margini, o noapte smulsă printre alge,

Cînd scîrțlie miorlăitor în port odgoane și catarge,

Noapte a nopților de dor care visul mi-l sugrumă

Noapte de sînge, de foc, de războaie și de ciură,

Noapte cu drumeți pierduți pe rătăcite cărări

Și cu alții oboșiți călcînd rar și greu pe scări,

Noaptea căderii-n prăpăstii, noapte a destrăbălării,

Noapte cu sunet de lanțuri pe sub gangul închisorii,

Noapte-a stafiilor goale ce-n așternut și se bagă,

Noapte de trezie-n care adormiții fără vlagă

Cînd sîngele-n piept le bate ca-ntr-o cutie de oase

Și din gît în cerul gurii urcă balele cleioase,

Cînd mîna desmiardă-n umbră un vampir catifelat

Fără să-și pcată da seama de monstrul ne'ndestulat

Nu-i inima ce le bate pe sub coastele murdare..

Nuit d'échos indistinctă et de braises mouillées
Nuit d'incendies étincelant sur les miroirs
Nuit d'aveugle cherchant des sous dans les tiroirs
Nuit des nuits sans amour, ou les draps se derobent
Ou sur les boulevards sifflent les policiers
O nuit! cruelle nuit ou frissonnent des robes
Oii chuchotent des voix au chevet des malades
Nuit close pour jamais par des verrous d'acier
Nuit 6 nuit solitaire et sans astre et sans rade l
Dans tes yeux, dans ton cœur et dans le ciel aussi
Vois s'étoiler soudain l'univers imprécis
La fissure grandir étroite et lumineuse
Comme si quelque fauve aux griffes paresseuses
Avait étreint la nuit et l'avait déchirée
(Mais la lueur sera **pale** et lente la marée)
Des nervures courir dans le cristal fragile
Des félures mimer des couleuvres agiles
Qui rouleraient et se noueraient dans la lueur
Pale d'une aube étrange. Ainsi lorsque le joueur
Fatigue de tourner les cartes symboliques
Voit le matin cruel éclairer les portiques,
Maintes pensées et maints desirs presque oubliés
Maints éventails fletris tombent sur les paliers.
Tait-toil pose la plume et ferme les oreilles
Aux pas lents et pesants qui montent l'escalier
La nuit déjà pâlit mais cette aube est pareille
A des papillons morts au pied des chandeliers.
Une tempête de fantômes sacrifie
Tes yeux qui les défient aux larmes du désir,
Quant au ciel plus fane qu'une photographie
Use par les regards il n'est qu'un long loisir.

Noapte de jăratec stins și cu voci răătăcitoare,
Noapte plină de incendii oglindite prin odăi,
Noapte-a orbilor ce-și cată gologanii prin sertare,
Noapte-a nopților de dor sfișiate de văpăi,
Cu vardistii fluierînd pe trotuarele-adormite,
O, crudă noapte prin care foșnesc rochi-nfiorate,
Cînd la capul celor bolnavi se vorbește-ncet, în șoapte,
Noapte pe veci încuiată cu zăvoare ferecate,
Noaptea cea mai solitară, fără ceruri înstelate!
În inima, în ochii tăi și-n cerul tău întunecos,
Văd aprinzîndu-se deodată un univers cam nebulos,
Mărindu-se o crăpătură subțire-ntîi și luminoasă,
Ca și cum nu știu ce fiară cu o gheară lenevoasă
A zgîriat fundul nopții ce acuma-i sfișiată
(Dar lumina e firavă și marea prea înceată.)
Cum într-un limpede cristal gonesc subțirile nervuri
Și ca niște iuți șopîrle lunecînd prin crăpături
Pîna ce, rostogolite, se îneacă-n reflectorul
Șters, al zorilor lăptoase, — așa văd cum jucătorul
Obosit să mai încerce cartea ce noroc îi poartă
Vede altă dimineață intrînd prin luminoasa poartă,
Atîtea gînduri și dorințe care erau uitate-aproape
Și-atîtea veștezi evantaie, ca frunzele căzînd pe ape.
Taci! Lasă condeiul, urechea să nu-ți mai tresară
La pașii de pe scară, la mîna de pe clampă,
Noaptea a pălit iar zorile stau gata să răsară
Plutînd în jurul ei ca fluturii de lampă.
Un ultim vîrtej și din el o stafie
Mai zăresc ochii tăi printre lacrimi de dor,
Pe cînd cerul mai veșted ca o fotografie
Uzată de priviri, se-arată-odihnit.

Appelle la sirene et Petoile â grands oris
Si tu ne peux dormir bouche close et mains jointes
Amsl qu'un chevalier de pierre qui sourit
A voir le ciel sans dieux et les enfers sans plainte

O, Revolte!

Strigă-ți sirena și spre steaua ta răcnește
Dacă nu poți dormi tăcut și prins în zale
Precum un cavaler, de pi-atră, ce zîmbește
Spre cerul fără zei și iadul fără jale.

O, Revoltă, deschide-mi tărimurile tale!

10 IUNIE 1936

Au detour du chemin,
Il etendit la main,
Devant le beau matin.

Le ciel etait si clair
Que les nuages dans l'air
Ressemblaient a l'ecume de la mer.

Et la fleur des pommiers
Blanchissait dans les pres
Oii sechait le linge lave.

La source qui chantait,
Chantait la vie qui passait
Au long des pres, au long des haies.

La răscruce-n drumul mare
Și-a-ntins mîna în răcoare
într-a dimineții boare.

Bolta-i limpede, înaltă,
Că norul în ea se scaldă
Și ca spuma-n val tresaltă.

Iar floarea de iasomie
înflorea albă-n cîmpie
Ca tortul nălbit de iie.

Izvorul ce strălucea
Cînta viața ce trecea
Peste cîmp, peste vîlcea,

Et la foret a l'horizon,
Oii verdissait le gazon,
Comme une cloche etait pleine de sons.

La vie etait si belle,
Elle entrait si bien dans ses prunelles,
Dans son coeurs et dans ses oreilles,

Qu'il eclata de rire:
Il rit au monde et aux soupirs
Du vent dans les arbres en fleur.

Il rit â l'odeur de la terre,
Il rit au linge des lavandieres,
Il rit au nuages passant dans l'air.

Comme il riait en haut de la colline,
Parut la fille de belle mine
Qui venait de la maison voisine.

Et la fille rit aussi
Et quand son rire s'evanouit
Les oiseaux chantaient â nouveau.

Elle rit de le voir rire
Et les colombes qui se mirent
Dans les bassins aux calmes eaux

Iar pădurea-n fund de zare
Bătea parcă-n iarba mare
Clopote de sărbătoare.

Și așa de mîndră-i viața,
Parcă-ți spală dimineața
Ochii, sufletul și fața,

Că el rîse-n gura mare
Lumii-ntregi și spre-acea boare
De zefir, prin pomii-n floare.

El zîmbise-așa-n răcoare,
Spre năframele din zare,
Spre norii din bolta mare.

Cum rîdea pe dîmb, deodată
Se ivi o dulce fată
Dintr-o curte-nvecinată.

Copila a rîs și ea,
Și din pom, o turturea
Cînta iar, cînd ea tăcea.

Ea, de risul lui a rîs.
Turturelele s-au pus
In vîrful fîntîinii, sus,

Ecouterent son rire
Dans l'air s'évanouir.

Jamais plus ils ne se revirent.

Elle passa souvent sur le chemin
Ou l'homme tendit la main
A la lumière du matin.

Maintes fois il se souvint d'elle
Et sa mémoire trop fidèle
Se reflétait dans ses prunelles.

Maintes fois elle se souvint de lui
Et dans l'eau profonde du puits
C'est son visage qu'elle revit.

Les ans passerent un à un
En pâlisant comme au matin
Les cartes qu'un joueur tient dans sa main.

Tous deux pourrissent dans la terre,
Mordus par les vers sincères.
La terre emplit leur bouche pour les faire taire

Auzind cum i se pierde
Rîsetu'n văzduhul verde.

De-atunci ei nu se mai văzură.

Ea a trecut de-atâtea ori
Pe unde-acel călător
Întinsese mâna-n zori.

Iară el, de-atunci-nainte,
O avea mereu în minte
Ca aievea, dinainte.

Adesea fata-n gând îl cată,
Ci doar fîntîna-ntunecată
Obrazul lui i-l mai arată.

Trecu al anilor soroc
Precum în zori pălesc pe loc
În palmă, cărțile de joc.

Acum ei putrezesc în tină
Mușcați de sincera vermină.
Le tace gura, de lut plină.

Peut-etre s'appelleraient-ils dans la nuit,
Si la mort n'avait horreur du bruit:
Le chemin reste et le temps fuit.

Mais chaque jour le beau matin
Comme un ceuf tombe dans la main
Du passant sur le chemin.

Chaque jour le ciel et si clair
Que les nuages dans l'air
Sont comme l'ecume sur la mer.

Morts! Epaves sombres dans la terre,
Nous ignorons vos miseres
Chantees par les solitaires.

Nous nageons, nous vivons,
Dans l'air pur de chaque saison.
La vie est belle et l'air est bon.

S-ar mai striga, prin noaptea neagră
Dar morții nu-i e larma dragă
Doar drumul stă și timpu-aleargă—

Ci, zilnic, dimineața clară
Ca ou-n palmă-i se pogoară
Oricui străbate drumul iară.

Și-i zilnic bolta străvezie
Că norii-n aer par să fie
Pe-o mare, spumă colilie.

O, morți! epave de țărîna,
Știm noi ce-amaruri vă adună
Vreun singuratic cînd le-ngîină?

Plutind noi trecem prin lumină
Ca printr-a anului grădină.
Frumoasă-i viața și senină.

Arthur Rimbaud
(1854-1891)

La 1878, adică la 19 ani, Arthur Rimbaud era un poet consumat, dezabuzat de poezie, care vestise lumii „nu numai jurământul tăcerii, dar și pocăința de a fi vorbit. Și acest act, orgoliu sau sacrificiu, dispreț sau pudoare, nu întrece oare și mai mult în frumusețe minunea tiranică a operei sale în care se sfișie o inimă uriașă ce ne tulbură pînă-n viscere pentru ca să ne arunce într-o lume strălucitoare?”

Stilul acesta, cam pompier, cam adjectival și cam umflat al lui Paterne Berrichon, unul din catolicii care-au ostenit o dată cu Paul Claudel să-l prezinte cu orice preț pe Rimbaud ca pe un credincios pocăit, nu poate să acopere cu totul adevărul.

Căci Rimbaud n-a renunțat la poezie nici din sacrificiu, nici din pocăință, ci fiindcă a vrut să trăiască la aceeași tensiune și a simțit că poezia nu se răscumpără decât cu viața. Echivalentul și izvorul ci e viața, în înțelesul cel mai material, mai direct, mai concret, mai brutal și necruțător. Și după o poezie cât se poate de directă (n-am priceput niciodată de ce e rînduit Rimbaud printre simbolisti, dacă nu cumva lucrul se explică doar prin suficiența criticii de a se servi de tipare dinainte hotărîte), poetul avea să intre în viața cea mai directă. Viața de afaceri, de negustor, și încă negustor colonial cum a fost el, neguțtor de fildeş și de aur în Etiopia, — viața reală

adică, ba încă de un realism foarte istoric: imperialismul colonial francez.

Fiindcă nimic nu întrece tăria visului decât realitatea însăși. Și pe de altă parte, nimic nu-l întreține mai trainic. Iar poezia omului de acțiune e una nescrisă în conturi și registre: e aceea care dă de mîncare, care pune-n mișcare oamenii, animalele, pasiunile și motoarele, care-l împinge să alerge, să care, să se preschimbe, ca seva din pămînt în clorofilă.

Pe poezia asta, netipărită-n nici o stanță, și-a schimbat Arthur Rimbaud poezia scrisă între cincisprezece și nouăsprezece ani. Dar în aceasta din urmă cuprindea, ca o presimțire, și cea dinții. Era-ntr-însa o privire crudă, violentă și dezgolită asupra vieții, ca a unui om care-și încearcă pînă la ultima limită puterile înainte de a porni la treabă. Căci versul lui, așa cum singur a mărturisit-o, nu-i mai însoțește acțiunea, ci i-o premerge. Acesta câtă să fie și înțelesul poeziei moderne: să conducă și să prevestească viața. Sau, dacă nu, să se contopească în viață, să fie una cu ea, una din treptele de creștere și împlinire a omului, ca tot ce însemnează-n efortul lui creație, exprimare de sine prin faptă. Și fiindcă a înțeles acest lucru încă de acum nouăzeci de ani, Arthur Rimbaud e și unul din marii poeți contemporani.

Poemul ce urmează, „splendidă și furioasă apostrofă adresată de Rimbaud conservatorilor la rentoarcerea lor în Paris după victoria armatelor de la Versailles asupra comunarșilor”, cuprinde mai multe variante, el fiind retranscris din memorie de către Verlaine căruia i l-a trimis în august 1871. De aceea, pe Ungă traducerea foarte liberă se adaugă și deosebiriile dintre cele două ediții consultate: Mercure de France și N.R.F. — Bibi. de la Pleiade.

Bibliografie:

Oeuvres de Artur Rimbaud, cu o prefață de Paul Claudel, ed. Mercure de France, 1939.
Oeuvres complètes, Bibliollièque de la Pleiade, N.R.F. 1955.

PARIS SE REPEUPLE

O lâches, la voilà! Degorgez dans les gares!
Le soleil essuya de ses poumons ardents
Les boulevards qu'un soir comblerent les Barbares.
Voilà la Cite sainte, assise â l'occident!

Allez! on previndra les reflux d'incendie,
Voilà les quais, voilà les boulevards, voilà
Les maisons sur l'azur leger qui s'irradie
Et qu'un soir la rougeur des bombes ebranlal

Gachez les palais morts dans des niches de planches!
L'ancien jour effare rafraîchit vos regards.
Voici le troupeau roux des tordeuses de hanches:
Soyez fous, vous serez droles, etant hagards!

Tas de chiennes en rut mangeant des cataplasmes,
Le cri des maisons d'or vous reclame! Volez,
Mangez! Voici la nuit de joie aux profonds spasmes
Qui descend dans la rue: 6 buveurs desoles,

PARISUL SE REPOPULEAZĂ

O, lașilor, priviți-1! Deșertați-vă-n gară!
Soarele i-a zvîntat, dogorindu-1 de sus,
Străzile năpădite de Barbari într-o seară.
Iată Cetatea sfînta, străjuind în apus!

Puteți veni, incendiul n-o să mai izbucnească!
Iată-i largile cheiuri, bulevardele-ntinse,
Casele țuguiate pe sub bolta cerească
Zgîlțîită-ntr-o seară de bombele aprinse!

Iar moartele palate căptușiți-le-n scînduri!
După zile de groază, mai clari ochi veți roti.
Iată roșcata haită răsucindu-se-n șolduri:
Căpiați! Căci năuci, mai caraghioși veți fi!

Haită de javre-n dîrdori ce lingeți oblojeli,
Glasul casei de bani vă cheamă! Hai, furați,
Mîncăți! Orgisiace nopți cu-adînci tăvăleli
Se lasă iar pe stradă, o, bețivi dezolați,

Buvez! Quand la lumiere arrive intense et folle,
Fouillant à vos cotes les luxes ruisselants,
Vous n'allez pas baver, sans geste, sans parole,
Dans vos verres, les yeux perdus aux lointains blancs?

Avalez, pour la Reine aux fesses cascadantes!
Ecoutez Taction des stupides hoquets
Dechirants! Ecoutez sauter aux nuits ardentes
Les idiots râleux, vieillards, pantins, laquais!

O coeurs de salete, bouches epouvantables,
Fonctionnez plus fort, bouches de puanteurs!
Un vin pour ces torpeurs ignobles, sur ces tables...
Vos ventres sont fondus de honte, 6 Vainqueurs!

Ouvrez votre narine aux superbes nausees!
Trempez de poisons forts les cordes de vos cous!
Sur vos nuques d'enfants baissant ses mains croisees
Le Poete vous dit: „0 laches, soyez fous!”

Parce que vous fouillez le ventre de la Femme,
Vous craignez d'elle encore une convulsion
Qui crie, asphyxiant votre nichee infame
Sur sa poitrine, en une horrible pression?

Syphilitiques, fous, rois, pantins, ventriloques,
Qu'est-ce que **9a** peut faire à la putain Paris,
Vos âmes et vos corps, vos poisons et vos loques?
Elle se secouera de vous, hargneux pourris!

Beți, căci lumina tare țîșnește în văpăi
Și fluvii de belșug stîrnește lingă voi;
Vă lasă gura bale ca la niște potăi
Pe buza de pahar, cu ochii-n zare, goi!

Indopați-vă-n cinstea Doamnei cu buci lăsate!
Auzi-i cum gîfîie-n somn, ca mișeii,
Cum horcăie, cum saltă prin nopți incendiate,
Neghiobi, sforăitori, ramoliții, lacheii!

O, suflete mîrșave, obraji ca niște fese,
Morfoliți și mai tare, cu boturi de jivine!
Pe toropeala asta, turnați vinul la mese,
Vitejilor, cu burta topită de rușine!

Să v-adulmece rîtul minunatele grețuri,
Otrăvuri cît mai tari pe gît să deșertați,
Pe ceafa dolofană pogoară mîini din cețuri
Poetul, cînd vă spune: „Lașilor, căpiați!”

Insă cum scormoniți și-n vintre de Muieră,
Vi-i teamă că zvicnind sub voi într-un oftat,
Vă-nnăbușe culcușul cu-n țipăt de plăcere
Cînd sînul i-l striviți, grei ca un mal surpat?

ft<jii—

Sifilitici, nebuni,/păiațe, ventriloși,
Parisului, o tîrfă, ce-i mai pasă de voi?
De-al vostru trup și suflet, borțoși și slăbănogi,
S-o scutura de toate cîndva, ca de gunoi!

Et quand vous serez bas, geignant sur vos entrailles,
Les flancs morts, réclamant votre argent, eperdus,
La rouge courtirfane aux seins gros de batailles,
Loin de votre stupeur tordra ses poings ardus!

Quand tes pieds ont danse si fort dans les coleres,
Paris I quand tu recus tant de coups de couteau,
Quand tu gis, retenant dans tes prunelles claires
Un peu de la bonte du fauve renouveau,

O cite douloureuse, 6 cite quasi morte,
La tete et les deux seins jetes vers l'Avenir
Ouvrant sur ta pâleurs ses milliards de portes,
Cite que le Passe sombre pourrait benir,

Corps remagnetise pour les enormes peines,
Tu rebois done la vie effroyable! tu sens
Soudre le flux des vers livides en tes veines
Et sur ton clair amour roder les doigts glacants!

Et ce n'est pas mauvais. Les vers, les vers livides,
Ne generont pas plus ton souffle de Progres
Que les Stryx n'eteignaient l'ceil des Cariatides
Ou des pleurs d'or astral tombaient des blues degres.

Quoique ce soit affreux de te revoir couverte
Ainsi; quoiqu'on n'ait fait jamais d'une cite
Ulcere plus puant *k* la Nature verte,
Le Poete te dit: „Splendide est ta beaute!"

Iar când vă-ți năruî, seîncind în măruntaie,
Frînți, jelindu-vă banii ca niște cerșetori,
Tîrfa cea roșcovană cu sîni grei de bătaie,
Va răsuci spre voi pumni amenințători!

Cînd tălpile-ți jucară de furii să s-aprindă,
Parisul meu! și-atîtea cuțite te-njunghiară,
Cînd zaci, dar ochii limpezi în fund îți mai oglindă
Ceva din frăgezimea de renăscută fiară,

Cetate a durerii care te scoli din morți,
Cînd pieptul tău și fruntea spre Viitor s-avîntă
Spre chipul tău de ceară deschizînd mii de porți,
Cînd pînă și Trecutul trist bine-te-cuvîntă,

Cu trupul tău călit ca să ridici și munți,
Bei iar cumplita viață! cînd simți prin mădulare
Cum mișună spre tine, moi, viermii albi, mărunți,
Și degete de gheață iubirii-ți dau tîrcoale?

Dar ție tot nu-ți pasă! Nici viermii rozători
N-au să-ți mai stăvilească elanul în progres
Cum nu stinge nici noaptea ochii tăi arzători,
Nici lacrima de aur clipind din ceruri des.

Oricît ar fi de groaznic vîzînd ce năpădită
Și roasă ești, așa cum n-a fost altă cetate,
O bubă cu puroaie-n Natura înverzită,
Poetul spune: „Tu ești mai mîndră între toate!"

L'orage te sacra supreme poesie;
L'immense remuement des forces te secourt;
Ton ceuvre bout, la mort gronde, Cite choisie!
Amasse les strideurs au cceur du clairon sourd.

Le Poete prendra le sanglot des Infâmes,
La haine des Forcats, la clameur des Maudits,
Et ses rayons d'amour flagelleront les Femmes,
Ses strophes bondiront: Voilâ! voilâ! bandits!

— Societe, tout est retabli: les orgies
Pleurent leur ancien rale aux anciens lupanars:
Et les gaz en delire, aux murailles rougies,
Flambent sinistrement vers les azurs blafards!

Mai 1871

Furtuna-ți dărui suprema poezie;
Un freamăt uriaș de forță te străbate,
Moare în tine Moartea, Cetate dintr-o mie!
Țipătul să ți-l strîngi în trîmbițe-nfundate.

Poetul va culege plînsul celor mișei,
Ura celor închiși, jalea celor huliți,
Iubirea lui de flăcări va arde în femei
Iar stihul va sălta: „Uitați-vă! bandiți!”

— Societate, totul e-n regulă: orgia
Mai horeăie agonic prin fostele bordeluri,
Un felinar, pe ziduri jucîndu-și agonia,
Pîlpîie stins la zarea cu vinete perdeluri.

Mat WI

,
•
I
fi
1

Louis Aragon

(1899)

Dacă nu ne-ar fi surprins recent întrebarea unei studente, destul de bine informată de obicei, n-am fi socotit necesar să stăruim aici în prezentarea celui mai popular poet al Franței contemporane.

Fiindcă la ora actuală, Aragon este unul din cei mai cunoscuți și reprezentativi poeți ai Franței. Cumnat cu Maiacovski — soția lui, Elsa Triolet, e sora fostei neveste a marelui poet sovietic — Aragon reprezintă steagul cel mai combativ al poeziei rezistenței.

Poet militant încă de pe când publica, alături de Andre Breton, poeme, manifeste și eseuri, scindînd apoi mișcarea suprarrealistă tocmai când ea devenea ceea ce detesta mai mult: literatură, — pentru ca să slujească cu scrisul lui vieții și revoluției, Louis Aragon este, din 1933, figura proeminentă în lirica „stingii” franceze.

Talentul lui, pe care nu-l umbrește uneori decît o prea lucidă inteligență, acea „volonté de prouver”, cum o numește Malraux, și care se face simțită sub travaliul artistic — are însă o calitate care n-a mai răsunit de multă vreme în versul francez modern: suflul profund și amplu, hugolian, pe care-l remarcăm și la Robert Desnos, respirația mării poezii de dragoste, de revoltă, de bucurie și de luptă. Fiindcă Aragon e mai

ca seamă aceasta: o natura poetică, uft spirit bătios și larg cuprinzător, călăuzit de un ideal omenesc, terestru, căruia verbul lui ti dă aripi și avlnt. Poet „în serviciul comandat”, el a știut să-i dea acestui serviciu aripile poeziei, încununind și înnobilind prin laurii ei actul politic, acordându-i acestuia o recunoaștere și o consacrare care-l trec în istoria spiritului.

Rezistența i-a deschis lui Aragon izvoare noi, dându-i prilejul să cunune cu meșteșug și talent tradiția sufletului francez, a menestrelilor și a Cavalerilor Mesei Rotunde, cu spiritul modern al poeziei franceze, trecută prin experiențe a-fîtte avansate, de la Mallarme și Valery pînă la suprarealiști, — și izbutind fără pereche.

Gabriel Peri, de care e vorba în Legenda lui Gabriel Peri, a fost unul din fruntașii intelectuali ai Partidului Comunist Francez, o figură într-adevăr legendară, luptător în rezistență, pe care hitleriștii l-au executat după ce n-au reușit — cu toate mijloacele de persuasiune și tortură — să-l facă să-și trădeze patria și tovarășii. În scrisoarea de adio, pe care a lăsat-o în prezîua executării lui, la 15 decembrie 1941, Gabriel Peri spunea:

„Să știe prietenii mei că am rămas credincios idealului vieții mele; să știe compatrioții mei că eu mă duc la moarte ca să trăiască Franța.

„îmi fac pentru cea din urmă oară examenul de conștiință. E pozitiv. Dac'ar fi să-mi reîncep de la capăt viața, aș merge pe același drum. Cred într-una, și-n noaptea asta, că scumpul meu Paul Vaillant-Couturier avea dreptate cînd spunea: «comunismul este tinerețea lumii» și că «el pregătește zilele de mîine pline de cîntec». Eu voi pregăti în curînd «zilele viitoare pline de cîntec». Mă simt tare ca să înfrunt moartea. Adio și trăiască Franța.”

Și dacă hitleriștii l-au omorît fără urmă pe autorul acestei scrisori, poetul și camaradul lui, Louis Aragon, l-a trecut în legendă.

După cum, pe vrăjitorul Merlin, din primul poem, l-a scos din legenda Cavalerilor Mesei Rotunde, pentru ca să-l facă viu și prezent în lupta rezistenței franceze căreia Louis Aragon nu i-a fost doar un strălucit cîntăreț, dar și un vrednic soldat.

Bibliografie:

Broceliande, ed. Cahiers du Rhone; Servitude et Grandeur des Français, ed. Gallimard,

DE L'ARBRE OU CE N'EST PAS MERLIN
QUI EST PRISONNIER

Le temps torride etreint l'arbre etrangement triste
Tord ses bras vegetaux au dessus de l'etang
Et des chaînes d'oiseaux chargent ce chene-Ghrist

L'enchanteur n'en est plus l'invisible habitant
Et si ce n'est Merlin qui s'est pris â son piege
Qui demeure captif dans le bois palpitant

Sous un ciel sans merci, quand le lierre l'assiege
Quel espoir coule encore aux blessures du tronc
Qui gemit sous l'ecorce une plainte de liege

Il erre par ici d'atroces bucherons
Il est sous le couvert des haches toujours pretes
Ah sera-t-il trop tard quand nous reconnaîtrons

DESPRE UN POM ÎN CARE NU-I PRINS
ZĂLOG MERLIN

Dogoarea-l bate-n creștet dintr-un aprins tavan,
Crângi, răsucite brațe, spre lac cerșesc răcoare,
Iar păsări lanț atîrnă de-acest Cristos-tufan

În care se-nfiripă din basme-o arătare.
Căci de n-o fi Merlin care pică-n capacană,
Ce inimă zvîcnește sub osul de lemn tare,

Sub iedera tîrîță spre-a cerului poiană,
Ce nădejdi curg din rana tulpinei, ce fiori,
Și cine se jelește sub coaja lui bălană?

Cutreieră pe-aici pîndari spăimîntători,
Așteaptă în bordeie săcurea pregătită;
O, de-ar veni mai grabnic acele albe zori

Le martyre secret dans la mort indiscrete
Et notre propre chair et notre propre sang
Pour jeter au bourreau le grand cri qui l'arrete

Lire lorsque la nuit sur la foret descend
L'INRI d'une defaite â son front de ramures
Et l'arbre porte alors l'ecriteau du croissant

Ecoutez! L'ombre dit des noms comme des mures
Noirs mais entre nos dents de vrais soleils fondants
Chacun d'eux qu'on taisait l'avenir le murmure

Ghacun d'eux â l'appel de France repondant
Chacun d'eux a l'accent qu'il faut au sacrifice
La gloire n'eut jamais autant de pretendants

L'etoile luit plus haut que les feux d'artifice
O Mere c'est en vain lorsque le cceur te fend
Qu'on voudrait te cacher le compte de tes fils

Chacun d'eux dans la terre ou dans l'arbre etouffant
C'est en vain qu'on voudrait te cacher sa torture
Tu sais qu'on l'a tue car il est ton enfant

Et qu'il ne revient plus se pendre â ta ceinture
C'est en vain qu'on voudrait te dire qu'ils ne sont
Que les petits d'une autre ou nes contre nature

Cînd vom ști prețul jertfei din moartea crud primită
Și cînd plătind cu carnea și cu al nostru sânge
Vom priponi călăul cu rnîna-ncremenită,

Făcîndu-l să citească-n amurgul care plînge
Pe crestele pădurii, al răzbunării ceas,
Cînd cornul lunii galben, în virf de ram se fringe.

Ascultați cum rostește al umbrei magic glas
Nume negre ca mura, ce pentru noi sînt soare,
Pînă ieri tănuite, sporite pas cu pas.

Au răspuns toți odată — și neșovăitori
S-au jertfit auzind a Franciei chemare:
Niciînd n-a avut țara mai aprigi slujitori.

Dar peste ruguri, steaua și mai înalt răsare.
Degeaba-i tăinui mumei răpușii ei feciori,
Cînd inima se strînge de dor și de lingoare!

Peste țărîna lor cresc pomii foșnitori,
Sub scoarță tot ei sînt — și-am încerca-n zadar
Să-ți mai ascundem moartea și-ai chinului fiori:

Niciînd n-au să mai vină spre tine, zîmbitori!
Zadarnic glas de viperi și-ar spune că nu sînt
Decît copiii mașteri ai alteia, din flori,

Des bâtards eux que tu bercas de tes chansons
Eux qui trouvaient pour toi le ciel pas assez ample
Dont le dernier regard brilla de ta leçon

Pareils à ceux jadis à qui Ton fit des temples
Pareils à ceux naguère aux monuments inscrits
Eux qui nourris de toi sont morts à ton exemple

Et n'on rien regrette le jour qu'ils ont péri
Puisqu'ils dirent ton nom sous la grele des balles
Préférant de mourir que vive la patrie

Ah combien de Merlins sous ces pierres tombales
Et tous les arbres sont des arbres enchantés
Tout à l'heure vous les verrez bien quand le bal

S'ouvrira quand brisant le cœur du bel été
L'étoile neigera le long des paraboles
Orage des héros orage souhaite

Grande nuit en plein jour cymbales des symboles
Se déchire la fleur pour que naisse le fruit
Le ciel éclatera d'un bruit de carambole

Et l'homme sortira de l'écorce à ce bruit.

Când tu i-ai legănat ca spicele în vânt
Pe ei, care-ți rîvneau și ceruri mai înalte,
Și într-al căror ochi ardea al tău cuvînt,

Asemenea acelor căzuți prin timpuri alte,
Zidiți în monumente, slăviți în catedrale,
Prin moartea lor, fac viața în tine să tresalte.

Ei au căzut tăcuți, senini și fără jale,
Sub grindina de gloanțe, pe buze cu-al tău nume,
Și prețul vieții lor e-al nemuririi tale,

O, cîți Merlini nu zac sub pietre sepulcrale!
Iar acești pomi, cu toții, sînt arborii vrăjiți
Ce-i veți vedea îndată cum o pornesc de vale

Spre marea sărbătoare, în iulie gătiți
Și stelele vor ninge strălucitoare stoluri
Cînd vor porni eroii-n furtună despletți,

Miezul nopții-n nămiezi, țimbale de simboluri
cu fi_o_a_r_e a scuturată ca rodul greu să crească,
c_e_r_e_i catapeteasma și-o va plesni prin goluri

o_l_n < j_o_n_e_i_p_r_m_s_z_ălog, din trunchi o să țîșnească.

LEGENDE DU GABRIEL PÉRJ

C'est au cimetiere d'Ivry
Qu'au fond de la fosse commune
Dans l'anonyme nuit sans lune
Repose Gabriel Peri

Pourtant le martyr dans sa tombe
Trouble encore ses assassins
Miracle se peut aux lieux saints
Ou les larmes du peuple tombent.

Dans le cimetiere d'Ivry
Ils croient sous d'autres victimes
Le crime conjurant le crime
Etouffer Gabriel Peri

Le bourreau se sent malhabile
Devant une tache de sang
Pour en ecarter les passants
Ils ont mis des garde-mobiles.

LEGENDA LUI GABRIEL PERI

În cimitirul din Ivry
Zvîrlit în groapa cea comuna,
În noaptea neagră, fără lună,
Doarme-n veci Gabriel Peri.

Dar un martir, și adormit,
Pe ucigași îi îngrozește:
Ca-n loc sfințit minunea crește
Unde poporul a bocit.

În cimitirul din Ivry,
Credeau că sub alți morți pitiță,
Crima prin crime-ar fi gonită
Și uitat Gabriel Peri.

Călăul este stingherit
În fața petelor de sânge
Și cercînd lumea s-o alunge.
Drumul cu străji l-a împînzit.

Dans le cimetiere d'Ivry
La douleur viendra les mains vides
Ainsi nos maîtres en decident
Par peur de Gabriel Peri.

L'ombre est toujours accusatrice
Oii dorment des morts fabuleux
Ici des hortensias bleus
Inexplicablement fleurissent.

Dans le cimetiere d'Ivry
Dont on a beau fermer les portes
Quelqu'un chaque nuit les apporte
Et fleurit Gabriel Peri.

Un peu de ciel sur le silence
Le soleil est beau quand il pleut
Le souvenir a les yeux bleus
Â qui mourut par violence.

Dans le cimetiere d'Ivry
Les bouquets lourds de nos malheurs
Ont les plus legeres couleurs
Pour plaire â Gabriel Peri.

Ah dans leurs petales renaissent
Le pays clair ou il est ne
Et la mer Mediterranee
Et le Toulon de sa jeunesse.

în cimitirul din Ivry
îl vor jeli cu mâna goală,
Și-or fi spus ei cu socoteală,
De frica lui Gabriel Peri.

Dar umbra-i o amenințare
Oriunde zac morți de poveste;
Aici, nălțînd albastre creste,
Florile cresc de sărbătoare.

în cimitirul din Ivry
Cu porți zadarnic ferecate,
Cine le face-n orice noapte
De înfloresc peste Peri?

Un strop de cer peste tăcere;
Soarele-i trist în miezul firii
Albaștri-s ochii amintirii
Celor răpuși prin grea durere.

în cimitirul din Ivry,
Buketul lacrimilor noastre
Are culorile albastre
Pe gustul lui Gabriel Peri

în floarea lor e taina vieții:
Țara senină ce-i fu mamă,
Cu marea ei Mediterană
Și cu Toulonul tinereții.

Dans le cimetiere d'Ivry
Les bouquets disent cet amour
Engendre dans le petit jour
Ou perit Gabriel Peri.

Redoutez les morts exemplaires
Tyrans qui massacrez en vain
Elles sont un terrible vin
Pour un peuple et pour sa colere.

Dans le cimetiere d'Ivry
Quoi qu'on fasse et quoi qu'on efface
Le vent qui passe aux gens qui passent
Dit un nom: Gabriel Peri.

Vous souvient-il o fuisseurs
Comme il chantait dans le matin
Allez c'est un feu mal eteint
Il couve ici mais brule ailleurs.

Dans le cimetiere d'Ivry
Il chante encore, il chante encore
Il y aura d'autres aurores
Et d'autres Gabriel Peri.

La lumiere aujourd'hui comme hier
C'est qui la porte que l'on tue
Et les, porteurs se substituent
Mais rien n'altere la lumiere.

In cimitirul din Ivry
Șoptesc buchetele de flori
De dragostea născută-n zori
Cînd pieri Gabriel Peri.

De-astfel de morți, teamă vă fie,
Tirani, ce masacrați zadarnic !
Căci ele sînt legămînt trainic
Pentru-n popor și-a lui mînie.

In cimitirul din Ivry
Orice urzeli de ați petrece
Celor ce trec, vîntul ce trece
Le spune: Gabriel Peri!

Vă amintiți, voi, cu securea,
Cîntecul lui de neînvins?
Degeaba! Focul nu l-ați stins:
Mocnește-aici, dar arde-aiurea!

în cimitirul din Ivry
El cîntă-ntr-una, cîntă încă!
Nasc alte zori din noapte-adîncă
Și alți mulți Gabriel Peri.

Lumina, cît o fi mai vie,
Pîndită-i pas cu pas de moarte,
Dar o duc alții mai departe,
Nimic nu-i scade din tărie.

Dans le cimetiere d'Ivry
Sous la terre d'indifference
Il bat encore pour la France
Le coeur de Gabriel Peri.

In cimitirul din Ivry
Sub lutul mut ca și speranța,
Bate într-una pentru Franța
Inima lui Gabriel Peri.

DE LA FAUSSE PLUIE QUI TOMBA
SUR UNE VILLE DE PIERRE
NON LOIN DE BROCELIANDE

Voici le nuage a crie Tentant qui tenait un cygne de cel-
luloid sur son coeur,
Voici le nuage ont repete les femmes au plus bleu du lavoir
Voici le nuage et les cornettes des religieuses dans l'hospice
Ont tourne vers les fenetres de feu leur espoir d'oiseaux
migrateurs
Les hommes sont sortis des petits bars d'ombre oii blemis-
sent les breuvages
Avec leurs souliers trop beaux pour l'epoque et leurs in-
signes noirs
Et dans les ruelles oii Todeur violente sevit toute une mar-
maille jouant avec des betes amaigries
A regarde du cote des toits sans rien voir encore et glapi
Voici le nuage !

Il arrivait de Thorizont fatigue comme un ceil d'insomnie,
Il arrivait pas plus gros qu'une mouche
Il arrivait comme un pate d'encre une image de la persis-
tance retinienne sous les paupieres
Un avion de tourisme un samedi soir des romans d'anticipa-
tion.

DESPRE PLOAIA NEPLOAIE CARE
A CĂZUT PESTE UN TIRG DE PIATRĂ
NU DEPARTE DE BROSELIANDA

Uite un nor! țipă copilul cu lebăda de gumă-n brațe,
Uite norul! țipă și femeile albe de clăbuc pe față,
Uite norul! și aripile din capul surorilor de caritate-n dor-
mitoare,
și-au legănat peste ferestre nădejtile albe, de pasări călă-
toare;
Bărbații au ieșit din crîșmele-obscuru unde rachiul bate-n
rugină,
cu ghetele prea lustruite sub întunecata lumină,
iar plozii pe ulițe-mpuțite, unde se hîrjoneau cu niște po-
tăi jigărite,
toți au cătat spre-acoperișuri fără să vadă nimic și au
schelălăit îngrozitor:

Uite ce nor!

Sosea din zarea obosită ca ochiul pustiit de vise,
nițel mai mare ca o muscă și cu un bîzîit aton;
creștea ca pata de cerneală sub pleoape cînd le ții închise,
ca avionul de turism dintr-un roman foileton.

Il arrivait sur nous à la façon des anaglyphes
Il arrivait le nuage il arrive comme une mouche énorme
avec un bruit d'acier
Il arrive avec des ciseaux aiguises plein nos oreilles
Des cris de remouleurs dans un matin d'enfance
Le ciel tout entier grince des dents.

Quelle sorte de pluie est-ce donc que ce nuage apporte
Imprudemment appelle quelle sorte de pluie
Déjà le visage de l'été se dérobe à la souffrance des regards
Déjà l'immense pays couleurs de seigle perd sa lumière tra-
quee
Quelle sorte de pluie est-ce donc qui semble annoncer les
lepreux avec la crecelle
La terre craque et l'arbre sèche frémit
La grêle la grêle la grêle. Ah, malheur
Sur les graines la leur la moisson les vitres les voiles
les promeneurs égares
Il pleut des diamants taillés des javelots des malédictions.

Des bêtes aux articulations soignées
Des dragons maigres affames de pâtures
Des monstres hybrides à cheval sur le fer et la mécanique"
de l'homme
Des animaux faits de rumeur et de dévastation
Dont le nom simple à cette minute échappe à ceux qu'ils
tuent
Avec de grands yeux bleus dans leurs ailes vertes afin de
tromper le ciel

sosea sub cerul galben de praf, ca pe ecran o siluetă vâ-
zută-n cinematograf.
Acum norul s-a mai apropiat nițel și zbîrnîie — o uriașă
muscă de oțel,
joacă-n ochi ca o flacăra de chibrit, vuieste-n urechi ca
foarfecă la ascuțit,
ca tocilarul de-altădată, cu gresia lui de zimți,
și tot cerul scrișnește din dinți.

Ce fel de ploaie aduce norul acesta în galop,
strigat de-atâtea guri, ce ploaie, ce potop?
Iată că-n fața suferinței din priviri, anotimpul își ascunde
obrazul de vară,
iată lumina gonită piere din țara de seară!
Ce potop vine cu norii cei groși, de parcă vestește o morișcă
sosirea unor leproși?
Pîrîie pămîntul, arșarul uscat a gemut,
grindina, grindina! Ceas rău s-a abătut
peste flori, peste lauri, peste perdele și geamuri,
peste călătorii rătăciți pe ulițe,
plouă cu blesteme diamante ascuțite ca niște sulite.

Lighioane lustruite la fiece încheietură,
balauri costelivi înfomețați de pășuni,
ciudate vietăți călări pe fier și pe ură,
Uriași urlători, uriași-căpcăuni:
cei omorîți de ei, le-au uitat și numele și chinul!
Ce ochi mari și vineți, ca să fie una cu seninul,
ce ochi mari pe arpile verzi și-au înfipit!

Sauterelles voilà comment on les appelait en Egypte
Ce sont des sauterelles qui s'abbattent epouvantablement
sur nous
Et la chair se dechire aux enchevetrements des ailes
Le chant de l'elytre annonce au tonnerre qu'il est bien
arrive
D'autres d'autres au craquement des os dans les croisees
A l'ecrabouillement des crânes dans le petrin des poutres
Qui c'est la grele et les magiciens sur la montagne
Seront echappes pour avoir appele le fleau.

Ou l'homme avait fait sa demeure et la douceur de sa vie
Oii se balançait le hamac des jours et chantait sur le feu
la bouilloire
Ou les fleurs peintes faisaient aux murs le vertige des re-
veries
Oii se bercait l'enfant d'avenir et de memoire
Il y a la grele il y a le grain du vent vert il y a la griffe la-
bourante
Il y a le grincement du meurtre et la grimace du martyr
Et le greement de la ville se desagrege et la pierre a crie
grace

Grele grace
Et la grele a ri de toutes ses dents de grele
De toutes ses dents de grele a mordu le bonheur â pleins
dents
Releve sa gueule de grele avec l'espoir broye dans les dents
Secoue ses cheveux de grele au-dessus du grabat grondant
Creuse la terre de ses mains de grele pour en tirer les morts
qui dorment dedans
Et comme un edredon qu'un chat lacere
Fait de l'homme une dispersions de plumes sur son coeur
arrache,

Lăcuste, lăcuste, așa se chemau în Egipt.
Groaznice lăcuste s-au abătut pe noi!
Carnea sfîșiată ca niște steaguri flutură,
în tunete mugesc cirezile de boi,
casele pocnesc ca de ghizduri o ciutură,
ca țestele zdrobite în cercul de noroi.
Da, grindina ne bate și vracii cocoțați pe creste de cetățî;
cei care-au chemat plaga, vor fi tăiați bucăți.

Unde și-a durat omul cămin în pașnic loc,
de unde a scos apă și unde-a făcut foc,
unde-nflorea cu visul o tufă pe răzor,
unde-și legăna pruncul între nădejdi și dor,
acolo-i grindina, ritul furtunii, gheara cea neagră a spurcă-
ciunii,
acolo-i al morții scrișnet, al chinului rînjēt,
schelăria tîrgului se prăbușește și piatra îndurare cerșește:
Grindină, îndurare! Indură-te, grindină!
Și grindina a rîs cu dinții ei de lindină,
cu toți dinții ei de grindină a mușcat norocul cu gura plină,
și-a scuturat părul de lături, rînjind peste dărîmături,
cu gheara de grindină a scuturat pămîntul și l-a rupt, ca să-i
smulgă pe cei ce dormeau dedesubt,
și ca o pernă sfîșiată de-o pisică,
a lăsat o mîr.â de fulgi din omul în care gheara și-a înfipt.

Qui parlait de grele tout à l'heure
La grele n'a pas cette couleur.

Je vous dis qu'en Egypte on appelait cela des sauterelles.

Gine-a pomenit de-ale grindinei flori?
Nici grindina nu are asemenea culori.

Vă spun că astea se chemau lăcuste-în Egipt...

Stefan George
(1868-1934)

Poate că, afară de Hugo von Hofmannsthal, e cel mai francez dintre poeții germani moderni. E adevărat că rigoarea formei l-ar apropia mai ales de Mallarme și de Valcry, adică de reprezentanții unei ordine mai puțin specifică lirismului cât filozofiei carteziene.

N-are-a-face! Stefan George e desigur dintr-aceeaș familie de spirit, iar acuza pe care un estetik și un germanist de aleasă formație ca Edgar Papu i-o aduce sub cuvânt că Stefan George ar fi plecat în poezia lui de la formă spre conținut, poate părea cel puțin surprinzătoare, când știut e că-n dialectica suprastructurilor — și încă într-aceea a artei — forma e conținutul însuși, că una îl determină și-l sfârșește pe celălalt care, nemănișt, nu e mai puțin prezent, fie și-n stare latentă; dar și conducându-ne de canoanele simple ale categoriilor de seminar, și încă e evidentă aversiunea acestui poet catolic, a acestui profet și animator, a acestui vates regenerat prin cea mai înaltă dintre arte, față de fondul, de substanța, de „conținutul” barbar pe care-l biciuiește-n versurile sale; căci aversiunea față de un anumit conținut, presupune detectarea și cunoașterea (sau măcar intuirea) lui prealabilă; și încă e evidentă aspirația lui fundamentală spre un limbaj și o limbă de trans-lucidă sonoritate, aceea pe care Stefan George a cucerit-o poeziei

moderne germane. Or, nimic din tot acest efort novator nu pornește de la formă ci, dimpotrivă, aspiră la ea.

Și mai surprinzător este că eseistul ardelean vede o lipsă de conținut și niște „paradoxe ale purismului” acolo unde nu e decât clarviziune, adică maximum de densitate și sens în acțiunea poetului; e ciudat să denunși o lipsă de conținut în beneficiul formei, tocmai acolo unde conținutul e afișat de puternic încât devine profeție.

Căci înaintea lui Paul Vaillant-Couturier, vestitorul acelor „lendemains qui chantent”, marele poet german — pe nedrept și cu anasina anexat de naziști — anunța că-n cea mai grea durere, când ultima speranță e-aproape stinsă, ochiul lui discerne „die lichtere zukunft”, — viitoruri mai limpezi. Dealtfel, în treacă-t fie spus, ca și Thomas Mann, nici Stefan George n-a șovăit în repudierea nazismului și neta desolidarizare de reichul hitlerist, autoexilându-se în Elveția italiană, unde-și are și mormîntul, pe malul lacului Maggiore. Acolo, între Alpi și cerurile răsfripte-n apele lui, sufletul său fi-va poate acum împăcat de-a fi împlinit unitatea pe care, fără s-o fi realizat dintr-odată ci treptat, între poezie și acțiune, a întrevăzut-o însă și a profețit-o de la primele versuri.

Tar dacă avem ceva de reținut din exegeza profesorului Edgar Papu, acesta e tocmai conținutul afectiv și activ care-a generat și hrănit noile forme propuse de Stefan George liricii germane moderne: acea „atmosferă de prestigiu legendar pe care poetul o crează în jurul său însuși, a misiunii poetului și a tot ceea ce el cântă”, nu este nimic altceva decât treapta cea mai înaltă, rezultatul cel mai deplin, sensul cel mai adine la care această artă a cuvîntului — chemată nu numai să numească lucrurile (Stefan George desființează parcă într-adins majuscula tradițională a substantivelor), ci să le dea un tîlc și să le prevestească, — poate năzui.

Stefan George este, printre poeții lumii, unul din aceia care și-a verificat din viață aurele și a văzut faptele atunci când ele nu erau decât germinație. Iar dacă unele fapte împlinindu-se strîmb l-au contrazis, cu afiș mai rău pentru fapte.

Bibliografie :

Stefan George — *Choix de poemes* — preface et traduction (bilingue) de Maurice Boucher — Editions Montaigne — Aubier — septembre 1948

Stefan George și paradoxele purismului de Edgar Papu — *Gazeta literară*, 15 iulie 1965.

Edgar Papu — *Evoluția și formele genului liric* — Editura Tineretului, 1968.

f
J
5

Ingenio A If: Școlari

Dass ich zu eurer zeit erwachen musste
 Der ich die pracht der Treverstadt gekannt
 Da sie den ruhm der schwester Roma teilte,
 Da auge gliihend gross die ziige traf
 Der klirrenden legionen, in der rennbahn
 Die blonden Franken die mit lowen stritten,
 Die tuben vor palästen und den Gott
 Augustus purpura auf dem goldnen wagen !

Hier zog die Mosel zwischen heitren villen:
 O welch ein taumel klang beim fest des weines!
 Die mädchen trugen urnen lebenschwellend —
 Kaum kenn ich diese triimmer, an den resten
 Der kaiserlichen mauern leckt der nebel,
 Entweiht in särten liegen heilige bilder,
 Daneben hingewiihlt barbarenhohlen;
 Nur aufrecht steht noch mein geliebtes tor i

Im schwarzen flor der zeiten doch voll stoiz
 Wirft es aus hundert fenstern die verachtung

Ingenio A If. Școlari

De ce-ntr-al vostru secol să mă trezesc îu scris,
 Eu ce-am văzut mărețul Trevere-n fața mea,
 Ce gloria cu sora lui Roma-și lua deschis
 Cînd ochiul în dogoare, convoiul întîlnea
 De mult zăngănitoare cohorte — și-n arenă
 Bălaniî frânei cu leii se luau în vrăjmășie —
 Cu tubele naintea palatelor, și-n trenă
 De purpur, August Divu-n quadrigă aurie !

Aici tindea Mosella spre vilele senine:
 O, cită îmbătare suna la saturnalel
 Fecioare purtau urne, ca flori de viață pline.
 Deabia știu aste urne; pe resturile tale
 Din murii-mpărăției, acuma linge ceața,
 Imagini sacre poartă sicrie pîngărite,
 Ici, cariate peșteri barbare și-ascund fața,
 Doar poarta mea cea dragă spre cer fruntea-și trimite !

Sub vălul negru-al vremii, tot mîndră, neschimbată,
 Disprețul ei vi-l zvîrle prin sute de pervazuri

Auf eure schlechten hutten (reisst es ein
Was euch. so dauernd hohnt 1) auf eure menschen;
Die fürsten priester knechte gleicher art
Gedunsne larven mit erloschnen blicken
Un frauen die ein sklav zu feil befände —
Was gelten alle dinge die ihr ruhmt:

Das edelste ging euch verloren: blut;
Wir schatten atmen kräftiger! lebendige
Gespenster! lacht der knabe Manlius;
Er mochte iiber euch kein zepter schwingen
Der sich des niedrigsten erwerbs beflissen
Den ihr zu nennen scheut — ich ging gesalbt
Mit persenduftun um dies nächtige tor
Und gab mich preis den soldnern der Cäsaren!

Spre bieteles cocioabe (cum nu zdrobiți odată
Batjocura aceasta!) și-n puhavele-obrazuri
Ale acestor oameni: popi, principii, toți de-o teapă
Cu slugile, moi larve cu ochii stinși, sleiți,
Și-aste' femeii ce pînă și-un sclav, ca pe-o otreapă
Le-ar cumpăra cu prețul a tot ce voi slăviți.

Voi sîngele pierdut-ați, de preț cum alta nu-i,
Noi, umbrele, mai zdravăn știm respira! Trăinde
Stafii! Imberbul Manlius vă rîde-n sinea lui,
Nici n-ar rîvni un sceptru sub el a vă cuprinde,
El, care cel mai josnic cîștig și-a tras la sorți,
Ce șovăiți să-l spuneți — ci eu, umblînd scaldat
Cu mir persan, în preajma astei nocturne porți,
Zălog la mercenarii Cezarului m-am dat.

Es war am schlimmsten kreuzweg meiner fahrt;
 Dort aus dem abgrund ziingelnd giftige flammen,
 Hier die gemiednen gaue wo der ekel
 Mir schwoll vor aliem was man pries und ubie,
 Ich ihrer und sie meiner gotter lachten.
 Wo ist dein dichter, arm und prahlend volk?
 Nicht einer ist hier: Dieser lebt veiwiesen
 Und Jenem weht schon frost urns Wirre haupt.

Da lud von Westen mârchenruf; so klang
 Das lob des ahnen seiner ewig jungen
 Grossmiitigen erde deren ruhm ihn gluhen
 Und noch auch fern ihn weinen liess, der mutter
 Der fremden unerkannten und verjagten;
 Ein rauschen hot dem erben gruss als lockend
 In freundlichkeit und fulle sich die ebnen
 Der Maas und Marne unterm frulicht dehnten.

Und in der heitren anmut stadt, der garten
 Wehmutigen reiz, bei nachtebstrahlen tiirmen

La cea mai grea răscruce eram din drumul meu:
 Colo, din haos flăcări cu limbul otrăvit,
 Ici, ocolite locuri unde-mi sporea mereu
 Sila de tot ce lor li-i mai drag și proslăvit;
 Eu pe-ai lor zei, iar dînșii pe-ai mei îi luam în rîs;
 Poetul unde-ți este, biet neam prea plin de tine?
 Nu-i nimenea de față: unu-n surghiun s-a dus,
 Iar altuia înghețul spre fruntea-n ceață-i vine.

Atunci, chemări vrăjite aud din vest: astfel
 Fu lauda ce moșu-mi aduse veșnic junei
 Și generoasei țărne a cărei faimă-n el
 Ardea, încît îi duse departe dorul mumei
 Celor proscriși, venetici, neluați în seamă... Ea
 Ii salută urmașul cu un murmur, pe cînd
 În dulce opulență cîmpia-și întindea
 Sub clarii zori, Meusa și Marna, rînd pe rîrid.

Și-ntr-al seninei grații oraș, cu-o nostalgie
 Ce din grădini exală cînd, peste bolți vrăjite,

Verzauberten gewolbs umgab mich jugend
In taumel aller dinge die mir teuer.
Da schirmten held und sänger das Geheimnis:
Villiers sich hoch genug für einen thron,
Verlaine in fall und busse fromm und kindlich
Und für sein denkbild blutend: Mallarme.

Mag traum und ferne uns als speise stärken —
Luft dir wfür atmen bringt nur der Lebendige.
So dank ich freunde euch die dort noch singen
Und vater die ich seit zur gruft geleitet;
Wie oft noch spat da ich schon grund gewonnen
In triiber heimat streitend und des sieges
Noch ungewiss, lieh neue kraft dies flustern:
RETURNENT FRANCS EN FRANCE DULCE TERRE!

Strălucitoare-n noapte stau turlele-n tărie,
Mă-nconjura de tineri vârtej de lumi iubite.
Eroul și rapsodul aici fac tainei zid:
Villiers, de-ajuns de falnic pentru un tron, pe când
în viciu și-n căință Verlaine, pios, candid,
Iar Mallarme spre-a gloriei culme sîngerînd.

Voi, depărtări și visuri, voi să ne-mbărbățați!
Cu aerul ce-l tragem, numai Cel Viu ne-adapă.
Mă-nclin, prieteni, vouă ce-acolo mai cîntați,
Și dușilor pe care i-am însoțit la groapă!
Ades, mult după-aceea, cînd rădăcini am prins
în patria-mi posacă luptînd, și efemeră
Victoria fiindu-mi, puteri de neînvins
Această șoaptă-mi dete, ce-n suflet îmi prosperă:
RETURNENT FRANCS EN FRANCE DULCE TERRE !

Iannis Ritsos

(1909)

Născut într-un Unu Mai, la o sută de ani după Edgar Poe, biografia lui Iannis Ritsos parcă a fost de două ori marcată de aceste date coincidente. Fiindcă ea amintește de nuvela poetului bostonian, Un manuscris într-un clondir, și fiindcă aceasta a fost soarta manuscriselor sale închinată luptei proletariatului. De-a lungul celor patru ani petrecuți într-una din primele sale deportări prin insulele Lemnos, Ai-Stratis și Makronissos, poetul își pitea poeziile în sticle pe care le-ngropa în pământ, sporind parcă potențialul arheologic al patriei sale și al pământului ei, în care firnăcoapele deșinuților puși la muncă forțată se izbeau, ca și rădăcinile arborilor din versurile sale, de marmura coloanelor. După cum coloane-mi par și sticlele acelea cu manuscrisele poetului, coloane pe care se clădea istoria țării sale, ale unui templu ridicat de poporul său spre lauda libertății, independenței, sacrificiilor și biruințelor lui.

Caracteristică pentru poezia lui Ritsos mi se pare densitatea ei, forța explozivă a ideii de care e îmbibată, sub haina aproape anonimă a cuvintelor cotidiene, luminate numai din când în când cu fulgerele scurte și orbitoare ale unei imagini născute și ea dintr-o maximă concentrare, aș scrie aproape: reprimare, a sentimentelor în jurul unei idei centrale.

Forța convingătoare a versurilor sale, — fiindcă o poezie care nu convinge nu va izbuti niciodată să fie revoluționară, adică să schimbe ceva în omul care-o citește, oricâte vorbe mari și scumpe nouă ar înșira — ceea ce ne anexează sufletul și mintea deopotrivă în poezia lui Ritsos, este profunda lui conștiință artistică împletită cu aceea de revoluționar. În veritabil poet modern, Ritsos știe că revoluția se desfășoară neîntrerupt pe două planuri, unul vădit și altul subteran, că împlinirea ei însemnează concomitent sfârșirea cătușelor și a strîmbei orînduirii a lumii dinafară ca și a rezistențelor și-a putregaiului din lăuntru nostru. Căci revoluționar mise pare numai poetul capabil să privească-n el însuși și să spună-n fața tuturor ce-a văzut, cu aceeași îndrăzneală cu care-și privește-n față adversarul.

Recunoscut și salutat de la debut de către poetul național al Greciei contemporane, Kostis Palamas, Ritsos a fost unanim salutat apoi de către conștrații săi din alte țări. Aragon a scris, după lectură poemului Sonata clarului de lună: „Trebuie să-l salutăm și să spunem în gura mare că este unul din cei mai mari și mai unici poeți de azi. CU despre mine, nimic, de multă vreme nu mi-a pricinuit ca acest poem un șoc atât de brusc al geniului. Știu: asemenea cuvînt nu se pronunță, sau, cel puțin, nu trebuie scris. Dar în cazul de față nu pot face nimic. Nu-l retrag”...

Deportat de guvernul dictatorial al coloneilor în insula Yaros, Ritsos n-a mai dat de doi ani, adică mai exact din aprilie 1967, nici un semn de viață. Ceea ce poate însemna că, asemeni manuscriselor sale îngropate, poetul intră tot mai adînc în istoria țării lui, ca și-n mitologia ei, adică în tăcerea afundă care, așa cum o spunea el însuși în admirabilul poem scenic, Bătrânele și Marea, se confundă cu deplina rezistență-

Așa că deocamdată tot ce putem ști despre el rămîne ceea ce știm despre Grecia de astăzi: adică foarte puțin. Rar destin

poetic mai mîndru și mai deplin decît acela prin care propria-ți biografie se confundă cu a țării tale!

Bibliografie:

Poeme (în românește de Yannis Veakis și Stefan Popescu), Editura Tineretului, 1958.

Arhitectura copacilor, poeme (în românește de Nina Casian), Editura Tineretului, 1959.

Toiegele orbilor — poem dramatic, prezentat pe scena Teatrului de Stat Brăila, în regia lui Yannis Veakis.

Bătrânele și Marea, poem dramatic, prezentat pe scena Teatrului Mic, în regia lui Yannis Veakis.

Antologia poeziei române apărută în 1961, dar nedifuzată de către conducerea de atunci a Uniunii Scriitorilor din R. P. R.

Ultimele rînduri scrise în libertate (în românește de Yannis Veakis), *Gazeta literară*, anul XIV, nr. 24 din 15 iunie 1967.

La maison est à louer, poemes (traduits par: Alecos Kataza, Chrysa Papandreou et Antoine Vitez, Charles Dobzynski, Gerard Pierrot, avant-propos de Chrysa Papandreou). Les Editeurs Français Râunis, 1967, Paris.

I SONATA TU SELINOFOTOS

(Anixiâtiko vracii. Megâlo domâtio palia spitin. Mia ilikiomeni ghineka, ndimeni sta mâvra, milâi s'enan neo. Den ehun anâpsi fos. Ap'tă dip parâthira mbeni ena amilihto fengarofoto. Xehasa nâ po 6ti i Ghineka me tâ Mâvra ehi ekd6si dio-trîs endiaferuses piitikes silloghes thriskeftikîs pnoîs. Lipon, i Ghineka me tâ Mâvra milâi ston Neo):

'Afişe me nârtho mazi su. Ti fengâri apopse!
'Ine kalo to fengâri, — de thâ fenete
Pu asprisan tâ malliâ mu. T6 fengâri
Thâ kâni pali hrisâ tâ malliâ mu. De thâ katalâvis.
'Afişe me nârtho mazi su.

'Otan ehi fengâri megalonun i skies mes sto spiti,
Aorata heria travun tis kurtînes,
'Ena dâhtilo ahno **grafi** sti skoni tu piânu
Lismonimena loghia — de thelo nâ t'akuso. Sopa.

'Afişe me nârtho mazi su.
Ligo pio kâtu, os ti mândra tu tuvlâdiku,
Os ekî pu strivi o dromos ke fenete
I politia tsimentenia ki'aerini, asvestomeni me fengarofoto
Toso adiâfori ki' âyli
Toso thetikî sân metafisiki.
Pu mborîs epitelus nâ pistepsis pos ipârhis ke den ipârhis
Pos pote den ipîrxes, den ipîrxe o hronos k'i fthorâ tu.
'Afişe me nârtho mazi su.

SONATA CLARULUI DE LUNA

(Seară de primăvară. Odaie mare într-o casă veche. O femeie în vîrstă, îmbrăcată în negru, vorbeşte unui tînăr. N-au aprins lumina. Prin cele două ferestre năpădeşte necruţătoare lumina puternică a lunii. Am uitat să spun că Femeia în Negru a editat două-trei interesante culegeri poetice de inspiraţie religioasă. Deci, Femeia în Negru vorbeşte Tînărului):

Lasă-mă să viu cu dumneata. Ce lună astă-seară !
Ce bună e luna! N-o să se vadă
că mi-a albit părul. Luna
îmi va face iarăşi părul auriu. Nici n-ai să bagi de seamă.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Cînd e lună, umbrele se măresc în casă,
mîini invizibile trag perdelele,
un deget palid scrie pe praful pianului
cuvinte date uitării — nu vreau să le aud. Taci!

Lasă-mă să viu cu dumneata!
Numai pînă-n colţ, la cărămidărie,
unde coteşte strada şi apare
oraşul ca de ciment şi de văzduh, spoit de clarul lunii,
atît de nepăsător şi imaterial,
atît de pozitiv parcă ar fi metafizic,
încît eşti în stare pînă la urmă să crezi că existi şi nu existi,
că niciodată n-ai existat, că n-a existat timpul nici
destrămarea lui.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Thâ kathisume ligo sto peziiii, pâno sto ipsomâ,
K i' opos thâ mâs fisâi o anixiâtikos aeras
Mbori nâ fantastume kiolas pos thâ petâxume,
Ghiati polles fores, ke tora akomi, akuo 16 thorivo tu
fustanii mu

Sân to thorivo dio dinaton fteron pu anigoklinun,
K i' otan klinese mesa s'afton ton îho tu petâgmatos —
Niothis krusto to lemo su, tâ plevrâ su, ti sârka su,
K i' etsi sfigmenos mes stus miones tu galâziu aghera
Mesa stâ romalea nevro tu ipsus
Den ehi simasia ân fevghis i ân ghirizis
K i' lite ehi simasia pu asprisan tâ malliâ mu,
(Den îrie tuto i lipi mu — i lipi mu
Ine pu den asprizi ki' i kardiâ mu).
'Afişe me nârtho mazi su.

T6 xero pos kathenas monâhos porevete ston erota,
Monâhos sti doxa ke sto thânato.
To xero. T6 dokimasa. Den ofelî.
'Afiş me nârtho mazi su.

Tuto to spiti stihiose,
Me diohni —
Thelo nâ po ehi paliosi poli, tâ karfiâ xekollâne,
Tâ kâdra rihnonde sâ nâ vutâne st6 ken6,
I suvâdes peftun athoriva
Opos pefti td mâllino trimmeno gânti tîs siopîs ap' tâ
gonatâ tis
I opos pefti miâ lurida fengâri stin **palia**, xekiliasmeni
polithrona.

Ne vom așeza pe-acel parapet o clipă sus, pe dîmb,
și cum vîntul primăvăratîc va bate spre noi
ne vom putea închipui chiar că zburăm
căci foarte des, chiar și acum, aud foșnetul rochiei mele
ca foșnetul a două aripi care se închid și se deschid, bătînd
cu putere;

și înfășurat în acest foșnet al zborului
îți simți viguros gîtul și coastele, și carnea,
și strîns astfel în brațele albastrului zefir,
în oțeliții nervi ai înălțimii,
nu are-nsemnătate de pleci sau te întorci,
nici n-are însemnătate că pã#ul mi-e cărunț,
(nu de asta-mi pare rău — amărăciunea mea
e că nu-mi încărunțește și inima).
Lasă-mă să viu cu dumneata!

O știu, oricine singur în dragoste pășește,
singur în glorie și-n moarte.
O știu. Am încercat-o. Zadarnic!
Lasă-mă să viu cu dumneata !

În casa asta bîntuie stafii, mă alungă,
vreau să spun că s-a învechit de tot, piroanele se desprind,
tablourile se prăvălesc scufundîndu-se în gol,
tencuiala cade înăbușit
ca pălăria mortului ce se rostogolește din cuier pe coridorul
întunecat
cum destrămată cade mînușa de lînă de pe genunchii tăcerii
sau cum cade o dîră de lună în spintecatul, vechiul fotoliu.

Kâpote ipîrxe nea ki'afti, — ohi i fotografia pu kitâs me
tosi dispistia —
Leo ghiă tin polithrona, poly anapaftiki, borusesores oloklires
nâ kâthese
Ke me klismena mâtia nâ onirevese oti tih
— Miân ammudiâ strotî, notismeni, stilvomeni apo fengâri,
Pio stilvomeni ap'tâ **palia** lustrînîa mu pu kâtlie mina tâ
dino sto stilvotirio tîs goniâs,
I ena pani psarovarkas pu hânete sto vâthos, liknismeno
ap'tin idia tu anâsa,
Trigoniko pani sâ mandili diplomeno loxâ mono stâ dio
Sâ nâ min îhe tipota nâ klisi i nâ kratisi
I n'anemisi diâplato se apoheretismo. Panta mu iha mania
me tâ mantilia,
Ohi ghiâ nâ kratiso tipota demeno,
Tipota sporus luludion i hamomili mazemeno stus agrus
me to liogherma
I nâ to deso tesseri kombus sân to skufi pu forâne i ergâtes
st'antikrino ghiapi,
I nâ skupizo tâ mâtia mu, — diatirisa kali tin orasi mu,
Pote mu de foresa ghialiâ. Mia apli idiotropia tâ mantilia.
Tora tâ diplono stâ tessera, stâ ohto, stâ dekâxi
N'apasholo tâ dâhtylâ mu. Ke tora thimithika
Pos etsi metrusa ti musiki sân pighena sto Odîo
Me ble podiâ ki'âspro ghiakâ, me dio xanthes plexudes
- 8, 16, 32, 64, -
Kratimene ap'to heri miâs mikrîs filis mu rodakiniâs olo
fos ke roz luludia,

Odată a fost și el tânăr — nu portretul la care te uiți cu
atîta încredere —,
vorbesc de fotoliu, foarte comod, puteai sta în el ore întregi
și cu ochii închiși să visezi la orice
— un țarm nisipos, neted, jilav, strălucind în lună,
mai lucios decît vechii mei pantofi de lac, pe care-i duc
lunar la lustrageria din colț;
sau o pînză de luntre pescărească, o pînză ce se pierde în
depărtare legănată de propria ei
răsuflare,
o pînză triunghiulară ca o batistă împăturită diagonal
numai în două
parcă n-ar avea nimic să înfășoare sau să păstreze
sau să fluture desfășurîndu-se într-un adio. Aveam totdeauna
slăbiciune pentru batiste
nu ca să păstrez ceva legat în ele,
grăunțe de flori sau mușețel adunat de pe cîmp în asfințit,
sau s-o leg în patru noduri ca scufia ce-o poartă muncitorii
șantierului de peste drum,
sau ca să-mi șterg ochii — mi-am păstrat bine vederea,
n-am purtat niciodată ochelari, o simplă ciudățenie:
batistele.
Acum le împăturesc în patru, opt, șaisprezece
ca să fac ceva cu degetele. Uite, mi-aduc aminte,
așa măsurăm tactul muzicii pe cînd urmam la Conservator,
cu șorț albastru și guler alb, cu două cozi blonde
- 8, 16, 32, 64 -
în mîină cu-o mladă de piersic, o mică prietenă a mea,
plină de lumină și de flori roz

(Sihorese mu aftâ tâ loghia — kaki sinithia) — 32, 64, —
 ki'i diki mu stirizan
 Megâles elpides sto musiko mu tâlanto. Lipon, siilega ghiâ
 tin polithrona —
 Xekiliasmeni — fenonte i skuriasmenes sustes, tâ âhera —
 'Elega nâ tin pâo dipla sto epiplopiîo,
 Mâ pu keros ke leftâ ke diâthesi — ti nâ protodiorthosis? —
 'Elega nâ rixo ena sentoni pâno tis, — fovithika
 T'âspro sentoni se tetio fengarofoto. Edo kâthisan
 'Anthropi pu onireftikan megâla onira, opos ki'esi ki opos
 ki ego âlostē,
 Ke tora xekurâzonte kâto ap'to honia dihos nâ enohlunte
 ap'ti vrohi i to fengâri.
 'Afișe me nârtho mazi su.

Thâ stathume ligâki stin korfi tis marmârinis skâlas tu
 'Ai-Nikola,
 'Ystera esi thâ katiforfsis ki'ego thâ ghiriso piso
 'Ehontas st'aristero plevro mu ti zesta ap'to tiheo ânghigma
 tu sakakiu su
 Ki'akomi merikâ tetrâgona fota apo mikrâ sinikiakâ
 parâthira
 Ki'afti tin pâllefki âhna ap'to fengâri pune sâ miâ megâii
 sinodia asimenion kyknon—
 Ke de fovâme afti tin ekfrasi, ghiati ego
 Polles anixiâtikes nihtes sinomilisa âllote me to Theo
 pu mu emfanistike
 Ntimentos tin ahli ke ti doxa enos tetiu selinofotos,

(iartă-mi aceste cuvinte — uri prost obicei) — 32, 64 —
 iar ai mei și-au pus
 mari nădejdi în talentul meu muzical. Deci, îți vorbeam
 despre fotoliu —
 e spintecat — i se văd arcurile ruginite, cîlții —
 ziceam să-l duc alături, la tapițer,
 dar cînd și cu ce bani, cu ce chef — ce să reparați mai întîi?
 Ziceam să arunc pe el un cearșaf — mi-a fost frică
 de cearșaful alb într-un astfel de clar de lună. In el s-au
 așezat
 oameni care au visat visuri mari, ca și dumneata, ca și
 mine de altfel,
 iar acum odihnesc sub pămînt netulburați de ploaie sau
 de lună.
 Lasă-mă să vii cu dumneata !

Ne vom opri o clipă sus, pe scara de marmură a Sfîntului
 Nicolae,
 apoi dumneata vei coborî și eu mă voi întoarce
 ducînd în stînga mea căldura atingerii întîmplătoare a
 hainei dumitale
 precum și cîteva pătrate luminoase din ferestruicile de mahala
 și această abureală prea albă a lunii, ca un lung alai de
 lebede-argintii —
 și nu greșesc cînd spun așa, fiindcă eu
 am discutat odinioară, în mai multe nopți de primăvară, cu
 Dumnezeu care mi s-a
 înfățișat
 îmbrăcat în nimbul și strălucirea unui asemenea clar de lună

Tuto to spiti de me sikoni piâ.
 Den anteho nâ to sikono sti râhi mu.
 Prepi panta nâ prosehis, nâ prosehis,
 Nâ sterionis ton tîho me to megâlo bufe
 Nâ sterionis to bufe me to panârheo skalisto trapezi
 Nâ sterionis to trapezi mc tis karekles
 Nâ sterionis tis karekles me tâ heria su
 Nâ vâzis ton omo su kâto ap'to dokâri pu kremase.
 Ke to piâno sâ mâvro feretro klismeno. Den tolmâs nâ
t'anixis.
 6io nâ prosehis, min pesun, min pesis. Den anteho.
 'Afişe me nârtho mazi su.

Tuto to spiti, par'olus tus nekrus tu, den ennoi nâ pethâni
 Epimeni nâ zî me tus nekrus tu
 Nâ zî ap'tus nekrus tu
 Nâ zî ap'tî veveotita tu thânâtu tu
 Ke nâ nikokirevi akomi tus nekrus tu s'ctimoropa krevâtia
ke rafia.
 'Afişe me nârtho mazi su.

Edo, oso sigâ ki'ân perpatiso mes stin âhna tîs vradiâs,
 Ite me tis pantufles, ite xipoliti,
 Kâti thâ trixi, — ena geâmi raghizi i kâpios kathreftis,
 Kâpia vimata akugonte, — den îne tâ dikâ mu.
 'Exo, sto dromo, borî nâ min akugonte tuta tâ vimata, —
 T metamelia, lene, forai xilopâputsa, —
 Ki'ân kânis nâ kitâxis s'afton i ston alio kathrefti,
 Piso ap'ti skoni ke tis raghismaties,
 Diakrinis pio thambo ke pio temahismeno to prosopo su,
 T6 prosopo su pu âllo **ds** zitises sti zoi para nâ to kratisis
kathârio ki'adiereto.

m

Această casă nu mă mai rabdă.
 Nu mai rabd s-o port pe umeri.
 Mereu trebuie să fii atentă, să fii atentă
 să sprijini peretele cu bufetul cel mare
 să sprijini bufetul cu străvechea masă sculptată
 să sprijini masa cu scaunele
 să sprijini scaunele cu mâinile tale
 să pui umărul sub grinda care s-a lăsat.
 Și pianul ca un sicriu negru închis. Nu îndrăznești să-l
deschizi.
 Să fii mereu atentă, atentă ca toate astea să nu cadă, să nu
cazi. Nu mai rabd.
 Lasă-mă să viu cu dumneata !

Această casă, cu toți morții ei, refuză să moară,
 stăruie să trăiască odată cu morții ei,
 să trăiască din morții ei
 să trăiască din siguranța morții sale
 și să-și tot rînduiască morții în paturi și pe polițe-n surprare.
 Lasă-mă să viu cu dumneata!

I Aici, oricit de lin aş merge în aburul serii,
f în papuci sau desculță,
j va scîrîii ceva — un geam sau vreo oglindă crapă,
 niște pași se aud — nu sunt ai mei.
j Afară, în stradă, poate că pașii aceștia nu se aud —
 căința, se zice, poartă saboți de lemn —
 Și dacă-ai încerca să te uiți în oglinda aceasta sau în cealaltă,
 îndărătul prafului și crăpăturilor,
 zărești mai spălăcit și mai îmbucătățit chipul tău,
 chipul tău pentru care n-ai cerut altceva în viață decît să-l
păstrezi curat și indivizibil.

Tâ hili tu potiriu ghializun sto fengarofoto
Sân kikliko xirâfi — pos nâ to fero stâ hili mu?
Oso ki'ân dipso, pos nâ to fero? — Vlepis?
Eho akomi diâthesi ghiâ paromiosis, — afto mu apomine,
Afto me veveoni akomi pos de lipo.
'Afişe me nârtho mazi su.

Fores-fores, tin ora pu vradiâzi, eho tin esthisi
Pos exo ap'tâ parâthira pernâi o arkudiâris me ti griâ
varia tu arkiida
Me to mallî tis olo angâthia ke trivolia
Sikonondas skoni sto sinikiako dromo
'Ena erimiko sinnefo skoni pu thimiâzi to siirupo
Ke tâ pediâ ehun ghirisi spitia tus ghiâ to dîpno ke den
t'affnun piâ nâ vgun exo
M'olo pii piso ap'tus tihus mantevun to perpâtima tîs griâs
arkudas,
Ki'i arkiida kurasmeni porevete mes sti sofia tîs monaxiâs
tis min xerontas ghiâ pu ke ghiati —
'Ehi varini, de borî piâ nâ horevi stâ pisinâ tis podia
De borî nâ forai ti dantelenia skufitsa tis nâ diaskedâzi tâ
pediâ, tus argosholus, tus apetitikus,
Ke to mono pu theli îne nâ plaghiâsi sto homa
Afinontas nâ tin patâne stin kiliâ, pezontas etsi to telefteo
pehnidi tis
Dihnontas tin tromeri tis dinami ghiâ paretisi,
Tin anipakoi tis ston pono ke sti zoi
Me ti siguri simmahia tu thanâtu — esto ki'enos argu
thanâtu —
Tin teliki tis anipakoi sto thânato me ti sinehia ke ti gnosi
tîs zoîs
Pil aniforâi me gnosi ke me prâxi pâno ap'ti sklaviâ tis.
Mâ pios borî nâ pexi os to telos afd to pehnidi?

Buza paharului sclipeşte în lumina lunii
ca un briciu circular — cum să-l apropii de buzele mele?
Oricît de sete mi-ar fi, cum să-l apropii? — Vezi?
Mai am gust de comparații — asta mi-a mai rămas,
asta mă mai asigură că nu sunt absentă.
Lasă-mă să viu cu dumneata!

Uneori, cînd înserează, am sentimentul
că prin fața ferestrelor trece ursarul cu bătrînul său urs
greoi,
cu blana plină de ciulini și mărcini,
ridicînd praful pe strada de mahala,
un nor singuratic de praf care tîmîie amurgul
și copiii s-au întors acasă pentru cină și nu mai au voie
să iasă
cu toate că dincolo de pereți ei ghicesc mersul bătrînului urs
și ursul obosit pîșește, învelit în înțelepciunea singurătății
lui, fără să știe încotro și de ce —
greoi, el nu mai poate dansa pe etichete dinapoi,
nu poate purta scufița lui dantelată ca să-i amuze pe copii,
pe pierde-vară, pe cei pretențioși
și singurul lucru ce-l mai vrea e să se culce pe pămînt
lăsînd să-l calce pe burtă, jucîndu-și astfel ultimul său joc,
arătînd teribila lui forță de renunțare,
nesupunerea la interesele celorlalți, la inelele din buzele lui,
la neputința colților lui,
nesupunerea la durere și la viață,
cu alianța singură a morții — fie și a unei morți lente —
nesupunerea sa definitivă la moarte, cu continuitatea și
cunoașterea vieții
ce-și urcă panta, activ și chibzuit, peste sclavia ei.
Dar cine poate juca pînă la capăt acest joc?

Ki'i arkiida sikonete pali ke porevete
 lpakiiondas sto luri tis, stiis krikus tis, stâ dontia tis,
 Hamoghelontas me tâ skismena hili tis stis pentarodekâres
 pii tis rilinune tâ orea ki anipopsiasta pediâ
 (Orea akrivos ghiati îne anipopsiasta)
 Ke legontas eftaristo. Ghiati i arkudes pu gherâsane
 To mono pu emathan nâ lene îne: eftaristo, eftaristo.
 'Afise me nârtho mazi su.

Tuto to spiti me pnighi. Mâlista i kuzina
 Ine sân to vitho tîs thâlassas. Tâ brikia kremasmena
 ghialîzun
 Sâ stronghilâ, megâla mâtia apithanon psarion,
 Tâ piâta salevun argâ sân tis meduses,
 Fîkia ki'ostraka piânonte stâ malliâ mu — de boro nâ tâ
 xekolliso îstera,
 De boro n'anevo pali stin epifânia,
 O diskos miî pefti ap'tâ heria âihos, — soriâzume
 Ke vlepō tis fisallides ap'tin anâsa mu n'anevenun,
 n'anevenun
 Ke prospatho nâ diaskedâso kitâzontâs tes,
 Ki'anarotieme ti thâ lei ân kâpios vriskete apo pâno ke
 vlepi aftes tis fisallides,
 Tâha pos pnighete kâpios i pos enas ditis anihnevi tiis
 vithus?
 Ki'alithia den îne lighes i fores pu anakalipto ekî sto vâthos
 tu pnigmu
 Korâllia ke margaritâria ke thisavriis navaghismenon plion,
 Aprooptes sinantisis, ke htssinâ ke simerinâ ke melliimena,
 Miân epalîthefsi shedon eoniotitas,
 Kâpio xanâsasma, kâpio hamoghelo athanasias, opos lene,
 Miân eftihia, miâ methi, ki'entusiasmon akomi,
 Korâllia ke margaritâria ke zafiria,

Și ursul se ridică din nou și pășește
 supunîndu-se curelei sale, inelelor sale, colților săi,
 zîmbind cu buzele lui sfișiate monedelor de cinci parale pe
 care i le-azvîrlă copii frumoși și inocenți
 (frumoși tocmai fiindcă sunt inocenți)
 și spunînd: „Mulțumesc”. Fiindcă urșii ce au îmbătrînit,
 singurul lucru pe care l-au învățat a spune e: Mulțumesc,
 mulțumesc.

Lasă-mă să viu cu dumneata !

Casa aceasta mă înăbușe. Mai ales bucătăria
 e ca un fund de mare. Ibricele atîrnate lucesc
 ca ochi mari, rotunzi, de pești neverosimili,
 farfuriile se mișcă încet ca meduzele,
 alge și scoici se prind de părul meu — și apoi nu pot să le
 smulg,
 nu pot să ies iarăși la suprafață,
 tava îmi cade surd din mîini — mă prăbușesc
 și văd bulboanele din respirația mea cum urcă, urcă,
 și încerc să mă amuz uitîndu-mă la ele
 și mă întreb ce-ar spune cineva dacă s-ar afla sus și ar vedea
 aceste bulboane,
 oare că se îneacă cineva sau că un scafandru scotocește-n
 fundul mării?
 Și într-adevăr nu de puține ori descopăr acolo în adîncul
 înnecului
 coralii și perlele și tezaurele vaselor naufragiate,
 întîlniri neașteptate, întîmplări de ieri, de azi, de viitor,
 aproape o adevărire a veșniciei,
 nu știu ce răsufare, nu știu ce zîmbet al nemuririi, cum
 se zice,
 o fericire, o beție și chiar un entuziasm,
 corali, mărgăritare și safiri,

Monâha pu den xero nâ tâ doso — ohi, tâ dino —
Monâha pu den xero ân borun nâ tâ pârun — pântos ego
tâ dino.
'Afişe me nârtho mazi su.

Miâ stigmi mono, nâ pâro ti zaketa mu.
Tuto ton âstato kero, oso nane, prepi nâ filagomaste.
'Ehi igrasia tâ vrâdia, ke to fengâri
De su fenete, alithia, p6s epitîni tin psihra?
'Ase nâ sil kumboso te- pukâmiso — ti dinato to stîthos su,
— **Ti** dinato fengâri, — i polithrona, leo — ki'ota sikono to
fligeâni ap'to trapezi
Meni apo kâto miâ tripa siopi, vâzo amesos tin palâmi mu
epâno
Nâ min kitâxo mesa, — afîno **pali** to fligeâni sti thesi tu,
Ke td fengâri miâ tripa sto kranio tu kosmu — min kitâxis
mesa,
Ine miâ dinami magnitiki pu se travâi — min kitâxis, min
kitâhte,
Akuste me pu sâs milâo — thâ pesete mesa. Tutos o ilingos,
Oreos anâlafros — thâ pesis, —
Ena marmârino pigâdi to fengâri,
'Iskii salevun ke fterâ, mistiriakes fones — den tis akute?
Vathi-vathi t6 pesimo
Vathi-vathi to anevasma,
T6 aerino âgalma krusto mes st'anihtâ fterâ tu,
Vathiâ-vathiâ i amilihti everghesia tîs siopîs,
Tremuses fotapsies tîs âllis ohtis, opos talantevese mes st6
idio su t6 kima,
Anâsa okeanu. Oreos, anâlafros
O ilingos tutos, — prosexe thâ pesis. Min kitâs emena,
Emena i thesi mu îne to talântevma — o exesios ilingos.
Etsi kâthe apovrado

numai că nu ştiu să le dărui — nu, le dărui —
numai că nu ştiu dacă ceilalţi pot să le primească — eu,
oricum le dărui —
Lasă-mă să viu cu dumneata !

Numai o clipă, să-mi iau jacheta.
Pe vremea asta schimbătoare, trebuie oricum să avem grijă.
Serile sunt umede, iar luna
nu ți se pare, într-adevăr, că sporește răcoarea?
Lasă-mă să-ți închei cămașa — ce puternic ți-e pieptul
— ce lună puternică — fotoliul, zic — și când iau ceașca
de pe masă
rămîne dedesubt o gaură de tăcere, îmi pun numaidecît
palma deasupra,
ca să nu mă uit la ea, — pun din nou la loc ceașca,
și luna e o gaură în craniul lumii — nu te uita la ea,
e o magnetică forță ce te atrage — nu te uita, nu vă uitați,
ascultați ce vă spun — o să cădeți în ea. Acest vârtej
e frumos, ușor — vei cădea —
un puț de marmură e luna,
umbre se mișcă și aripi, voci tainice — nu le-auziți?
Adîncă-adîncă e căderea,
profund-profund e urcușul,
statuia aeriană, vîguroasă printre aripile ei desfășurate,
adîncă-adîncă, implacabila binefacere a tăcerii,
tremurătoare valuri de lumini pe celălalt mal, așa cum te
legeni în valul tău însuți,
respirație a oceanului. Frumos, ușor
e acest vârtej — bagă de seamă, o să cazî. Nu te uita la mine,
locul meu este în clătinare — în fermecătorul vârtej. Și așa,
în fiecare amurg

Eho ligâki ponokefalo, kâti zalâdes.

Sihnâ petâgume sto farmakîo apenanti ghiâ kamiân aspirini,
Allote pali varieme ke meno me ton ponokefalo mu
N'akuo mes stus tihus ton kiifio thorivo pu kânun i solînes
tu neru,

I psino enan kafe, ke panta afirimeni,
Xehnieme ki'etimâzo dio, — pios nâ ton piî ton âllon? —
A8tîo alithia, ton afino sto pervâzi nâ krioni
I kâpote pino ke ton deftero, kitâzontas ap'to parâthiro
ton prâsino glombo tu farmakîu
Sân to prâsino fos enos athorivu trenu pu erhete nâ me pâri
Me tâ mantilia mu, tâ stravopatimena mu paputsia, ti
mâvri tsânta mu, tâ piimatâ mu,
Horis katholu valitses — ti nâ tis kânîs?

'Afişe me nârtho mazi su.

A, fevghis? Kalinihta. 6hi, de thârtho. Kalinihta.
Ego thâ vgo se ligo. Efharisto. Ghiati epitelus, prepî
Nâ vgo ap'afto to tsakismeno spiti.
Prepî nâ do ligâki politia, — ohi, ohi to fengâri —
Tin politia pu orkizete sto psomi ke sti grothiâ tis
Tin politia pu olus mâs antehi sti râhi tis
Me tis mikrotites mas, tis kakies, tis ehtres mas,
Me tis filodoxies, tin âgniâ mas ke tâ gheratiâ mas,
N'akiiso ta megâla vimata tis politias,
Nâ min akuo piâ tâ vîmatâ su
Mite tâ vimata tu Theu, mite ke tâ dikâ mu vimata.
Kalinihta.

sufâr puţin de migrene şi de ameţeli.

Mă reped dar la farmacia de peste drum după o aspirină,
altădată mi-e lene şi rămîn cu migrena mea
ascultînd zgomotul cavernos pe care-l fac prin pereţi ţevile
de apă,
sau îmi fac o cafea şi, mereu distrată,
uit şi pregătesc două — cine o va bea pe cealaltă?
E într-adevăr caraghios, o las în pervaz să se răcească
sau uneori o beau şi pe-asta, uitîndu-mă pe fereastră la
globul verde al farmaciei
ca la lumina verde a unui tren tăcut ce vine să mă ia
cu batistele mele, cu pantofii mei scîlciaţi, cu poşeta mea
neagră, cu poeziile mele,
fără valize de loc — la ce bun?

Lasă-mă să viu cu dumneata!

Ah, pleci? Bună seara ! Nu, nu voi veni. Bună seara !
Am să ies peste puţin. Mulţumesc. Pentru că, în sfîrşit, trebuie
să ies din această schiloadă casă.
Trebuie să văd puţin oraşul — nu, nu luna —
oraşul cu mîinile lui bătătorite, oraşul zilierilor,
oraşul care jură pe pîinea şi pe pumnul său,
oraşul care ne rabdă pe toţi în cîrca lui,
cu meschinăriile, răutăţile, duşmăniile noastre,
cu ambiţiile, cu neştiinţa şi cu bătrîneţea noastră,
să aud paşii răspicaţi ai oraşului,
să nu mai aud paşii dumitale,
nici paşii lui Dumnezeu, nici chiar paşii mei. Noapte bună !

(To domâtio skotiniâzi. Fenete pos kăpio sinefo thâkripse to fengâri. Monomiâs, sân kăpio heri nâ dinâmose to radiofono tu ghitonikiî bâr, akustike miâ poli gnosti musiki frâsi. Ke tote katâlava pos oii tuti ti skini ti sinodeve hamilofona i „Sonata tu Selinofotos” mono to proto meros. O Neos thâ katiforizi t6ra m'ena ironiko, ki'isos ke simponetiko hamdghelo stâ kalogrammena hili tu ke mena sinesthima apeleftherosis. Otan thâ ftâsi akrivos ston Ai-Nikola, prin katevi ti marmârini skâla, thâ ghelâsi, — ena ghelio dinato, asingrâtito. T6 ghelio tu de th'akustî katholu anârmosta kâto ap'to fengâri. 'Isos to mono anârmosto nane to oti den îne katholu anârmosto. Se ligo o Neos tha sopâsi, thâ sovareftî ke thâ pî: "I parakmi miâs ephîs". Etsi olotela isihos piâ, thâ xekumbosi pali to pukâmiso tu ke thâ travixi to dromo tu. 6so ghiâ ti Ghineka me tâ Mâvra den xero ân vghîke telikâ ap'to spiti. T6 fengarofoto lâmbi xanâ. Ke stis gonies tu domâtiu i skies sfingonte apo miân avâstahti metania, shedon orghi, ohi toso ghiâ ti zoi, oso ghiâ tin âhristi exomologhisi. Akute? T6 radiofono sinehizi:)

(Camera se întunecă. Pare-se că un nor a ascuns luna. Deodată, ca și cum o mână ar fi întors butonul radioului, din barul de peste drum se aude o frază muzicală foarte cunoscută. Și atunci am înțeles că toată această scenă a fost însoțită în surdină de *Sonata clarului de lună*, partea întâia numai. Tînărul o să coboare acum cu un zîmbet ironic, poate și compătimitor, pe buzele lui bine conturate, și cu un sentiment de eliberare. Cînd va ajunge la Sfîntu'Nicolae, înainte de-a coborî scara de marmură, va rîde — cu un rîs puternic, nestăvilit. Rîsul său nu va răsuna de loc nepotrivit, sub lună. Poate că singurul lucru nepotrivit ar fi că nu-i de loc nepotrivit. Peste pușin, Tînărul va tăcea, va deveni grav și va spune: „Decăderea unei epoci”. Așa, liniștit de tot, acum a își va deschia din nou cămașa și își va continua drumul. Cît despre Femeia în Negru, nu știu dacă, pînă la urmă, a ieșit din casă. Clarul de lună strălucește din nou. Și, în colțurile camerei, umbrele se strîng de o nestăpînită părere de rău, aproape de o minie, nu atît pentru viață cît pentru confesia fărăjroșt. Auziți? Radioul continuă),

•' n	_____l	

Julian Tuwim
(1894)

Tuwim poate fi socotit drept fiu al celei de a doua capitale din istoria literaturii acestei țări, de la Slowacki încoace. În orice caz, poezia modernă poloneză arc într-Insul pe unul din fondatorii ei; nici Galezynski, nici Rozewicz nu pot fi explicați în cuprinsul unei evoluții a liricii moderne polone, trecînd peste contribuția inovatoare pe care-a marcat-o poezia lui Tuwim; nu e vorba numai de varietatea și bogăția lexicului (ceea ce, la urma urmelor, nici nu vădește neapărat un mare inovator, ci un asiduu cercetător de bucoavne, mai degrabă), dar mai cu seamă, de noile raporturi dintre noțiuni și traducerea lor sintactică în frazarea poetică, de spiritul matematic și, mai exact, geometric de care se călăuzește inspirația acestui mare și discret liric; într-un anume fel, el mise pare un Valery polonez, bineînțeles lipsîndu-mi cunoștințele necesare spre a-mi da seama în ce măsură coloratura limbajului său corespunde transparentelor irizări din versurile, poetului francez. S-ar putea ca unele versuri să păcătuiască din acest punct de vedere, în tălmăcirile de față.

Interesant mi se pare însă că Julian Tuwim, care a studiat dreptul și filosofia, atrage atenția prin caracterul satiric și deseori autopersiflant al versificărilor lui, adică prin latura de filosofie cinică, în cel mai bun înțeles al cuvîntului: aceea

reprezentată prin Diogene. Pe cînd spiritul poeziei lui Julian Tuwim file exact opusul unei asemenea structuri ambigui, el esle limpede, răspicat, profund și lucid, dramatismul lui este acela al unei conștiințe active; și libere, tocmai fiindcă 6 activă.

Bibliografie:

Secolul XX — caiet de literatură universală, nr. 2, din 1957.

Textele originale sînt extrase din diferite culegeri du versuri ale lui Tuwim.

Nauzyli mnie mnostwa madrosci,
Logarytmow, wzorow i formuiek,
Z kwadraeikow, trojkacikow i kotek
Nauzali mnie nieskonczonosci.

Rozprawiali o "cudach przyrody",
Ogladalem rozne tajemnice:
W jednym szkielku "zycie \v kropli wody",
W innym zas — "kanaly na ksiżyueu".

Mam tej wiedzy zapas nieskonczony;
7c R i H₂SO₄,
Jablka, lampy, Cookesy i Newtony,
Azot, wodot, zmiany atmosfery.

Wiem o kuli, napeinionej lodem,
O bursztynie, gdy siş go poeiera...
Wiem, ze cialo, progrşzone w wode
Traci tyle, ile... etcetera.

Mă-nvăţară cu tîlc multa lucruri:
Logaritmi şi formule, ecuţii în scară,
Din pătrate, din cercuri, triumghiuri,
Infinitul ce e mă-nvăţară.

De-ale „firii minuni” ne-am dat seamă,
Am văzut taine multe şi rare:
„Viaţa-n stropul de apă” pe-o lamă
Iar pe-o alta, „canale lunare”.

CunoştiŃe un car mi-au rămas:
2TİR, SO₄H₂,
Mare, lămpi, Newton, Cook şi Laplace,
Hidrogen, atmosferă şi ploi.

Ştiu că globul e-n gheţuri blindat,
Că frecînd chihlimbarul pe-o parte.
Ştiu că-n apă un corp scufundat
Pierde-atît cît... ş.a.m.d.

Ach, wiem jeszcze, ze, na drugiej polkuli
Stofice swieci, gdy u nas jest ciemno !
—Rozne rzeczy do glowy mi wkuli,
Tumanili nauka^ daremn^.

I nic nie wiem, i nic nie rozumiem,
I wciqz wierzę biednymi zmyslami,
Ze ci ludzie na drugiej polkuli
Musza. chodzic do gory nogami.

I do dzis mam taka^ szkolna^ trwoqe/.
Bog mnie wyrwie — a stanş bez slova !
— Panie Boze ! Odpowiadac nie mogş,
Ja... wymawiam siş, mnie boli glowa...

Trudna lekcja. Nie moglem odrazu.
Lecz nauczę siş... po pewnym czasie...
Proszg! Zostaw mnie na drugie zycie,
Jak na drugi rok w tej samej klasie.

Ah, mai ştiu că-n cel'lalt emisfer
Este soare, pe-aici cînd e noapte !
Plin mi-e capul ca unui bucher,
L-au umplut cunoştinţe deşarte.

Dar nimic să pricep nu m-am pus
Şi cu biete-mi simţuri, mereu
Pe cel'lalt emisfer, îmi zic eu,
Umblă toţi cu picioarele-n sus.

Ca la şcoală nu ştiu cum să scap:
Dumnezeu de m-ascultă, nu pot
Un cuvînt, mult Prea-Sfinte, să scot.
„Am o mare durere de cap...

Tema-i grea. N-am putut face faţă,
Da'nvăţ lecţia cealaltă... lasă!...
V-aş ruga să rămîn înc'o viaţă
Cum rămîi repetent într-o clasă."

EROTYK

Juz siş o grzechy noce prosza,
Juz z wiosny znow jak z bolu krzyczş,
Nieublagana^ mnie rozkoszq
Zakuj w ramiona ratownicze !

A jesli zacznę. siş na nowo
Wyrywac zbuntowanym ciałem,
Powiedz mi wreszcie pierwsze slowo,
Ktorego nigdy nie slyszalem.

Bo znow poganski samun wieje
W pşdach, zawrotach, burzach, blaskach !
Pamiştaj: kiedy znow zdziczejş,
Odrzyj mnie z wichrow i uglaskaj !

EROTICA

Noaptea mă şi-ndeamnă la păcate,
Chinul primăverii-n mine ţipă,
Fă-ţi cu-aceeaşi crudă voluptate
Braţele, cătuşe şi aripă !

Iar de-ncep din nou să mă frămînt
Ca să-mi birui carnea răsculată,
Spune-n fine cel dintîi cuvînt
Nerostit de tine niciodată.

Că, nelegiuit, simunul iară
Cu vîrtej şi fulgeri se iuţeşte l
Nu uita: de-ajung din nou fiară,
Smulge-mă din foc şi mă-mblînzeşte.

DO LOSU

Milosc mi dales, mlodosc gorna.,
Dar ladu i wysokie zadze.
I jeszcze, na uciechş durniom,
Raczyles dac mi i pieniadze.

Plonaca kropIQ oblakania
W mozg szary moj wsaczyleâ teczş.
Miraze wstaja wsrod mieszkania,
Palcami w stol na lutni dz\wieczş.

I gdy ponioslo, to juz niesie,
Roztracam dni i rwş na czşsci,
I w zgielku wieku i w rwetesie
Ubrdalo mi siş jakies szczşscie:

Rytmowi przebieg chwil powierzac,
Apollinowym drzac rozmyslem,
Surowo skladac i odmierzac
Wysokim kunsztem slowa scisle.

DESTINULUI

Mi-ai dat iubire, tînră trufie,
Duh ordonat, înalte năzuinţi.
Ba, mulţumiţi şi cei nărozi să fie,
Bine-ai voit, în plus, să-mi dai argint

Un strop de nebunie, arzător,
Iscă în suru-mi crier curcubeu ;
Ca-ntr-un pian în masă bat uşor,
Miraje-nvie în căminul meu.

Iar cînd m-apucă, ţine mult şi bine!
Pierd zilele şi-n ţăndări le prefac,
O fericire mi-am găsit, în fine,
în vuietul şi zarva ăstui veac:

Să prind în ritmuri clipa trecătoare;
Vibrînd de-un apollinic vis în minte,
Măsor, compun cu aprigă rigoare
Şi meşteşug, perfectele cuvinte.

I kiedy kształt żywego ciała
W nielad rozpadnie **sis** plugawy,
Ta strofa, zwarta, zwiezla, cala,
Nieporuszona bșdzie stala
W zimnym, okrutnym blasku slawy.

Smutku ! Usraiechu ! Melanchoiio !
W beben zalobny bije gloria...
I smutnie brzmi: „Dum Capitolium...”
I smieszne jest; "**Non** omnis moriar!"

Și-atunci cînd trupu-mi viu de altădată
S-o prăbuși în jalnică ruină,
Strofa mea scurtă, strînsă și compactă,
Nestrămutată va rămîne dreaptă
În recea slavei, crîncenă lumină.

Mîhniri și doruri! rîs și voie bună !
Slava lovește-n tobă funerar...
„Dum Capitolium...” cît de trist răsună !
Și ce hazliu: „Non omnis moriar!"

SLOWEM DO KRWI!

Wasze siow^ sa jak salonowe pieski,
A moje — jak wsciekłe psy!
Pal lichu wasze arabeski i burleski
I — zamiast stawiac wielokropki, kreski -
Poliezkujcie w swych wierszach,
Pişscia. walcie w Iby!
Rwac, drzec na strzşpy
Wasze sonety i tirlitriolety,
Kpy!
Niechaj poezjş znienawidzq
Mdle i plowe
Panny lubiezne!
Slowem do krwi — jak tasakiem w glows!
O słowa ostre i złote!
Słowa prQzne i drapiezne,
Jak lwy! Jak lwy!

PÎNĂ LA SINGE

Vorbele vi-s javre de salon
Dar ale mele sunt zăvozi turbaţi!
Daţi naibii stilul vostru de bonton
Şi-n loc cu linioare mărunte să-l punctaţi,
Să pălmuiţi cu poezia voastră
Şi să izbiţi cu pumnu-n ţeastă!
Smulgeţi-le, rupeţi, faceţi bucăţele
Ale voastre biete
Elegii, sonete şi rondelle
Şi subtile tirlitriolete,
Doar caraghiozlîcuri şi ciurucuri!
Las' să li se pară-ngrozitoare
Poezia noastră pătimaşe
Ăstor leşinate, spelbe domnişoare
Tare (n-am ce spune) drăgălaşe!
Pin' la sînge meargă vorba noastră
Ca un satîr în ţeastă!
O, vorbe, vorbe de-aur, ascuţite,
Vorbe mlădii şi crîncene, cumplite
Ca leii, paraleii!

DO PROSTEGO GZLOWIEKA

Gdy znow do murów klajstrem świeżym
przylepiac zaczął obwieszczenia,
gdy „do ludności”, „do żołnierzy”
na alarm czarny druk uderzy
i byle drab i byle szczeniak
w odwieczne kłamstwo ich uwierzy
że trzeba iść i z armat walić,
mordować, grabić, truć i palić;
gdy zaczął na tyśi^czn^ modlić
ojczyznę szarpac deklinację
i ludzi kolorowym godłem
i judzić „historyczną racją”
o piędzi, chwale i rubieży,
o ojcach, dziadach i sztandarach,
o bohaterach i ofiarach;
gdy wyjdzie biskup, pastor, rabin
pobłogosławić twój karabin,
bo mu sam Pan Bóg szepnął z nieba,
że za ojczyznę — biec się trzeba;

CĂTRE OMUL SIMPLU

Cînd cu proaspăt clei, pe ziduri iară
Vor începe-afișe să aștearnă,
Cînd „cătrefe popor”, „cătrefe oraș”
Au să dea-n cernit tipar alarmă
Și-orice măgădău ori copilaș
Le va crede farsa seculară;
Cum va trebui să tragi cu tunul,
Să ucizi, să prazi, să dai foc iară;
Cînd a miia oară te-deum-ul
îngîndu-l, vor sări pe țară
S-o sfîșie iar cu vorbe goale
Și tot stema colorată, iară
Să i-o-ntindă ca pe o momeală,
începînd din nou să o-nfierbinte
Cu „istorica ei rațiune”
Ori cu loturi de pămînt mai bune
Ori cu slavă și hotare sfinte,
Cu drapelul, tații și bunicii,
Cu viteji, cu jertfe, sacrificii,
Cînd episcop, pastor și rabin
Pușca să-ți blagoslovească vin
Fiindecă Domnul chiar le-a spus în șoapte
Că ai, pentru țară, a te bate;

kiedy rozscierwi *siq*, rozchami
wrzask liter z pierwszyck stron dziennikow
a stado dzikich bab — kwiatami
obrzucac zacznie „zolnierzykow” —
— O przyjacielu nieuczony,
moj blizni z tej czy innej ziemi!
wiedz, ze na trwogę biją w dzwony
krole z panami brzuchatemi;
wiedz, ze to bujda, granda zwykla,
gdy ci wolaj^: „Bron na ramiş !”
ze im gdzies nafta z ziemi sikla
i obrodzila dolarami;
ze cos im w bankach nie sztytuje,
ze gdzies zwęszyli kasy peine
lub upatrzyly tluste szuje
clo jakies grubsze na bawelnę.
Rznij karabinem w bruk ulicy !
Twoja jest krew, a ich jest nafta !
I od stolicy do stolicy
Zawolaj, broniac swęj krwawicy:
„Bujac — to my, panowie szlachta!”

1929

Cînd vezi terfelite, deşănţate
Slovele ce urlă înşirate
Pe gazete-n fruntea tuturor,
Cînd, în cîrd, bezmetice femei
Năvălesc cu flori pe „soldăţei”, —
O, amic al meu neştiutor,
Tu, ce eşti aproapele meu drag,
De pe-acesta ori dintr-alt meleag,
Află că bat clopotul de frică
Regii şi toţi domnii pîntecoşi;
Că-i un tãmbãlãu ştiut, adică
Şi că toate astea sunt gogoşi!
Cînd „la umăr arma!” ei îţi strigă
Află că-ntr-un loc ţîşni petrol
Pentru dînşii; şi-a puiat dolari,
Că prin bănci sună ceva a gol
Ori că-au deşertat haznale mari
Cine ştie unde, şi^aujjinit
Undeva, nişte afaceri grase,
La bumbac, ceva mai mult venit...
Tu, atuncea, arma ce ţi-o dase
Zvîrle-o pînă-n şanţ de-a rostogolul;
Sîngele-i al tău — al lor petrolul.
Şi, printre-ale lumii capitale,
Apărînd sudoarea frunţii tale
Strigă să răsune-n orice ţară:
„Nobili domni, vă tragem noi pe sfoară!”

1929

Nicolae Tihonov
(1896)

Nedispunînd de date bio-bibliografice suficiente, o judecată critică amănunțită ne e interzisă. Dacă debuturile sale se situează în jurul anilor 1921—1922, aceasta nu înseamnă neapărat că marele poet sovietic a început să publice numai la 25 de ani. Sigur e că a făcut parte din puternica mișcare a artiștilor leningrădeni cunoscută sub gruparea „Fraților Serapion” și care a dat atîtea nume de valoare și prestigiu artistic literaturii sovietice de mai tîrziu. însuși faptul că în lucrarea lui L.I. Timofeev, poetul Tihonov e citat cu primele sale culegeri de versuri, Braga și Hoarda, în imediata companie a lui Maiakovski, Bednîi, Serafimovici, Vsevolod Ivanov, Seifulina, Libedînski, Furmanov și Treniov, ne îngăduie să deducem însemnătatea lui în mișcarea literaturii revoluționare. Și el se dovedește astfel un fruntaș nu numai prin calitatea versului și a prozei sale — din primele făcînd parte culegerea Căutările eroului, iar din proză volumul intitulat Omul riscat, ambele apărute în jurul anilor 1927-1929 — dar și prin situarea în timp.

Desigur, efervescența unei literaturi revoluționare, în deplină și liberă desfășurare imediat după Octombrie roșu, a cunoscut nenumărate nume și admirabile opere dintre care foarte multe ne^au rămas, din păcate, prea puțin cunoscute

dacă nu de-a dreptul și cu totul ignorate. Căci dacă un Bagrițchis-a putut bucura la noi de o traducere eminentă ca aceea a lui Joanichie Olteanu, alte nume, și încă de prima mărime, ca un Tînianov, Neverov, Slonimski, Rozanov, Mandelstam, Nichițin, Pilniac, Zamiatin, ca să cităm numai câteva din vîrfurile acelei perioade eroice, rămîn încă o terra incognita pentru cititorul român, așa cum azi îi sînt încă necunoscuți prin opera lorunEvtuşenco, Dudințev, Pasternac, Brodschi, Abraham Terz (Siniavski), Iurii Daniel și — mai cu seamă — între toți, desigur, cel mai puternic și profund reprezentativ nu numai pentru atmosfera din țara lui, dar și pentru aceea din întreaga lume, Alexandr Soljenîțin.

Aceasta pare să fie, însă, soarta operelor și-a autorilor născuți și afirmați în toiul marilor răsturnări și prefaceri ale istoriei; ei construiesc asemenea ctitorilor anonimi, cu un material mult prea dogoritor și prea variat, spre a putea fi asimilat la ceasul cînd au clădit. Mult mai tîrziu, peste decenii și secole, cînd acest material își va fi dovedit trîinicia, lumea începe să se întrebe cine va fi fost acela care s-a gîndit să-l folosească. Și e firesc să fie așa. Revoluția este ea însăși un spectacol mult prea grandios și pasionant, pentru ca toți cîntăreții și cronicarii ei să se poată bucura, în timp ce ea se desfășoară, de-o altă soartă decît de aceea a tuturor vedetelor: gloria strălucitoare, dar perisabilă, a momentului; de-abia cînd revoluția s-a consolidat și o epocă de relativ calm și răgaz îngăduie studiul atent și obiectiv, acești ctitori își recapătă fiecare din ei locul pe care-l merită.

Sigur e că Nicolai Tihonov — al cărui nume el însuși parcă e croit pentru vremuri de liniște — e unul din ctitorii de frunte ai poeziei moderne sovietice. Ca și numele lui, versul lui Tihonov are acea liniște compactă și gravă, acea trîinicie fermă și nemanifestă, dar care-i asigură dăinuirea dincolo de evenimentul istoric ce-a născut-o. Și poetul s-a mai bucurat și de o sănătate care-i îngăduie ca, la 73 de ani, să-și vadă opera

consolidată și confirmată de cea mai severă dintre judecăți, aceea a timpului.

Cînd l-am văzut, în iarna lui 1966 sărbătorit la Moscova de către Uniunea Scriitorilor de-acolo, înțelegeam parcă și mai limpede unitatea gravă și fundamentală dintre acest poet calm, masiv, modest și profund uman, și opera lui aparent lipsită de strălucire, dar implicînd în țesătură o flacără statornică, blinda și sigură. Căci Tihonov e un inovator subtil și adine, versul său face trecerea inezisabilă dintre clasicism și modern, cu o vigoare căreia pasiunea pentru artă nu-i umbrește, ci i-o sporește pe aceea pentru omenie și justiție. Cît despre modernismul său, el e foarte bine surprins de Vladimir Pozner;

„Nu e prea romantic sau, mai degrabă, este în felul secolului XX, într-o țară revoluționară; el acceptă un erou fără pană și fără pîtenii, un om obișnuit pe care forța împrejurărilor și o curiozitate fără limite îl înalță deasupra mediei”. Curiozitatea fără limite iată într-adevăr specificul eroului modern prin structură.

Și nu știu laudă mai mare și gir mai sigur pentru un poet decît echivalența dintre caracterul personal și acela al operei zămislite din tăcutele și tainicele lupte purtate cu sine în primul rînd.

Bibliografie:

Literatura sovietică rusă — de L.I. Timofeev. Editura „Cartea rusă”, 1951.
Anthologie de la prose russe contemporaine — de Vladimir Pozner-Emile Hazan & C-ie, editeurs, Paris, 1929.

Oni verili v to, elto radostî — ptița,
 I radostî bila bolšim krîlom,
 Pod nogami krutilasî ciornoî lisiței,
 Vstavala kustami, lojilasl lidom.

Lîod pilû slepeașceî, suhol i kolkoî
 Etot snivșiîsea putî ne vo sne, ne vo sne okrujil —
 Tak plecîo o plecîo — a navstrecîu sugrobî i lolki,
 A navstrecîu storojka u sosnovoi bejit meji.

Kto voîdiot v nelo — sam prigotovit ujin,
 Razbuñanit ogonî i uj bolše nocîu ne spit,
 I krovî ego smeșana s vetrom, s vîujnoi teajfoioî stujeî,
 Dolgoiu zimneiu pesneî neuderjimo stucit.

O pasăre vedem în bucurie,
 Asta-i credința noastră;
 Și bucuria bate din aripile-i mari
 Sau la picioare ni se înmlădie
 Furișîndu-se lin ca o vulpe albastră,
 Se-nalță spre tufișuri, plutește spre ghețari.

Pulberea gheții, aspră, ne-nțeapă în obraz,
 Pe drumul împletit — nu-n vis — umăr la umăr,
 Troiene doar, și cetini, vedem cu ochiul treaz
 Și iarba cum se pierde pe sub brădetul tînăr.

Cine-o să intre, singur de cină o să-și puie,
 O să ațîțe focul, iar noaptea n-o să doarmă
 Și, Împletit cu vîntul, prin sînge o să-i suie
 Lovind nestăvilît, un cîntec lung de iarnă.

Nocînaîa zemlea osîpana snegom i hmelem,
Mî otdanî eî, ml zemnomu vernî meateju —
V rasplavlennoî solnţami Veneţuele
Palîmovlm lîudeam kogda-nibudî vsio rasskaju:

O serdţah, o glazah bolîşh i trevojnîh,
O krae moîom, gde tolîko zima, zima,
O vode, cîto, kak radosî zemnuîu, mojno
Sinimi kuskami nabitl v karman.

I lîudi povereat i budut radî,
Kak skazkam, povereat ledeanîm glazam,
No za vse rudniki, stada, polea, vodopadî
Tvoio imea prostoe îa ne otdam.

1922

Pămîntul cu zăpadă-i pudrat, şi cu beţie,
Ai lui suntem noi şi-a florilor iernii pradă fidelă.
Ştiu însă că o zi are să vie
Cînd în topita de soare Venezuela,
Oamenilor palmierilor care-au să ne-asculte
Le vom povesti despre bucurie
Şi despre întîmplările noastre cele multe:

Despre inimi şi ochii mari, iscoditori,
Despre ţinutul meu cu ierni fără hotar
Despre apa noastră, ce poţi de-atîtea ori
Să îţi-o înfunzi în halci albastre-n buzunar
Ca pe o bucurie simplă, pămîntească.

Cum cred copiii-n basme, — apoi au să privească
în ochii mei de gheaţă şi-n tot ce le voi spune;
însă pe nici o mină, cîmp, turmă sau cascadă,
N-aş da curatul, simplu-ţi nume.

1922

ARMENIÎA

V ladoneah ger, raskolotîh
Stozvucînîm lomom vremeni,
Kak îabloko iz zolota,
Krasneletsîa Armeniîa.

Klîka voinî i plameni
Podrublenî vokrug,
Pod svejim, mirnîm znamenem
Prohodit polem plug.

Klîaneasîa Araratom
I Arakaţem tucinîm,
Ona priznala bratom
Rabotî denî nasustnîî.

I Delijanskim lesom,
I mediu Zanghezura,
I valom Dzoraghesa
Vladeet denî lazurnîî.

ARMENIA

Intr-a munţilor palmă crăpată
De ranga sonoră a vremii,
Ca un măr aurit se arată
Strălucirea frumoasei Armenii.

Îşi strivesc sub hotaru-i urgia
Mari colţi de văpăi şi rezbel
Iar sub tînărul păcii drapel,
Plugu-i paşnic străbate cîmpia.

Peste mîndrul, semeţ Ararat
Şi peste Arăx, îşi aruncă
Legămîntul nezdruncinat
Cu-mbelşugata zi de muncă.

Pe Delejanul păduros
Şi arămiul Zanghezur,
Pe Zoraghezul văluros,
Domneste-al zilei clar azur.

Pered aziîskol glubiu
Plemion, obiatîh lenîu,
Forpostom trudoliubiîa
Krasuetsea Armenila.

1924

Spre zarea Asiei adinei
Cu ațipitele-i popoare,
Stă avanpost al dreptei munci
Armenia strălucitoare.

1924

Î

Spit gorodok
 Spokoino, kak surok.
 I dojdi seiceas usniot,
 Na krișah bronzoveia,
 Spit lodok belii flot
 I miortvîi lev Tezeia,
 Spit globus-velikan,
 Uslada rotozeiu,
 Speat mîși v globuse,
 Pocitovîl sinii iașcik,
 Mesta v avtobuse
 I starih lip obrazcik, —
 Vsio spit v oșepenenii odnom,
 I daje vi — menîașa son za snom.
 A îa zato o kakom-to ciudnom gule
 U tîomnîh snov stohi na Karaule
 I slușaiu: kakala v mire tișî!

... Vtorulu nocl uje gorit Parij !

1910

Doarme tîrgul domol
 Ghemuit ca un sobol.
 Se va bronza pe-acoperișuri
 Și ploaia, picotind mereu.
 Albele bărci dorm în prundișuri
 Și leul mort al lui Teseu.
 Distracție-a lui Gură-cască,
 Globul prinde s-așipească.
 Dorm șoarecii-n globul ursuz,
 Cutia albastră, poștală,
 Locurile goale din autobuz
 | Și-a teilor veche cîrpeală.
J Ca-ntr-un unison,
j Totul pică-n somn,
 l Al viselor convoi,
 i
 ! Pe rînd, v-a prins și pe voi.
 ! Doar eu, ca-ntr-o adînce vijelie,
 De pază stau în neagra reverie
 Și-ascult tăcerea lumii: ce mut îi este visul l

...Acum e-a doua noapte de cînd arde Parisul.

1940

CUPRINS

TRISTELE

Prefață,	7
Copilărie,	8
Ulise,	9
Veghe,	10
Agonia florilor,	11
Ce lacuri,	13
Estivală,	14
Omer,	15
Fine de vară,	16
Spre toamnă,	17
Clopot,	18
Corabia,	19
Fată tricotînd,	21
Urme,	22
Coloane,	23
Horă florală,	24
Auritul drum de mijloc,	25
Salutul,	27
Cîntăreața de jazz,	28
Vioara,	29
Parthenonul renăscut,	30
Namaz,	34
Çișmegiu,	35
Bufnița,	36
Auto-lauda,	39
Carnaval,	41
Olimpiadă,	42
Inima,	43
Consolare,	44
Vulturi,	45
Răsărit,	46

Feerie, 47
 Recital, 48
 Sărutul, 50
 Spînzurătoarea, 51
 Statuia, 52
 Chemări, 54
 Aprilie, 56
 Ianus, 57
 Pietre, 58
 Arheologie, 59
 August, 60
 Fintini, 62
 Fintini (variantă), 63
 Oglinda, 64
 Septembrie (variantă), 65
 Fotografie, 67
 Poarta, 68
 Cîmp liniștit, 69
 Orizont marin, 70
 Spre iarnă, 71
 Grădină în ploaie, 72
 Descînt, 73
 Contrarii, 74
 Nu-i încă timpul, 75
 Oamenii, 77
 Tinărul Aeneas, 80
 Ultimul asediu, 83 - 5
 Tinărul zaraf, 85
 Din geam, 88
 Mărul, 89
 Exerciții, 90
 Conjunții, 92
 Arc de triumf, 94
 Cămașa de forță, 95
 Nimic din cîte sunt..., 96
 Haina, 97
 Lacul, 99
 Sisif (I), 100
 Sisif (II), 101
 Priveghiu, 102
 Autumnală, 104
 Diogene, 105
 Justificări, 106
 Endymion, 107
 Dojana, 109
 Sfirșit de Odisee, 11 >
 Căprioara, 111
 Jungla, 112

Țară

Oracol, 115
 Ultima ratio, 116
 Episcopia Rîmnicului, 117
 Cîntec din bătrîni, 119
 Dincolo de ruinuri, 122
 Steag, 123
 Zăvozii lui Nastratin, 125
 Zăvozii lui Nastratin (variantă optimistă), 127
 Către cititor 129

Eros

Le cocu, 133
 Pe Crișuri, 134
 Marină, 136
 Noapte, 137
 Altă noapte, 138
 Două octave, 140
 Plimbare, 141
 Echinox, 143
 Plaje, 145
 Jurnal, 146
 Idol, 147
 Suspin, 148
 Galantă, 150
 Ca un garimpeiro..., 151
 Certitudini, 152
 Blues, 153
 Lamento endecasilabic pentru tam-tam, 154
 Scrisoare foarte postumă, 156
 Post-scriptum, 158
 Piatra, 160
 Spin și lege, 161
 înfrîngerea nopții, 162

TĂLMĂCIRI

San Juan de la Cruz

Tălmăcirea autografului Sfîntului Ioan al Crucii, 169
 ;;A donde te escondiste?..., 172
 Unde te-ai ascuns?..., 173

Charles P 6 g u y

L'enfant qui s'endort, 192
 Pruncul somnoros, 193

Max Elskamp

Huit chansons reverdies

Opt cîntece înverzite

Le matin, 204

Les quatre qui rient, 204

Cele patru zîmbitoare, 205

Dimineața, 205

L'oiseau, 206

Pasărea, 207

Le navire, 208

Corabia, 209

L'ange, 210

Îngerul, 211

Les quatres qui pleurent, 214

La femme, 214

Cele patru plîngătoare, 215

Femeia, 215

La vie, 216

Viața, 217

Le deboire, 218

Pustiul, 219

La nuit, 220

Noaptea, 221

Rainer Maria Rilke

Ernste Stunde, 224

Ceas greu, 225

Puisque tout passe..., 226

Fiindcă totul trece..., 227

O mes amis..., 228

O, dragi prieteni..., 228

Federico Garcia Lorca

Pequeño vals vienés, 232

Mic vals vienez, 233

Robert Desnos

The night of loveless nights, 242

Noaptea nopților, 243

10 Juin 1936, 288

10 Iunie 1936, 289

Arthur Rimbaud

Paris se repeuple, 298

Parisul se repopulează, 299

Louis Aragon

De l'arbre ou ce n'est pas Merlin qui est prisonnier, 310

Despre un pom în care nu-i prins zălog Merlin, 311

Legende du Gabriel Peri, 316

Legenda lui Gabriel Peri, 317

De la fausse pluie qui tombe sur une ville de plein non loin de Brocéliande, 342

Despre ploaia neploaie care a căzut peste un tîrg de piatră nu departe de Brocéliande, 325

Stefan George

Porta Nigra, 336

Poarta Neagră, 337

Franken, 340

Țara francă, 341

Iannis Ritsos

I Sonata tu selinofotos, 348

Sonata clarului de lună, 349

Julian Tuwim

Nauka, 372

învățătura, 373.

Erotyk, 376

Erotică, 377'

Do Losu, 378

Destinului, 379.

Slowem do krwi!, 382

Pină la sînge, 383 <

Do prostego człowieka, 384

Către omul simplu, 385 -

Nicola Tihonov

Celovek severa, 392

Omul de miazănoapte, 393

Armenia, 396

Armenia, 397

Nocí, 400

Noaptea, 401

Redactor : GHEORGHE ZARAFU
Tehnoredactor : AUREL BUCUR

*Apărut 1969. Hârtie tipar înalt tip A de 63 g/m'.
Format 540XM0116. Coli ed. 10,37. Coli tipar 25,75. A.
nr. 96897/1969 C.Z. pentru bibliotecile mari și mici
859—1.*

Tiparul executat sub comanda nr. 90 534 la Combinatul
Poligrafic „Casa Științei”, Piața Științei nr. 1, Bucu-
rești — Republica Socialistă România